

ČESTITAMO OB PRAZNIKU OBČINE!

Forex Commerce d.o.o.
Smrečnikova ulica 19
8000 Novo mesto

MARJAN ŠMALC s.p.
041/671-461, fax: 07/33-25-968
PROVA e-mail: marjan.smalc@siol.net
VARNOST PRI DELU - POŽARNA VARNOST

ARHITEKTON d.o.o.
Novi trg 9, 8000 Novo mesto
tel.: 07 33 71 520
fax: 07 33 71 521
gsm: 041 671 338
projektiranje
inženiring

AURORA
HOBI & ART
Najdite svoj užitek v ustvarjanju
Breg 1, 8000 Novo mesto
T: 07 3332 055

AVTOHIŠA ADRIA
Avtohiša Adria Plus
Podbevškova 13, Novo mesto

Avtohiša Berus
Podbevškova 1, Novo mesto
Servisno prodajni center
vozil Volkswagen in Audi
07 371 98 00

Artošola Riba
Ulica stare pravde 15
Novi trg 11, Novo mesto
tel: 07/ 33 26 722
m-tel: 041 671 480
AVTOŠOLA RIBA
d.o.o.

Branko Tratar s.p.
projektiranje,
posl. posredovanje, nadzor
Ul. talcev 2, Novo mesto
tel.: 07 33 80 900
PROJEKT biro

Konvikt
REKLAMNA AGENCIJA

moba
Izdelava posteljnih vložkov Latoflex
T: +386 7 3068 400, F: +386 7 3068 401
e-mail: milan.bedovnac@siol.net

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO d.d.
Gubčeva 15, 8000 Novo mesto
Telefon: h.c. 07/33 21 065

RENAULT
TIMI d.o.o. Novo mesto
Smolenja vas 10 a, Novo mesto
Tel: 07/3374-200, fax: 3374-202
• POOBlašČENI SERVIS VOZIL RENAULT
• AVTOELEKTRIKA • VULKANIZERSTVO

MALKOM
Novo mesto d.o.o.
Ljubljanska 1, Novo mesto
tel.: 39 31 470

IZVIR
IMATE OSTEOPOROZO?
Šmarješka cesta 18, Novo mesto
tel: 07 - 33 25 840, gsm: 031 - 247 044
izvir@unih.si

boplast
PYO-BU-LES OKRAN IN VARNOST ZA VAŠ DOM
Kriko 57, 8000 Novo mesto / T: 07 3371570, F: 07 3371571

DARO BIRO
- računovodstvo in
- knjigovodstvo
- davčni in računovodski
- pravniki
Rozalija Judež s.p.
Velika Cikava 12B
8000 Novo mesto
tel./fax: 07/33 72 930, mobilni: 031 293 661
delovna čas od pet. do pet. od 8. do 15. ure
GSM: 041 643 113 e-mail: daro.biro@siol.net

ELICA KRIŽ s.p.
PRIDOBIVANJE UPRAVNE IN GRADEBNE DOKUMENTACIJE
Ljubljanska cesta 4, 8000 Novo mesto
evidenca@elica.si
+386 7 332 44 51
+386 40 439 677

Gradbeno projektiranje in inženiring d.o.o. GPI
Ljubljanska cesta 26, Novo mesto
tel.: 07 33 77 630, www.gpi.si

INFOTEHNA
Glavni trg 20, Novo mesto
tel.: 07 39 30 600

MONTAŽA IN POPRAVILNO VODOVODNIH INŠTALACIJ
Jernej Jakše s.p.
Bršljin 32, Novo mesto
gsm: 041 650 700

LSBc mizarstvo lesbo.mizarstvo@volja.net
Jože Bogovič, s.p.
Izdelava masivnih postelj in posteljnih vložkov
tel: 07/33 46 586, gsm: 041 385 670, fax: 07/33 46 587

AICO Novo mesto d.o.o.
Podbevškova ulica 32
OBRTNA CONA CIKAVA
Tel.: 07/ 33 80 610, fax: 07/ 33 80 611
aico.doo@siol.net • www.aico-nm.si

stia d.o.o. Novo mesto
info@stia.si
tel.: 07 39 34 780 - fax: 07 39 34 789

atmosferacaffè

fine cars d.o.o.
Prodaja vozil
Bajčeva 6, Novo mesto
Tel./fax: 07 33 80 860

MASAŽNIŠALON
Grabič David s.p.
Telefon: 051 325 270 / Kandijška cesta 34
e-pošta: masazni.saloon@siol.net
www.masazni-salon.si

Luminus.si

VIDENTIC
ESTETIKA V ZOBNI TEHNIKI
VIDENTIC d.o.o. 041/ 572 497

MAJCEN
Novo mesto
Tel.: 07 33 22 193, Fax: 07 33 70 601

ORIKS
VODENJE POSLOVNIH KNJIG ZA PODJETJA IN SAMOSTOJNE PODJETNIKE TER POMOČ OD USTANOVITVE DO REGISTRACIJE PODJETJA
Mira Lalič
Danila Bučarja 22 tel.: 07 / 33 73 380, 33 73 381
8000 Novo mesto fax: 07 / 33 73 382
GSM: 041 / 682 - 470
UPOŠTEVAMO KARTICO OBRATNIKU!
Podružnica Žužemberk tel.: 07 / 36 91 960

tilia
zavarovalnica tilia d.d.
Novo mesto

Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto
Mej vrti 5, 8000 Novo mesto
Tel.: (07) 39 34 100
Faks: (07) 39 34 101
Splet: www.zzv-nm.si
E-pošta: info@zzv-nm.si

triglav

Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor
Podružnica Novo mesto, Novi trg 7, Novo mesto

NLB

park
Parkovi naročniški oglasi - najugodnejša promocija za vaše podjetje!
Zahtevajte ponudbo: park@park-on.net, 07 393 08 12.

SILVER
Novi trg 1, Novo mesto
BTC Ljubljanska 27, Novo mesto

Novi Medij
Glavni trg 14
8000 Novo mesto
E-mail: novi.medij@siol.net

ib Investbiro
Ulica Mirana Jarca 33, Novo mesto
07 332 81 97

Pleskarstvo Tomazin d.o.o.
Gorenja vas 9a
8220 Šmarješke Toplice
GSM: 041 619 625

ToMaS
PRODAJA IN SERVISIRANJE RAČUNALNIŠKE OPREME
PRODAJALNA LOČNA, Seidlova 48
Tel.: 07/30 20 190 • www.tomas.si

Spoštovane občanke in občani,
 tudi v dnež, ko se spominjamo obletnic pridobitve mestnih pravic, se je najbolje vprašati, kaj lahko občina danes stori za boljši jutri. Kot župan si prizadevam k vlaganju v razvojne projekte, ki stavijo na znanje, k sožitju v občini in nenazadnje k bolj odzivni in prijaznejši občinski upravi.
 Hvala vsem, ki nam pri tem pomagata - in vabljeni vsi, da se nam pridružite.
 Vse najboljše in iskrene čestitke ob občinskem prazniku!

Alozij Muhič
 župan

*Občankam in
 občanom
 želimo vse najboljše
 ob prazniku mestne
 občine Novo mesto!*

YURENA

Glavni trg 11, Novo mesto **šola tujih jezikov**

ANG. NEM. ITA. ŠPA. FRA. RUS. POR. SLO.
 za tujce

**Vpis v poletne tečaje
 v Angliji in
 Avstriji**

**TEČAJI DOMA
 IN V TUJINI**

07 33 72 100
www.yurena.si

07 33 72 102
 e-mail: yurena@siol.net

TOTAL NA ZAŠČITA ...

... OD GLAVE
 ... DO PETE!

DOBRODOŠLI NA NAŠI
NOVI LOKACIJI
NA SEIDLOVI 28
 V NOVEM MESTU!

Pokličite nas na 07 3375 375!

III 895
 REPUBLIKA SLOVENIJA
 OKOLJINSKA AGENCIJA
 NOVO MESTO
 12
 N2007/1507

SDS

Mestni odbor SDS Novo mesto in Ivan Grill, poslanec v državnem zboru RS, vsem občankam in občanom Mestne občine Novo mesto iskreno čestitamo ob njenem občinskem prazniku, ki ga praznujemo 7.aprila.

SLOVENIJA
na novi poti

Mestni odbor SDS Novo mesto in poslanec v državnem zboru RS Ivan Grill

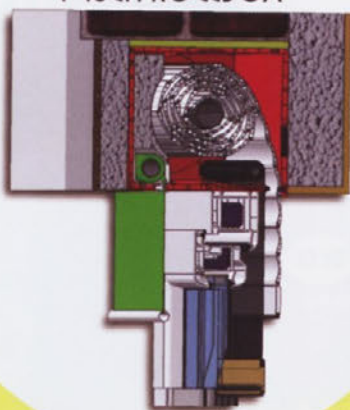
ROLETARSTVO

MEDLE

IZ LASTNEGA
PROIZVODNEGA
PROGRAMA NUDIMO:

- *ROLETE
- *ŽALUZIJE
- *SCREENI
- *ROLOJI
- *KOMARNIKI
- *TENDE
- *VERTIKALNE ZAVESE
- *ELEKTROPOGONI

MULTI-ROLLBOX®

NOVO!

MULTIFUNKCIJSKA NAPREDNA
ROLETNA OMARICA

MULTI-ROLLBOX®

- ATRAKTIVNO ZAobljen DIZAJN
- ODličNA IZOLATIVNOST
- MOčNEjšA KONSTRUKCIJA

DODATNE OPCIJE:

- ZAšČITA PRED INSEKTI
- NEVIDNA (PODOMETNA) VGRADNJA
- VGRADNJA NOTRANJEGA ROLOJA
- VGRADNJA ZUNANJEGA SCREENA
- ELEKTROPOGONI
- PROTIVLOMNA ZAšČITA

Novo mesto, Podbevškova 31, tel.: 07/ 393 0 930 • Ljubljana, Tržaška 132, tel.: 01/ 244 3 860 • Jesenice, Titova 69, tel.: 04/ 58 35 919

E-mail: info@medle.si, internet: www.medle.si

KAVKA PUB

Ljubljanska c.26, Novo mesto

*Dobra kava
in
dobro vzdušje.*

TIMI

TIMI d.o.o. Novo mesto
Smolenja vas 10 a, Novo mesto
Tel: 07/3374-200,
Fax: 07/3374-202

RENAULT

- Pooblašeni servis vozil RENAULT in NISSAN
- AVTOELEKTRIKA
- VULKANIZERSTVO

MICHELIN Goodyear DUNLOP Kormoran Kibor

VELIKA IZBIRA LETNIH PLAŠČEV!

KOMPAS
NOVO MESTO
TURISTIČNO PODJETJE D.O.O.

Tel.: (07) 3931 526
kompas.nm@siol.net
www.robinson-sp.si

Govori se, da so naši izleti nekaj posebnega. Pojdite z nami in se prepričajte, da so govornice resnične!

Za vas smo pripravili:

- Najlepše doživljajske izlete po Sloveniji in tujini;
- Ponudbo skoraj vseh slovenskih in nekaterih tujih turističnih agencij;
- Direktni rezervacijski sistem za nekatere tuje tur-operatorje;
- Majski izlet z vlakom na Golico (Praznik narcis) – 5. in 12.5.2007.

Novo v Novem mestu:

Splavarjenje z Rudolfovim splavom po reki Krki: za obletnico valet, mature, za praznovanje rojstnega dne, za poslovna srečanja, koncerte, predstavitve...

S tem oglasom vam podarimo:

20 EUR
(4.792,00 SIT) **Za prijavo na letovanje po katalogu Mediteran**

Multi

RECORDS

drugačna založba

Mob. tel.: **+386(0)31 665 425**

E-pošta: **samo@multi-records.com**

Internetna stran: **www.multi-records.com**

.Ja

JAZZINTY ABONMA

»Vzhod sreča zahod«

Sobota, 21. april 2007

LOVRO RAVBAR QUARTET

ob 21.00 @ LokalPatriot

LokalPatriot

www.lokalpatriot.si

INFOTEHNA

HOLDING AN ESSENCE.

park

AKCIJA: POL LETA BREZPLAČNO!

Izpolnite spodnjo naročilnico in revijo Park boste šest mesecev brez obveznosti prejeli brezplačno. Če revije po šestih mesecih ne želite več prejemanj, potem jo lahko kadar koli odjavite, vendar najkasneje do novembra 2007. Če vam je revija všeč in bi jo radi prejeli tudi po preteku šestih mesecev, potem ne rabite storiti nič – naročniško obdobje bo začelo teči s 30. novembrom 2007 naprej.

Naročilnica

Ime in priimek

Ulica

Poštna številka in kraj

_____

_____

_____

Da, naročam se na revijo Park. Revijo bom brez obveznosti šest mesecev prejel brezplačno. V kolikor revije do konca novembra 2007 ne odjavim, začne teči naročniško razmerje. Revija Park stane 1,88 EUR (450 SIT), naročniki imajo 10 % popust, upokojenci/ke, dijaki/nje in študenti/ke pa 20 %. Revija Park naročila sprejema na tel. številki 07 - 393 - 08 - 12, na e-naslov park@park-on.net in na poštni naslov Revija Park, Glavni trg 6, 8000 Novo mesto.

WWW.PARK-ON.NET

SPREHODI SE.

Hitra srečka za vračilo kupnine

Ob nakupu novega Hyundai Getza prejmete 1200 EUR popusta in posebno hitro srečko, ki vam lahko prinese vračilo celotne kupnine.

Poreba goriva: 4,7 – 9,4 l/100 km, emisija CO₂: 111 – 224 g/km.

www.hyundai.si

Getz

 AVTOHIŠA
ADRIA

Vaš prijatelj na cesti.

HYUNDAI

Avtohiša Adria
Podbevškova 13, Novo mesto
tel.: 07 / 39 35 403

PE: Krško // CKŽ 137 // Tel: 07 490 57 90

PE: Trebnje // Obrtniška 21 // Tel: 07 348 13 50

<http://www.avtohis-a-dria.si>

POMEMBNO OBVESTILO ZA VSE MLADE IN NJIHOVE STARŠE

ZAKLJUČIJEM ŠOLANJE,
KAKO K ZDRAVNIKU, DA NE
BOM NIČ PLAČALA?

NI PANIKE!
URED SI DOPOLNILNO ZDRAVSTVENO
ZAVAROVANJE PRI VZAJEMNI!

DO KDAJ
MORAM TO STORITI?

ČIMPREJ PO
IZGUBI STATUSA!

KJE LAHKO
TO STORIM?

- na PE NOVO MESTO in
- v POSLOVALNICAH
(Črnomelj, Kočevje,
Krško, Brežice)

IN ČE SE
NE ZAVARUJEM?

ZA DOLOČENE
ZDRAVSTVENE STORITVE MORAS
SAMA DOPLAČATI.

KAJ PA, ČE SE ZAVARUJEM
KASNEJE?

PAZI!!!
IMELA BOŠ 3 MESECE
ČAKALNE DOBE.

PE NOVO MESTO
Prešernov trg 5
tel.: 07/393 53 60

Ni statusa? Ni panike.

Poslovalnice:

• Brežice
Čermeljeva 3/a
tel.: 07469 63 980

• Črnomelj
Zadrubna c. 33
tel.: 0730 63 990

• Kočevje
Ljubljanska c. 25
tel.: 01/89 38 612

• Krško
Bohočeva 9
tel.: 0748 80 580

V paketu VzajemnaMladi dobiš:

- dopolnilno zdravstveno zavarovanje VzajemnaZdravje
- darilo za nove člane:
  - majica Vzajemne
  - darilni bon v vrednosti 20 EUR
  - sodelovanje v nagradni igri z bogatimi nagradami
- ugodnosti za zavarovance Vzajemne.

080 20 60

www.vzajemna.si

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

Zahvajmo se skupaj!
www.vzajemna.si/mladi

Ob sklenitvi
zavarovanja
DARILO in
UGODNOSTI.

Priloga vsebuje informacije o dodatnih storitvah in pogojih, ki veljajo za vse zavarovane osebe. Vse informacije o dodatnih storitvah in pogojih so na voljo na spletni strani Vzajemne. Vzajemna, d.o.o. je članica Vzajemne skupine. Vzajemna, d.o.o. je članica Vzajemne skupine. Vzajemna, d.o.o. je članica Vzajemne skupine. Vzajemna, d.o.o. je članica Vzajemne skupine.

Vzajemna, d.o.o. Vojkova 2, 1000 Ljubljana

Halo Komunala, zmanjkalo je interneta!

Uroš Lubej

"Kot predsednik projektne sveta za e-upravo moram reči, da sem bil večkrat razočaran, saj ne prejšnji župan ne občinski svet nista imela posluha za posodobitev informacijske podpore v mestni občini Novo mesto, kaj šele, da bi ponudili vrsto novih storitev občanom." To je v intervjuju za Park prejšnji mesec povedal Čedo Jakovljevič, direktor Infotehne, enega izmed najbolj prodornih dolenjskih podjetij.

V razsvetljeni družbi – Novega mesta žal ni med njimi – bi taka izjava pomenila morda celo odstrel kakega visokega občinskega uradnika, da, celo župana, v vsakem primeru pa bi to postala ena glavnih tem, na podlagi katerih bi se občanke in občani lahko odločali, komu zaupati svoj glas.

Mandat Boštjana Kovačiča se je na tem področju sicer začel spodbudno. Veliki Mag je napovedal ustanovitev projektne sveta z e-družbo in res so se kmalu sešli novomeški strokovnjaki za informacijsko tehnologijo, ki so sestavili akcijski načrt, ki bi politikom moral služiti kot zavezujoča opora pri odločanju. V njem beremo: "Regionalno gledano je Dolenjska gospodarsko najbolj razvita regija v Sloveniji, medtem ko kazalci uporabe sodobnih informacijsko komunikacijskih tehnologij kažejo, da je na tem področju Dolenjska na repu razvoja. Slabše rezultate ima zgolj Pomurje.(...) Zaznati je moč potrebe po multimedijskih vsebinah, izobraževanju in razvoju infrastrukture, kar narekuje sistematično podporo razvoju informacijske družbe v mestu."

A projektni svet za e-upravo je bil nato očitno izigran in je prejšnji garnituri služil le kot sredstvo za doseganje političnih točk pred volitvami in v prvih dveh letih mandata. Ko bi se morali vladajoči v imenu informacijske tehnologije odreči kaki drugi obljubi, je nerazumna kratica IT postala seveda dokaj nezanimiva. Vodovod, cesta, ulična razsvetljava in cvičkova princesa je pač nekaj kar razume celo povprečen občan, ali ne!? Sredstva, namenjena novim tehnologijam, so bila daleč pod priporočenim odstotkom občinskega proračuna in so komaj zadoščala, da so si občinski uradniki kupili papir za printanje dokumentov, ki bi si jih sicer lahko izmenjavali v elektronski obliki.

Informacijska tehnologija v Novem mestu na lanskih jesenskih volitvah ni bila več predvolilna tema. To lahko razumemo, saj: "Ups, kaj pa sploh je ta famozna "informacijska tehnologija?" Ne, to ni pljuvanje fiktivnežev po realnih osebah prek lokalnih spletnih forumov. In ne, to ne pomeni (le) širokopasovni dostop do interneta.

Vprašanje je, ali bomo zaradi nje živeli laže. Bomo zaradi nje živeli bolje? Bodo zaradi nje naša podjetja postala bolj konkurenčna? Bomo prodali več izdelkov? Bomo zaradi nje turistično in gospodarsko bolj zanimivi? Odgovori na vsa ta vprašanja so po zagotovilih strokovnjakov za nove tehnologije pritrilni.

A tega niti prejšnja niti trenutna oblast žal ne ve. No, prejšnja je morda celo vedela, a ni tako ravnala, sedanja tega niti ne ve več. V predvolilnem programu novega župana Muhiča ne najdete besede "internet", kaj šele "informacijske tehnologije". Potreben bo manjši premik v glavah ali pa nas bo po njej udarilo takrat, ko bo že prepozno.

Nenavadno stanje na področju sodobnih tehnologij v Novem mestu (pred štirimi leti je zaradi Boštjana Kovačiča tudi internet postal del političnega boja, sedaj se o tem ne govori več – kot da gre Novo mesto v preteklost) je privedlo do nenavadnega dogodka. Ne občina ne Komunala ne Podjetniški center ne kaka druga ustanova, ki bi morala skrbeti za javni interes, ampak skupina mlajših podjetnikov, vodij zasebnih zavodov in društev ter predstavnikov medijev, se je lotila projekta ustanavljanja dolenjskega Združenja za internet, ki bo prevzelo iniciativo tam, kjer so jo lokalni politiki izpustili iz svojih negotovih rok.

Tudi občanke in občani pa podjetnice in podjetniki (pustimo ob strani javne ustanove – za to bo menda poskrbel minister Virant?) bodo morali zaznati in nato še zahtevati, da je tudi informacijska tehnologija del osnovne infrastrukture, brez katere si ne moremo več predstavljati razvite regije in metropolitnega mesta.

Mr. K

regionalni mesečnik
številka 7, letnik 10, 7. april 2007

ISSN 1408-7189
Kontakti:
Park
Glavni trg 6
8000 Novo mesto

tel: 07 393 08 12 / m-tel: 031 626 326
e-mail: park@park-on.net
spletna stran: www.park-on.net
gospodar spletne strani: Marko Dvornik

Naročila, distribucija: 07 393 08 12

Trženje:
07/ 393 08 12
07/ 393 08 00
park@park-on.net

odgovorni urednik: Uroš Lubej

uredništvo: Rasto Božič, Marjan Dovič, Nejc Gazvoda,
Sandra Hrovat, Iztok Kovačič, Aleksej Metelko, Borut
Peterlin, Boštjan Pucelj, Mitja Sadek, Gregor Sečen, Mitja
Simič, Damir Skenderović, Barica Smole, Damijan Šinigoj,
Jure Švent, Marko Vide

urednik rubrike Fotopub: Boštjan Pucelj
naslovnica: Kreator®, foto Boštjan Pucelj
lektorica: Nina Štampohar
tajnik uredništva: Boštjan Volk

prelom: Hg
film: Grafika Novo mesto d.o.o.
tisk: Tiskarstvo Opara, Mali Slatnik
naklada: 1100 izvodov
ustanovitelj: Društvo novomeških študentov
izdajatelj: Založba Goga, Novo mesto
direktor: Gregor Macedoni

SPREHODI SE.

Naročnina se plačuje za obdobje od naročila do konca tekočega letnika (julij 2007).
Prekinitev naročila je možna s pisnim preklicem in sicer 10 dni pred koncem naročniškega
obdobja (1. julij 2007). Naročniki imajo 10% popust, študentje in dijaki 20%. Naročnina
za tujino znaša 35 EUR, z letsko dostavo 40 EUR.

Simptomi

Damir Skenderović, foto Boštjan Pucelj

Slovenska politična levica se je, kot vse kaže, le zbudila iz svojega za marsikoga predolgega in preglobokega sna. In sedaj je videti naspano, vitalno, dinamično, morda celo manekensko in, za spremembo glede na zadnja leta, aktivno in optimistično. Aktivno in optimistično pa je videti tudi levo volilno telo, ki se po težki depresiji spet počuti zelo manično. Vsaj tako kažejo zadnje javnomnenjske raziskave. In vsi ti preporodni procesi se dogajajo ravno v času, ko se podobne spremembe dogajajo tudi v našem biotopnem okolju, ali še bolje, v organizmu, ki je veliko bolj kompleksen in zakompliciran v svoji enostavnosti, kot bo to kadar koli slovenska politika v naravi. Torej, v času zvončkov in trobentic, gole kože in omamnih vonjev po svežem potu, pomešanem z vonjem dragih, eksotičnih parfumov. In samo včasih in zelo redko in samo na kratko in samo, če imate neznansko srečo, boste v rahlem, božajočem spomladanskem vetriču zavonjali tudi vznemirljivi vonj po senu in bazičnemu milu.

In če se vrnemo k levici. Človek se nehote mora vprašati, kateri je bil tisti bistveni, prelomni dogodek ali niz dogodkov in dogajanj, ki je tako težko pričakovano oživil levico. Je to posledica skrajno objestnega in arogantnega obnašanja vlade in njenih poslušnih slednikov in uslužbencev, ki iz afera v afero in s konstantnim in z brezkompromisnim obračunavanjem z vsemi drugače mislečimi, z vsemi, ki niso njihovi, z vsemi mislečimi nasploh zgublja kredibilnost, vsakršno kredibilnost. Je to posledica kaotičnih in zavajajočih izjav in ravnanj in vrsto lapsusov zunanega ministra, ki po svoji stari navadi dela zmedo v prostoru slovenske oziroma še bolje, evropske zunanje politike, kar med drugim v intervjujih za slovenske neuravnotežene časopise odkrito omenjajo tudi evropske eminence, kot so Carla del Ponte in pa Hannes Swoboda, poročevalec evropskega parlamenta za Hrvaško. Ministra, ki je svojo kredibilnost izgubil že leta nazaj in ki nima sedaj – razen ministrskega stolčka – več kaj za izgubiti, lahko pa zaradi njega veliko izgubi Slovenija. Ne, vse to ni bilo dovolj, da bi se zbudila slovenska politična levica. To je bilo dovolj, da se je zbudil samo Marjan Podobnik, oziroma da se je upal zbuditi in da se mu sedaj zdi, da se zgodovina ponavlja in da se je v velikem slogu vrnil na oder, kjer je nekoč že zelo uspešno nastopal v surrealistični tragediji absurda, ki jo je več ali manj tudi sam podpisal. Ja. Zgoraj omenjena ravnanja desne vlade ustvarjajo politični oder, kjer se igralci Podobnikovega kova počutijo več kot doma, počutijo se celo zaželeni in poklicani, pa čeprav v resnici nastopajo le kot skrajno bizarni in škodljivi simptomi časa in prostora, v katerem živimo.

Tako imenovani »pogovori o Novem mestu« občasno spominjajo na trop zblaznelih psov, okuženih z virusom ptičje gripe in boleznijo norih krav, ki v imenu demokracije in svobode govora v en glas in tja v en dan tulijo kot sneta sekira v kolektivne privide in prikazni, ki se jim več kot očitno redno prikazujejo v njihovih zmedenih in obolelih možganih.

Da se je zbudila slovenska levica, je bil potreben močnejši impulz kot vse naštetu. Impulz, ki je prišel kar iz nje same ali celo iz njenega jedra, ki jo je bistveno označeval od rojstva pa vse do danes, da ne rečem do njene naravne smrti in še bolj naravnega vnovičnega rojstva. Impulz je prišel v liku in delu, uganili ste, predsednika pred kratkim največje opozicijske stranke LDS, ki je celotno svojo stranko in, posledično, celotno levico uspel pripeljati do točke bizarnosti in kaotičnosti, ko se je celo levim volivcem zdela desnica, kljub vsem racionalnim zadržkom, sprejemljivejša politična opcija. In tako kot normalne živali in nekateri ljudje zapustijo barko, ko sprevidijo, da se bo ta dokončno in nepreklicno potopila, tako so nepopravljivo poškodovano barko zapustili poslanci in pomembnejši člani LDS in si s tem ohranili vsaj nekaj kredibilnosti in možnosti za nov začetek ali nadaljevanje svojega političnega življenja, seveda, na veliko veselje dobršnega dela volivcev.

Žal pa teh pozitivnih premikov in trendov v Novem mestu ni opaziti. Še slabše. Zdi se, kot da se je vsa vodstvena eksistenca novomeškega LDS več ali manj osredotočila edinole in zgolj na delovanje in blebetanje »forum« novomesto.org, za katerega lahko popolnoma z mirno vestjo zapišem, da me s svojimi tako imenovanimi »pogovori o Novem mestu« občasno spominja na trop zblaznelih psov, okuženih z virusom ptičje gripe in boleznijo norih krav, ki v imenu demokracije, svobode govora in če ne kar – vsaj po skromnem mnenju tako imenovanih »forumovskih urednikov« in gurujev internetne filozofije – v psihoterapevtske namene ubogih Novomeščanov, v en glas in tja v en dan tulijo kot sneta sekira v kolektivne privide in prikazni, ki se jim več kot očitno redno prikazujejo v njihovih zmedenih in obolelih možganih, nesposobnih kakršne koli refleksije, da o samorefleksiji sploh ne govorim. In največji efekt in domet, ki ga s tem dosežejo, je, da se nekateri posamezniki, potem ko so bili na tem forumu diskreditirani, stigmatizirani, oblateni, popljuvani, skratka, linčani, zasekirajo in slabo spijo, medtem ko se nam vsem ostalim po prebranem v najboljšem primeru spahuje, tiste z malo bolj načetimi želodci pa vse skupaj sili na bljuvanje in drisko. Z izjemami gor ali dol.

In na kaj se bodo potem, ko bodo tudi novomeški vodilni LDS-ovci začeli prestopati v druge stranke, sklicevali? Na svojo politično kredibilnost, ki je približno toliko vredna in težka, kot je v očeh večine Novomeščanov kredibilen in težak forum novomesto.org, ki ga s tako velikim ponosom in entuziazmom urejajo? Potem je bolje, da narodu naredijo uslugo in ostanejo v Kacinovem LDS.

Et liberi et libri

Mitja Sadek, foto Jure Švent

Kdor gleda na otroke le prek denarja, otrok preprosto nima, ker se mu računica ne izide.

Statistika je neusmiljena. V Sloveniji rodi ženska povprečno 1,25 otroka. Za tiste, ki so večkrat padli na izpitu iz statistike, majhna pomoč. Če bi vse Slovenke rodnih let poparčkali s Slovenci in bi izmed njih izbrali štiri tipične pare, se pravi osem ljudi, bi dobili le pet otrok. Slovenska populacija torej usiha. Vendar statistika ne pove vsega. Obnemi glede vzrokov. Na srečo je število tistih, ki vedo prave vzroke za majhno rodnost, neskončno: časi so negotovi, pravijo, ni stanovanj za mlade družine, delodajalci ne marajo niti nosečnic niti pogodb za nedoločen čas. Vsi ti kvazi eksperti za rodnost, za katere bi kdo pomislil, da so glasni iz ljubezni do otrok, se tresejo predvsem zaradi sebe. Te skrbnike slovenske prihodnosti je v prvi vrsti strah ekonomskih posledic manjše rodnosti. No, saj tega niti ne skrivajo, ko razglašajo, da se bliža obdobje upokojujencev in da se bo pokojninski sistem sesul, če ne bomo delali prav do groba. Njihov namig: imejmo otroke, da nam ne bo treba vsem delati do smrti in da ne bo treba uvažati tuje delovne sile. Prvemu se reče ekonomska, drugemu pa narodna odgovornost. Dve nebulozi.

Trdim, da nihče nikoli ni imel in nikoli ne bo imel otrok samo iz ekonomskih ali nacionalnih interesov. Že slišim glasno negodovanje, češ, saj vsi vemo, da imajo "nekateri" otroke le zaradi socialne podpore. Takim vedno odgovorjam: imej jih še ti, saj boš dobil enako podporo. In niso preveč navdušeni. Kdor gleda na otroke le prek denarja, otrok preprosto nima, ker se mu računica ne izide. Otrok je vedno porabnik denarja, ampak to je za tistega, ki ima otroke, samoumevno. Prepričanje, da so otroci ekonomska kategorija, je povsem sprevrženo. Otroci postajajo sredstvo, s katerim hočemo zadržati sedanjo blaginjo. Med vrsticami ekonomistov odmeva svarilo: "Brez otrok boš praznih rok!"

Še bolj puhle so teze o izumrtju Slovencev. Slovenci bomo umrli in ne izumrli. Če že kaj, bo izumrla slovenska identiteta, stara največ dve stoletji. Naše ozemlje z ugodno

klimo v osrčju Evrope pa bo gotovo naseljeno, naši geni bodo živeli naprej, vendar ne nujno pod istim imenom, če razumete. Za to pač ni nobenega zagotovila. Kakor so tukaj vedno živeli ljudje z različno identiteto, nekoč Iliri, Kelti, Rimljani, nato Kranjci in danes Slovenci, tako bo najverjetneje tudi v prihodnje. Mar ima slovenska identiteta ekskluzivno pravico nad tem prostorom? Izumrtje Slovencev je resda anahronistična, a zelo priročna utvara, o kateri naši politiki – tako kot kakšni zares slabi pop pevci, ki se nekritično udinjajo plebejskemu okusu – radi prepevajo patriotskemu volilcu, ki ima itak vedno prav.

Kje so torej vzroki za prenizko rodnost? V denarju gotovo ne, saj je jasno, da imajo revnejše države načeloma višjo rodnost od bogatih. Več denarja torej še ne zagotavlja več otrok. Stari dobri Nietzsche je problem zaznal že ob njegovem nastanku. Ker je bil klasični filolog, mu je prilepil latinsko ime: *aut liberi aut libri* (ali knjige ali otroci). Nietzschejeva ženska je bila tako kot današnja postavljena pred kruto izbiro, ali bo življenje posvetila knjigam, se pravi izobrazbi in karieri, ali otrokom. Z eno bistveno razliko. Na koncu 19. stoletja je bila odločitev ženske za kariero prej izjema kot pravilo, danes pa je tako rekoč nuja. Mladi imajo tako visoke izobrazbene ambicije, tako veliko potrebujejo, da se počutijo finančno neodvisni, tako zelo cenijo svobodo in tako radi na dolgih potovanjih spoznavajo svet, da je za večino že misel, da bi se morali vsemu temu odpovedati, neznosna. Mladi namreč dobro vedo, da otrok terja ustaljeno, stanovitno in racionalno bivanje, ki temelji na odpovedovanju lastnim željam. Zato otrok nikoli ne pride ob pravem času. Je samo še izbira, samo možnost. Najprej, spoštujmo to pravico do izbire. Nato pa še dodajmo, da je vendarle možno tudi oboje – tako kot pove naslov – in otroci in knjige. Če le pravilno razporedimo notranje rezerve.

Gregor Macedoni, direktor

Damir Skenderović, foto Hg

Minilo je devet let od ustanovitve Založbe Goga. Kaj je Založba Goga danes?

Založba Goga je sama po sebi fenomen. To, da je. Ustvarjena je iz nič. Če sem malo bolj natančen, iz ideje posameznikov in prenosa nekaj manjših projektov iz okvira Društva novomeških študentov. V smislu kulturnega utripa Novega mesta smo se sicer navidezno pojavili ravno nekaj let po zatonu Dolenjske založbe, vendar je Založba Goga tako po kadrih kot know-howu popoln samorastnik. Samorastnik, ki je po svoje fenomen tudi v Sloveniji. Mislim, da v Sloveniji ni niti ene take založbe. V tem kontekstu moram biti z doseženim zelo zadovoljen. Smo med najpomembnejšimi, ne ravno največjimi literarnimi založbami. V zadnjih letih smo postali najpomembnejša valilnica mladih avtorjev, ki sedaj kot za stavo pobirajo nacionalne nagrade. Na področju izdajanja nekomercialne glasbe smo bili prvi in nekaj časa edini, ki smo celovito negovali koncept izdajanja avtorjev na področju jazza in etna s poudarkom na blagovni znamki Goga Musica. Časopis Park je z lanskim medijskim razpisom ministrstva za kulturo dobil kategorijo, v kateri je bil ocenjen in primerjan z drugimi. In ocena je bila najboljša med vsemi posameznimi medijskimi projekti. Knjigarna Goga pa je bolj lokalni projekt, ki pa je po mojem zelo pomemben tako za mesto kot za založbo. Za mesto, ker je bila to leta 2000 ena prvi lastovk stalnega oživljanja starega mestnega jedra, za založbo pa, ker je to poleg knjig in zgoščenek edini navzven viden del naše založbe. Težava Založbe Goga je, da gre za neki duhovni prostor združevanja idej in posameznikov, kar pa današnji svet z drugimi primarnimi vrednotami ne ceni. Dostikrat pravim, da se bo pomen Založbe Goga pokazal šele, ko je ne bo več, kar pa bi želel, da se ne zgodi.

Želja vodstva DNS, ki je ustanovitelj, lastnik in do neke mere financir založbe, je, da morata njegova zavoda (poleg Goge še LokalPatriot) postati v finančnem smislu čedalje bolj neodvisni od svojega ustanovitelja. Je Goga na tej poti?

Mislim, da je to pravilna usmeritev. Namreč finančno čim bolj stabilno poslovanje s čim manj odvisnosti od sredstev ustanovitelja. To pa ne pomeni neodvisnost v smislu upravljanja. Založba Goga je zrasla v okvirih Društva novomeških študentov in mi smo ponosni član Skupine DNS. Glede denarja, ki ga prejemamo od ustanovitelja, smo v relativnem znesku vsako leto manj

finančno odvisni od ustanovitelja. Nasploh zasledujemo cilj, da bi imeli čim več različnih vrst prihodkov in da bi izpad katerega koli še ne pomenil ukinitve Založbe. Te vrste neodvisnosti še nismo dosegli, kar pa ni prijetno, saj so različni sistemski finančni viri na državni in lokalni ravni še vedno bolj od danes do jutri.

V zadnjih treh letih ste imeli na podlagi razpisov ministrstva za kulturo relativno stabilno financiranje na področju založništva. Letos ste se na odločitev ministrstva, ki grozi z zmanjšanjem podpore, večkrat pritoževali. Je ta izpad zgolj posledica spremenjene kulturne politike ministrstva ali tudi premalo aktivnega dela založbe?

Naše sodelovanje z ministrstvom za kulturo je vsako leto obsežnejše, tako v vsebinskem kot finančnem smislu. Težava, ki se je pojavila v začetku tega leta, je, da si je nekdo odločil spremeniti številčno razporeditev v posamezni skupini kulturnih producentov na področju založništva. Nam je dosedanji 3-letni način financiranja zelo ustrezal, sedaj pa smo zopet padli na vsakoletno prijavljanje. To ne pomeni samo težave v smislu stalnega izpolnjevanja gore obrazcev, temveč tudi v vsebinski neodvisnosti dela založbe. Če ti nekdo potrdi okvir delovanja za naslednja tri leta, imaš več možnosti drznih in tveganih projektov znotraj tega okvira. To v založništvu pomeni izdati avtorja, ki nima zvonečega imena, ki se ne prodaja zaradi njegovih predhodnih del. Ta način dela je v zadnjih letih dejansko obrodil največ sadov ravno v Založbi Goga. Tako smo slovenski literarni sceni prek prvencev predstavili Nejca Gazvodo, Matjaža Brulca in Stanko Hrastelj. Vsi so bili v zadnjih dveh letih deležni številnih nominacij in nagrad. Poleg tega pa ne moremo razumeti, kako ima vsaka državna institucija polna usta decentralizacije, na dejanski ravni pa nihče ne upošteva tega vidika pri ocenjevanju »kvalitete in obsega« del kulturnega producenta, delujočega izven Ljubljane. Prav gotovo si novomeška založba, ki je zrasla iz nič, ne more privoščiti takšnega obsega dela, kot to delajo založbe v univerzitetnih središčih in imajo več deset let dolgo tradicijo. Del kritike ministrstva glede kakovosti pa je v luči najprodnorejše založbe za nove avtorje popolnoma odveč. Premajhnega obsega dela nam ministrstvo neposredno ni nikoli očitalo, bolj so bile podane njihove negativne argumentacije v smislu, da je obseg prijavljenega programa prevelik glede na to, kaj mi zmoremo. Lepo prosim! Kako lahko »strokovna« komisija

odloča, koliko smo sposobni narediti. To je razlika slovenskih od EU razpisov. Tam izberejo vsebinsko najboljše projekte, jih izdatno finančno podprejo, potem pa pričakujejo in zahtevajo uresničitev vsega prijavljenega. Bolj zdravo razmišljanje kot način, da nekdo sodi in ti določa obseg

Kako pa načelno komentiraš trenutno državno kulturno politiko?

Težko komentiram kulturno politiko na splošno, bolje poznam predvsem področje založništva. Verjetno pa je slika bolj ali manj enaka na vseh ustvarjalnih področjih. V današnji družbi kultura ni visoko postavljena vrednota. Predpostavlja se nekakšna samoumevna prisotnost elementov kulture v družbi, veliko je deklarativnih besed o nacionalnem pomenu kulture, pomenu jezika itd., vendar širša javnost in bojim se, da tudi odgovorni za kulturno politiko, nimajo predstave, kako preiti v aktivno angažiranje kulture kot spodbujevalca povezovanja znotraj državnih in tudi mednarodnih okvirjev ter hkrati aktivnega promotorja naše države v globalnem svetu. Mislim, da ne moreš kulturne ustvarjalnosti ustvariti na silo, in tudi vem, da je posameznih elementov kvalitetnega kulturnega ustvarjanja v Sloveniji nadpovprečno veliko. Kaj torej manjka? Kvaliteten okvir, ki bo te posamezne elemente umestil v celoto in na podlagi skupnih sinergij dosegel povečevanje kulturnega prostora brez dodatnih vlaganj. Torej preveč aktivnega poseganja v kulturno produkcijo in premalo ustvarjanja pogojev za konkurenčno ustvarjanje, pri čemer bodo najboljši prepoznani od kulturnih konzumentov brez posegov od zunaj.

Veliko se govori o različnih sredstvih in razpisih EU za projekte na področju kulture. Zavod Lokal Patriot in tudi DNS-jev projekt mladinskega hostla Situla uspešno sodelujeta z evropskim skladom za regionalni razvoj. Kako je s tem pri Gogi?

Vse več sredstev pridobivamo iz raznih tujih skladov tudi v Založbi Goga. Večina teh sredstev je podpora matičnih držav avtorjev ob izdaji prevodov. Se pa, tako kot vsi v Skupini DNS, vse več in več prijavljamo na razpise na ravni EU. Do sedaj nismo bili uspešni na nobenem večjem razpisu, je pa pozitiven trend, saj so naše prijave vedno formalno pravilne in vse bolj ocenjene. Mislim, da nismo daleč od uspešnih prijav. Pomemben pa je tudi pri teh razpisih naš obseg poslovanja. Mnogi razpisi imajo pogoje v smislu minimalnega obsega projekta. Tako bomo najverjetneje v

Gregor Macedoni je diplomiral na fakulteti za elektrotehniko, zdaj pa je absolvent podiplomskega študija na ekonomski fakulteti. V podjetju Oria Computers, kjer je zaposlen od leta 2000, je odgovoren za trženje in celoten proces pridobivanja poslov, od leta 2005 pa je tudi vodja enote Ljubljana ter predsednik nadzornega sveta Agencije M servis, d.o.o., v Kranju, katere del je tudi novomeški študentski servis DNS. V časih, ko je študentska organizacija v Sloveniji še nekaj pomenila, je bil predsednik parlamenta študentske organizacije, predsednik vlade študentske organizacije, predsednik študentskega sveta na Univerzi v Ljubljani in predsednik sveta vlade za študentska vprašanja. Je eden izmed ustanoviteljev Društva novomeških študentov, član nadzornega odbora in njegov nekdanji predsednik. Je tudi aktualni ustanovitelj in direktor Založbe Goga in predsednik Sveta Zavoda Situla. V prejšnjem mandatu je bil eden najbolj aktivnih svetnikov v občinskem svetu Mestne občine Novo mesto. In kljub vsem tem funkcijam je, kot sam pravi, njegova največja odlika morda v tem, da lahko vsem ljudem, s katerimi je na takšen ali drugačen način sodeloval, oziroma ni sodeloval, pogleda v oči.

Pet mesecev nekaterih stvari

prihodnje vse bolj povezovali širši krog partnerjev za posamezno prijavo.

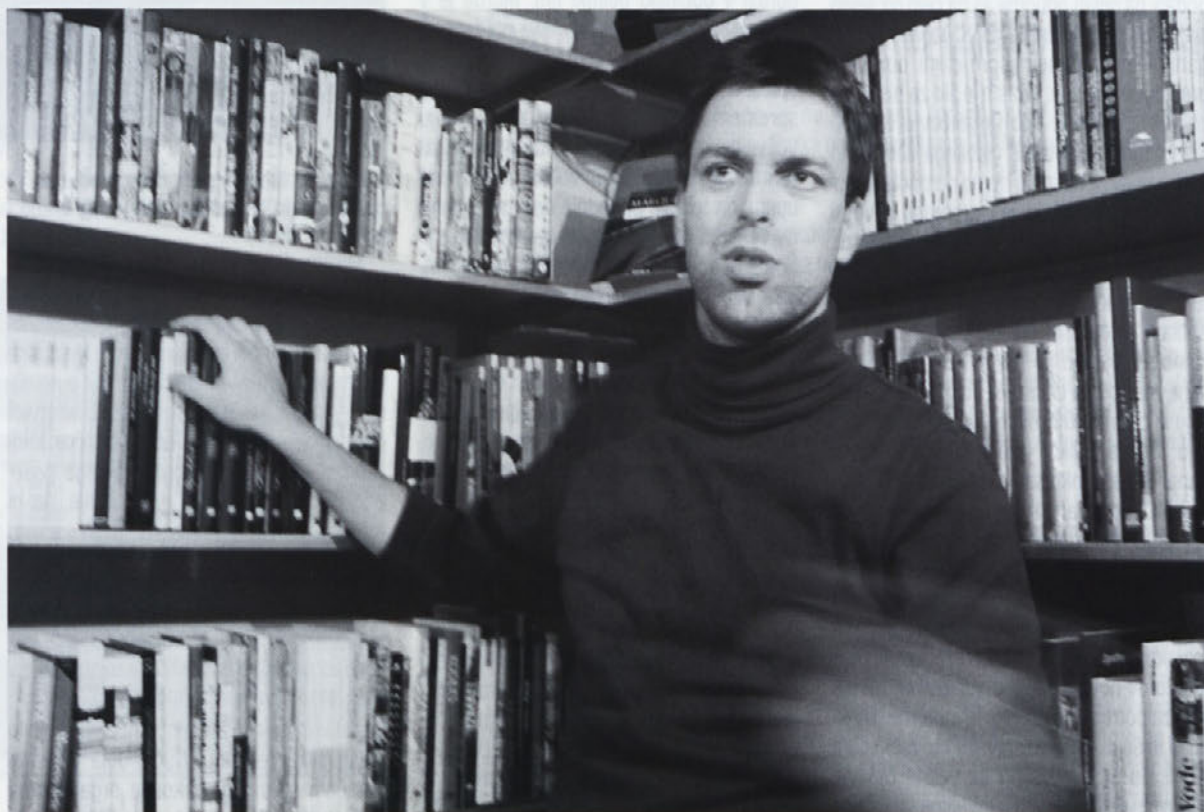
Kakšen se ti zdi odnos občine do založbe in njenih dejavnosti, ki pokrivajo neki specifičen prostor kulture v mestu?

Mislím, da občina še vedno ne zna pri določanju obsega podpore postaviti na prvo mesto kakovostnih kriterijev, kot so domet produkcije, obseg vključenosti lokalnih ustvarjalcev, delež nacionalnega in EU sofinanciranja ter iskati poti za maksimalni izplen iz omejenih finančnih sredstev. Tako pa je še vedno prvi kriterij, da je treba poskrbeti za naše, to so občinski javni zavodi na področju kulture. Tako je velika možnost, da je občinski denar, tako kot marsikje v državnih ustanovah, namenjen za plače in materialne stroške, za program ga pa zmanjka. In imamo kulturno infrastrukturo, ki je sama sebi namen. Da za kvalitetno in mednarodno zastavljeno produkcijo niso potrebni veliki prostori in veliko zaposlenih, sta dokaz ravno Založba Goga in Lokalpatriot. Še večja težava Založbe Goga pa je, kot sem že omenil, da pokriva specifičen kulturni prostor, ki ne zajema širše odmevnosti in širokega kroga lokalne kulturne publike.

Kako pa Založba Goga sodeluje z drugimi ustanovami na področju kulture, recimo z APT, s Knjižnico Mirana Jarca in z ostalimi?

Vsekakor je sodelovanja premalo. Verjetno smo krivi vsi po malem. Čeprav ima tukaj Založba Goga sorazmerno čisto vest. Z vodstvom Knjižnice Mirana Jarca smo se že pred leti večkrat sestali, vedno na pobudo Založbe Goga. Na žalost ni prišlo do nobenega premika. Še najmanj razumem, kako da ne moremo kot knjigarna bolj aktivno sodelovati kot dobavitelj knjig knjižnici. Iz tega naslova bi ustvarili dodatna sredstva, ki bi se spet vračala v novomeško kulturo. Tako pa imajo ob enakih pogojih prednost velike zasebne založniške in knjižniške družbe. Na tem področju je skušala svoj vpliv zastaviti tudi mestna občina, vendar neuspešno. APT je šele dobro začel z delom in verjamem, da se bo deklarativna pripravljenost za sodelovanje, ki jo je vodstvo pred zagonom gledališča večkrat izrazilo, tudi dejansko uresničila. Smo pa sredi priprav prvega manjšega skupnega projekta, za katerega je prišla pobuda od Založbe Goga oz. našega knjigarniškega prireditvenega programa.

Uredniški in administrativni prostori založbe so se po dolgih letih

pregovarjanja z občinskimi oblastmi uredili. Založba pa naj bi se za potrebe svoje knjigarne in prireditvenega programa poteguje tudi za prostore nekdanje trgovine Royal na Glavnem trgu, katere lastnik je Zarja. Toda govori se, da naj bi bili ti prostori že namenjeni za dejavnosti lastnice. Kaj se glede tega trenutno dogaja?

Tudi glede prostorov za delo založbe še nismo zadev uredili do konca. Ker so bile razmere v prizidku Rotovža tako nevzdržne, smo morali pristati na vse pogoje, samo da smo se lahko preselili. Tako smo nek že dosežen status glede plačevanja neprofitne najemnine zamenjali za plačevanje 15-krat višje tržne najemnine. Imamo ustne obljube vodstva občine, da se bo omenjen problem

razrešil, vendar v tem trenutku besede še niso postala dejanja. Glede razširitve prostora naše knjigarne z boljšimi pogoji delovanja gostinske ponudbe, kar bi pomenilo ureditev manjše literarne kavarne, ki bi imela svoj kavarniški vrt na Glavnem trgu. S tem bi tudi del prireditvenega programa lahko preselili iz atrija na Glavni trg. Takšno pobudo smo Zarji podali že večkrat v zadnjih dveh letih. Na žalost pa smo bili pred kratkim soočeni z dejstvom, da bo v za nas aktualnem prostoru Zarja namestila del svojega poslovanja za stranke. Kaj bi pomenilo večji doprinos oživljanju starega mestnega jedra, lahko presodi vsak sam. Morda pa ni odveč povedati, da je Zarja v veliki večinski lasti mestne občine in kot taka bi morala

služiti uresničevanju strateških razvojnih prioritet mesta; seveda v okvirih poslovanja gospodarske družbe.

Poleg tega, da si direktor založbe, si bil prejšnji mandat tudi med bolj aktivnimi občinskimi svetniki. Javnost pa je predvsem zaznavala dvoboj med nekdanjim županom Kovačičem in LDS. Kakšna je bila tvoja vloga v prejšnjem mandatu?

Za člana občinskega sveta sem bil izvoljen na Listi za Dolenjsko, ki je bila tudi formalni član koalicije v prejšnjem mandatu. Na žalost koalicija v aktivnem smislu foruma soočanja in odločanja o podpori predlogom ni delovala. Bolj je šlo za individualne stike prek župana, ki je uspešno, to

Gregor Macedoni, direktor

DNS ima v zadnjih 15 letih veliko za pokazati in le malenkost od vsega tega je bilo financirano iz občinskega proračuna, aktivni strankarski kolegi iz LDS pa vedno znova rabijo vpliv in denar na občinski ravni, da kaj naredijo.

mu je treba priznati, pripeljal skozi občinski svet vse pomembne določitve, ki so bile potrebne za normalno delovanje občine. Tisti, ki so bili najbolj glasni na sejah sveta, tudi iz koalicije, se niso nikoli trudili uskladiti ali spreminjati predlogov sklepov pred sejo v krogu koalicije. Po mojem to ni konstruktivno delovanje. V svetu smo bili, da nekaj naredimo, ne da se slikamo in kažemo v javnosti. Tako sem tudi jaz izbral svoj način dela, ki je bil predvsem v smislu podajanja amandmajev na predloge sklepov, ki so bili podani na sejah odborov ali pa celo na sejah sveta. Bil sem svetnik z daleč največ predlaganimi in predvsem sprejetimi dopolnili predlogov sklepov. Včasih je šlo za bistvene odločitve. Tako je bilo Drgančevje v celoti rezervirano za potrebe visokega šolstva in izobraževanja nasploh ravno na podlagi mojega amandmaja, ki je spremenil prvotni predlog, da se območje nameni obrtni, gospodarski in izobraževalni dejavnosti. Katera dejavnost bi prevladala sčasoma na podlagi takega sklepa, nam je lahko vsem jasno. Prav tako je bila dvignjena izklicna cena za prodajo občinske stavbe na Novem trgu iz dobrih 400 mio tedanjih SIT na 800 mio SIT, za kolikor je bila potem tudi prodana. Danes lahko samo ugibamo, za koliko bi bil oškodovan občinski proračun brez sprejetja tega mojega predloga. Prav tako sem bil aktiven pri sprejemanju novega koncepta razvoja visokega šolstva v Novem mestu prek ustanovitve Univerzitetnega in raziskovalnega središča, rezervaciji dela prostorov nove poslovne stavbe na Novem trgu za potrebe mladinske in kulturne dejavnosti in še bi lahko našteval. Predvsem sem vesel, da se so iz sicer še vedno majhne časovne distance vse omenjene odločitve na podlagi mojih predlogov izkazale za pravilne. Verjamem pa, da bodo rezultati mojega vložka v upravljanje naše lokalne skupnosti na daljši rok še večji.

Glede na zgoraj povedano se mi zdi škoda, da je bila tvoja kandidatura na Listi za Dolenjsko na zadnjih volitvah v občinski svet neuspešna. Ali imaš kljub temu namen aktivno posegati v politično dogajanje v mestu?

Volitve so merjenje in rezultate so določili volilci. V kolikor bi bil izvoljen, bi skušal narediti največ. Tudi brez članstva v občinskem svetu bom aktiven pri pobudah. Je pa res, da je članstvo v svetu dober vzvod za premikanje stvari. Tudi v formalnem smislu je svetniku odprtih več vrat. Ker se

poznamo z večino odgovornih na ravni občine, upam, da ne bodo gledali na moje pobude samo v smislu formalne moči predlagatelja. Kdor je spremljal moje delo v zadnjih 15 letih, ve, da nisem nikoli zasledoval lastnega interesa oz. deloval v nasprotju z interesi Novega mesta.

Kako ocenjuješ trenutno politično situacijo v mestni občini?

Morda bom najprej malo provokativen. Kljub navidezni spremembi so skoraj vsi obrazi v občinski politiki isti. Morda je v formalnem smislu, kot razmerje med strankami in listami, res nova slika, vendar je splošna slika dokaj nespremenjena. Torej spremembe so predvsem v združevanju vplivnih posameznikov, ki so iskali boljšo formo za nastop pred volilci, in iskreno upam, da tudi za prihodnje delo po uspehu na volitvah. Prek občasnih neformalnih stikov z odgovornimi na občini lahko rečem, da je vzdušje optimistično in na deklarativni ravni zelo razvijno in strateško naravnano. Toda štela bodo dejanja.

»Mladi kolegi« iz LDS so aktivni tako v svetniških klopih kot tudi v internetni skupnosti. V javnosti se ustvarja vtis, da so oni edina prava alternativa trenutni oblasti. Prav tako imam občutek, da med krogom glavnih akterjev DNS in mladimi liberalci ni pristne ljubezni. Kako je s tem?

Koliko je LDS prava opozicija, se bo pokazalo v tem, koliko bolje bodo prisiljeni delati odgovorni na občini zaradi opozicijske resnične želje, da nadzoruje, opozarja in tudi pomaga s predlogi. V kolikor bo LDS opozicija samo na sejah in pred kamerami, potem so zgolj del skupnega »showa«. In s takim delovanjem dajo prav vso legitimnost koalicijski večini, da sistematično zavrača njihove predloge. Z mladimi iz LDS imamo mnogo skupnih pogledov na načelni ravni. Mislim, da se predvsem razlikujemo v uresničitvi načelnih stališč. DNS ima v zadnjih 15 letih veliko za pokazati in le malenkost od vsega tega je bilo financirano iz občinskega proračuna, aktivni strankarski kolegi iz LDS pa vedno znova rabijo vpliv in denar na občinski ravni, da kaj naredijo. Samo po sebi to ni nič slabega, ker je to način delovanja v okviru politike, gre pa za bistveno razliko od DNS, ki deluje po principih civilne družbe.

AS in Lista sta te želeli kandidirati za župana na zadnjih volitvah. Ponudbo si

zavrnili. Ali lahko v prihodnje vendarle pričakujemo tvoj aktivnejši poseg v politično sfero?

Mislím, da imajo vsi tisti v lokalni politiki, ki izražajo strah pred mano, prav. Vseskozi bom stopal na žulje uzurpatorjem takšnih in drugačnih moči na lokalni ravni. Dejansko v tem prostoru živim in delam, in če ne naredim vsega, kar je v moji moči, da se stvari premaknejo na bolje, nimam pravice kritizirati. Kakšna pa bo forma mojega poseganja v politično sfero v prihodnje, pa ni odvisno samo od mene.

Leta 1996 si bil predsednik študentske vlade. Opravljal si tudi druge politične funkcije, vendar se v profesionalno politiko nisi nikoli spustil. Kako to? Ali imaš te ambicije v prihodnosti?

Aktivno delo v študentski politiki je bilo stanovsko obarvano. Način dela v demokratskih sredinah, kakor je organizirana tudi študentska skupnost v Sloveniji, je političen. Jaz nisem nikoli videl v mojem civilno družbenem delu ideološke komponente. Vsak pa ima svoje vrednote in te prek svojega delovanja zavedno ali nezavedno uveljavlja. Tudi prek združevanja s somišljeniki. Tak je moj pogled tudi na politične stranke. Pred leti mi je dal veliko za misliti sogovornik, filozof in mislec, ki je rekel, da so podmladki političnih strank element totalitarizma; kot primer me je spomnil na fašizem, nacizem in komunizem, ki so zelo veliko dali na svoje podmladke. Mislim, da je veliko primernejša pot za mladega človeka civilno družbeno delovanje in šele kasnejša vključitev v aktivno politiko združevanje. Ne zanikam potrebe po članstvu v stranki, če hočeš aktivno delovati v

politiki, vendar je trenutno moja najljubša stranka krog somišljenikov okrog Založbe Goga.

Kje vidiš Založbo Goga, tvojo drugo največjo ljubezen, čez devet let?

Ob tako nemirnem poslovanju je težko videti kolikor toliko jasno sliko čez devet let. Si pa predvsem želim, da Založba Goga še vedno bo in da bo krog ljudi vključenih v tesnejše ali zgolj občasno sodelovanje z Založbo Goga vsaj trikrat večji kot danes. Če bosta izpolnjeni omenjeni želji, bom imel razlog za zadovoljstvo.

Pet mesecev po volitvah mestna uprava brez vodij nekaterih oddelkov

Oddelek za družbene dejavnosti, oddelek za razvoj, oddelek za finance, kabinet župana in revizijska služba občinske uprave MO Novo mesto so pet mesecev po volitvah (in do zaključka redakcije Parka) še vedno brez vodij. Do sedaj je občina objavila dva javna natečaja za vodjo oddelka za družbene dejavnosti ter za finance, tako da bosta ti mesti predvidoma zapolnjeni v začetku aprila. Obveznosti vodje bo do takrat opravljal direktor občinske uprave Sašo Murtič.

Pred kratkim je občinska uprava objavila tudi javni natečaj za vodjo kabineta župana, za izvedbo postopka pa občinska uprava potrebuje mesec dni.

Zadnja novica: Po zadnjih informacijah, ki smo jih prijeli tik ob zaključku redakcije, je župan za vodjo oddelka za finance imenoval Darinko Redling. Župan še ni izbral vodje kabineta župana, saj še niso bili opravljeni razgovori s prijavljenimi kandidati. Delovno mesto vodja oddelka za družbene dejavnosti še ni zasedeno, prav tako še ni zaključen postopek, saj se še ni iztekel rok za pritožbe.

Občinska uprava je v času ob volitvah in po njih izgubila številne vodstvene delavce. Direktorica občinske uprave in vodja revizijske službe Mojca Špec Potočar je 1. marca odšla za direktorico na podjetniški center, vodja oddelka za razvoj Borut Rončević je 1. decembra lani postal direktor občinskega zavoda Univerzitetno in raziskovalno središče, občinsko upravo je 1. oktobra lani zapustila vodja oddelka za družbene dejavnosti Suzana Virc, iz oddelka za finance pa je 27. februarja odšla Vera Ocvirk. Mesto vodje kabineta župana je 1. novembra lani zapustila Jasna Jazbec Galeša.

Bo župan uresničil predvolilne napovedi o zmanjšanju števila zaposlenih v občinski upravi?

Na vprašanje Parka, ali bo župan uresničil napoved o zmanjšanju občinske uprave, smo prejeli naslednji, ne preveč določen odgovor: »Skladno z Zakonom o ustanovitvi občin ter določitvi njihovih območij bo Mestna občina Novo mesto z novonastalima občinama Straža in Šmarješke Toplice sklenila dogovor o izvajanju upravnih, strokovnih, organizacijsko-tehničnih, administrativnih nalog ter nalog rednega upravljanja, financiranja in vodenja javnih financ za občini Straža in Šmarješke Toplice ter Sporazum o razporeditvi javnih uslužbencev občinske uprave Mestne občine Novo mesto v občinski upravi občin Straža in Šmarješke Toplice. Posledično bo treba spremeniti Odlok o organizaciji in delovnih področjih občinske uprave Mestne občine Novo mesto, kadrovske načrte ter Pravilnik o sistemizaciji delovnih mest v občinski upravi Mestne občine Novo mesto. Občinska uprava bo organizirana na podlagi sprememb omenjenih aktov.»

Mestna občina Novo mesto je v obdobju začasnega financiranja, ki bo trajalo, dokler ne bo sprejeta delitvena bilanca z odcepljenimi občinami in bo s tem izpolnjen zakonski

pogoj za sprejetje proračuna. Kako in koliko MO NM ter ostali neposredni proračunski uporabniki zaposlujejo v obdobju začasnega financiranja ter po kakšnih kriterijih in predvsem po kakšnih metodah kadrovanja občina nasploh zaposluje, so v občinski službi za odnose z javnostmi odgovorili: "Mestna občina Novo mesto lahko v obdobju začasnega financiranja zaposluje skladno z Zakonom o javnih financah, pri čemer število zaposlenih v tem obdobju ne sme preseči števila zaposlenih na dan 31. 12. 2006. Mestna občina Novo mesto zaposluje na podlagi Zakona o javnih uslužbencih, Uredbe o notranji organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in pravosodnih organih ter kadrovskega načrta in Pravilnika o sistemizaciji delovnih mest v občinski upravi Mestne občine Novo mesto. Kadrovske službe, ki deluje v Uradu direktorja občinske uprave, vodi Silva Vovko, ki izpolnjuje vse pogoje za zasedbo tega delovnega mesta. Sklepe o izbiri kandidatov za zasedbo delovnih mest pa izdaja župan." (Uroš Lubej, foto Borut Peterlin)

Levičarjev odziv na Grillove izjave v Parku

Predsednik novomeškega LDS se je na spletnem forumu LDS odzval na oceno županovega dela, ki jo je v zadnji številki Parka podal podžupan MO Novo mesto, predsednik SDS Novo mesto in poslanec Ivan Grill.

Levičar se je odzval na besede, da je nekdanji župan Kovačič nepotrebno in nerazumno zavračeval sklic prve seje novega občinskega sveta. "Recimo, da je to lahko res. A vendarle se pa takoj vprašamo, kakšen izraz se potem lahko uporabi in ali sploh že obstaja izraz za to, da je sedanji župan Muhič s svojimi podžupani, tudi z Grillom, seveda, in s svojo koalicijo imenoval kadrovske komisije občine cel mesec dni kasneje kot bi lahko, vse preostale komisije in odbore občinskega sveta pa cela dva meseca kasneje, kot bi lahko, če bi bili učinkoviti? In kako se šele reče temu, da že skoraj štiri mesece po volitvah ni bilo na dnevnem redu občinskega sveta še niti ene t. i. vsebinske točke. Je to pa »razumljivo in potrebno«?"

Levičarja so zmotile tudi podžupanove besede o tem, da so za slab začetek mandata krive "zatečene razmere". "Nepotrebno in nerazumljivo," pravi Levičar. "Najprej zato, ker razmere, ki jih je Muhič prevzel od Kovačiča, sploh niso omembe vredno slabe, zatem zato, ker je Muhič te razmere, kakor koli jih že kdo hoče videti, soustvarjal, saj je bil podžupan pri Kovačiču, podobno pa jih je soustvarjal tudi Grill, ki je bil občinski svetnik v prejšnjem mandatu, in torej tudi sam nosi svoj nezanemarljiv del odgovornosti za tako stanje, pa če se tega želi ali ne zavedati, in nenazadnje zato, ker občani postavijo novega župana neredko predvsem zato, da bo delal bolje, kot se je delalo pred njim, ne pa zato, da bo stokal ali se navduševal nad razmerami, v katerih se je znašel. Problemi so na tem svetu pred močnimi ljudmi zato, da jih rešijo! S slabiči pa je v kombinaciji s problemi seveda drugače ..." piše Levičar.

Levičarja so začudile tudi Grillove kritične besede o vlogi in delu opozicijskih svetnikov. "Kaj pa naj občinski svetnik dela drugega, kot da analizira gradiva, ki mu jih v obravnavo nudi župan, ter da pripravlja predloge za izboljšave in da nadalje morebiti tudi sam svetnik predlaga v sprejem kak akt? Kaj naj občinski svetnik počne, če ne to, da daje pobude in vprašanja županu oziroma občinski upravi? Sploh pa si ne znam predstavljati, da bi občinski svetnik bil celoten ali večino mandata, iz seje v sejo in iz točke v točko tiho, brez pripomb, brez predlogov, brez stališč, da bi zgolj pritrjeval gradivom, ki jih na seje prinaša župan, po koncu mandata bi pa govoril, kako da je bil pravkar minuli mandat slab. To je verjetno nelogično in sprevrženo. A prav to se dogaja občinskemu svetniku in sedaj še podžupanu Grillu. Kar naenkrat namreč govori, kako je dediščina prejšnjega mandata slaba, a je bil prav on celoten minuli mandat v občinskem svetu praviloma tiho ali pa celo pritrjeval županu Kovačiču. In tudi novemu županu Grill pridno pritrjuje in ga hvali, čeprav nihče ne ve, čemu je sploh moč pritrjevati in kaj hvaliti, ko pa praktično ničesar ni. In za vodenje občine žal ne velja rek, da kdor ne dela, ta ne greši, kajti posebej velik greh je na takem položaju prav nedelo," je zapisal vodja največje opozicijske stranke v novomeškem občinskem parlamentu.

Levičar: Ne bomo sprejemali kolektivnih odločitev

Uroš Lubej, foto Boštjan Pucelj

S predsednikom novomeškega LDS smo se pogovarjali o aktualnih dogajanjih v tej stranki.

Ali je novomeški občinski odbor LDS že razpravljal o nastali situaciji (odhod poslancev, izstopi iz stranke) in kakšne sklepe je glede tega sprejel?

O mnogih napovedanih in o nekaterih udejanjenih odstopih in izstopih poslancev LDS ter tudi drugih ključnih in vidnih članov iz stranke in poslanskega kluba je že pred časom razpravljal svet novomeškega odbora stranke. Podana je bila ocena, da so razmere za LDS in tudi za celotno slovensko politiko neugodne in škodljive. Pod vprašanje je namreč postavljena prihodnja politična angažiranost številnih osebnosti, ki lahko veliko doprinesejo k razvoju slovenske države in njene politike ter ki bi nenazadnje lahko v prihodnje tudi vnovič postavile LDS na vodilno mesto v slovenski politiki. Seveda je dejanja nekaterih med njimi moč razumeti kot povsem razumna, pač kot očitno posledico bistveno in očitno nepomirljivo različnih pogledov ključnih članov stranke na eni in aktualnega vodstva stranke na drugi strani na razvoj LDS in slovenske države ter tudi kot radikalen odziv na, kot kaže, očitno pretirano zaprt, nedialoški odnos oziroma na nesprijemljive metode dela trenutnega vodstva stranke v slovenskem prostoru v aktualnem obdobju.

V interesu LDS, še posebej njenega vodstva v Ljubljani, mora pač biti, da ljudi z vrhunskimi znanji z različnih področij ter z dolgoletnimi izkušnjami ohrani v svojem lastnem okolju. V interesu slovenske politike oziroma države pa mora biti, da so takšni ljudje, kakršni so denimo v zadnjem obdobju odšli iz LDS (Lahovnik, Gaber, Golobič, Vajgl, Biščak, Gantar ...), še naprej aktiven del razvoja države, pa tudi če se zato oblikuje nova politična stranka, ki je najbrž v tem trenutku tudi najbolj smiseln izhod iz situacije, saj so obstoječe stranke praviloma že precej preveč rigidno okolje delovanja za takšne ljudi, ki želijo skupaj z mnogimi novimi, ki se jim bodo pridružili, državi ponuditi nove, kvalitetnejše razvojne rešitve.

Kakšni bodo nadaljnji koraki občinskega vodstva stranke glede nastale situacije?

Vodstvo stranke se mora ukvarjati predvsem z uveljavljanjem ustreznih

odgovorov na razvojne izzive novomeške občine. Člani stranke v našem okolju tudi ne čutijo nikakršnih problemov s stranko, ki bi bili povezani z delovanjem v lokalnem okolju, ki je za večino tudi osrednje in ključno okolje delovanja. Seveda pa se bo glede situacije na nivoju centrale odločal tudi v našem okolju vsak sam. Glede tega ne bo kolektivnih odločitev. Pričakujemo pa od vodstva stranke v Ljubljani, da presodi, ali je pozicija, ki so jo zavzeli, smiselna oziroma tvorna za razvoj stranke in nenazadnje za njihov osebni položaj. Navsezadnje pa gre sedaj zgodba že tudi formalno novo pot, pot, ki je manj odvisna od volje vodstva LDS in drugih strank, saj je ustanovljeno društvo Zares, iz katerega se bo očitno razvila stranka, s čimer je oziroma se oblikuje povsem novo okolje, v katerega lahko vstopijo vsi, ki želijo biti angažirani v politiki in ki v obstoječih strankah ne vidijo ustreznega okolja delovanja.

Ali kateri izmed članov vodstva razmišlja o odhodu iz stranke?

Prepričan sem, da podobni razmisleki, kakor so se zasnivali in dobili odraz pri vodilnih članih stranke na nacionalnem nivoju, obstajajo tudi na lokalnem nivoju, a najbrž niso, menim, da pač ne morejo biti posledica frustracij pri uveljavljanju svoje volje proti vodstvu stranke na nacionalnem ali lokalnem nivoju, pač pa kvečjemu izraz simpatije z odhajajočimi člani vodstva stranke in morebiti tudi odraz strahu glede prihodnosti LDS brez številnih eminentnih imen, ki jih je ta doslej že izgubila v zadnjem obdobju, ne da bi to praznino doslej ustrezno zapolnila.

Ostaja pa seveda dejstvo, da sta cilj in naloga mestnega odbora predvsem zagotavljanje kvalitetnega razvoja novomeške občine, pri čemer pa pričakujemo od centrale stranke, da tudi sama pomaga vzpostavljati organizacijske, kadrovske, programske, finančne in ostale pogoje za naše delo v lokalnem prostoru.

Ali je kateri izmed članov vodstva že nakazal namero, da iz stranke odide?

Ne, a to nikakor ni nepričakovano, v kolikor se bo zasnova kvalitetna alternativa obstoječim političnim strankam v Sloveniji. Ne vidim pa prav nobene možnosti, da bi se novomeški člani v zvezi z aktualnim dogajanjem odločali za vstop v druge obstoječe stranke. Menim, da je zanje prostor kvečjemu v novi stranki, v

stranki Zares, ki in če bo imela visoke ambicije in velik potencial za razvoj Slovenije.

Ali podpirate delovanje vodstva LDS in predsednika Kacina v zadnjem času?

Menim, da o delu in rezultatih predsednika Kacina lahko bolj izčrpno in bolj relevantno govorijo javnomnenjske raziskave, ki iz meseca v mesec LDS na nacionalnem nivoju žal kažejo slabši položaj. LDS, čeravno je še vedno tretja najmočnejša stranka v državi, česar ne gre zanemariti pri razmišljanju, je v javnem mnenju na najslabšem položaju v svoji zgodovini. Očitno torej sploh ne gre več za vprašanje podpore predsedniku, ki vodi to stranko, ki ima prenizko podporo javnosti, seveda prenizko v luči dejstva, da je LDS stranka z zelo velikimi ambicijami in z ogromnim potencialom, LDS pač nikoli ni

bil in tudi zdaj ne želi biti obrobna stranka, pač pa gre že za povsem jasen in glasen poziv Kacinu, da nemudoma razmisli o svojih dosedanjih in nameranih potezah in da nemudoma postane odprt do povsem vseh opcij glede reševanja nastale situacije, tudi do takšnih opcij, ki terjajo razmislek o njegovem statusu v LDS. Tu ne gre za vprašanje usode posameznikov v vodstvu stranke, recimo njegove, pač pa gre za vprašanje usode LDS, ki je s svojim kadrovskim in ostalim potencialom najbrž še danes v resnici najmočnejša stranka v državi, a ji tak položaj v formalnem smislu tudi zaradi potez sedanjega vodstva, gre pa prav tako za dediščino preteklosti, ne pritiče več.

Ali se je z vami pogovarjal Bogdan Biščak in kakšna je bila tema pogovora? Ni me poklical.

Biščak: »Z lokalnimi odbori LDS stikov ne načrtujemo«

Bogdan Biščak, ki je pred nekaj tedni pristopil k društvu Zares, je v kratkem pogovoru z revijo Park pojasnil, da Združenje Zares e načrtuje nobenih stikov z lokalnimi odbori LDS. Pri tem je ocenil, da kritičnost novomeškega vodstva LDS do predsednika Kacina še ne pomeni želje po vključevanju v Zares. Članov novega združenja je po Biščakovih besedah od sedaj okrog sto, pred kratkim pa se jim je pridružil tudi (Novomeščan) Gregor Golobič, nekdanji generalni sekretar LDS. »V Združenju Zares ne načrtujemo nobenih stikov z lokalnimi odbori LDS. Združenje je odprto za vse ljudi, in če se bo kdo iz LDS odločil, da sodeluje v delu društva, mu bo to omogočeno, tako kot tudi članom drugih političnih strank. Tudi za novomeške člane LDS velja to, kar sem povedal. Če se bo kdo od njih odločil za sodelovanje, bo dobrodošel. Menim pa, da kritičnost do vodstva LDS sama po sebi še ne pomeni želje po vključevanju v Zares,« je povedal Biščak.

Strankarsko dogajanje: Ustanovljen odbor svetnikov SDS, podmladek SD z novim vodstvom

Občinski svetniki SDS občin Črnomelj, Semič, Metlika, Dolenjske Toplice, Straža, Mirna Peč, Žužemberk, Šentjernej, Šmarješke Toplice, Škocjan, Trebnje, Mokronog Trebelno, Šentrupert in MO Novo mesto so se 28. februarja sešli na ustanovitveni seji regijskega kluba. Za predsednika so izvolili Gregorja Klemenčiča, svetnika Mestne občine Novo mesto. Ika Habjan pa je postala predsednica podmladka Socialnih demokratov Novo mesto.

Regijski klub svetnikov SDS je bil ustanovljen z namenom izmenjave informacij med svetniškimi skupinami, izvajanja skupnih promocijskih projektov, usklajeno delovanje na področju regionalnih projektov (gospodarstvo, okolje in prostor, komunala in promet ...), informiranja in izobraževanja za potrebe dela v občinskem svetu.

Prejšnji petek pa je Mladi forum Socialnih demokratov izvolil novo vodstvo. Poleg predsednice Ike Habjan so izvolili podpredsednico Petro Pavec in dva člana sekretariata, in sicer Maki Ivancić in Tino Slivnik. (Uroš Lubej)

Zgodba o ukinitvi spletnega foruma www.studiod.si

Uroš Lubej, foto Jure Švent

14. marca 2007 je Studio D ukinit forum na svojih spletnih straneh www.studiod.si. Nekaj ur pred tem smo na naših spletnih straneh objavili članek, v katerem smo opozorili, da se na omenjenem forumu že od konca januarja pojavljajo komentariji, ki so izrazito žaljive in sovražne vsebine.

Na spletnem forumu Studia D je od uvedbe radijske oddaje Balkanijada namreč potekala debata na to temo, ki pa je v dobršni meri postala prostor za izražanje skrajne nacionalne nestrpnosti. "Čefur, pojdi v Bosno." "Veliko jih je še treba dati med izbrisane." "Na vlak jih je treba zveliči in poslati, od koder so prišli." To so bili samo nekateri primeri prispevkov obiskovalcev spletne strani tega dolenskega radia.

Del debate na Studiu D:

Slovenka, 1. marec 2007 (11:42): "Dej balkanc bejš nazaj u svojo balkansko bedo, pa pusti Slovenijo pri miru s to južno žalostjo."

slovenija ruls, 29. januar 2007 (13:20): "Ej čefur pejd ti tu rajš poslušat dumu v bosno ok? Pa mamico pozdrav pa očita! Govno jedno!"

Kr3n, 29. januar 2007 (18:37): "Se strinjam s slovenio ruls!!!!!!jbešš balkan!!!!!!če pa tu poslušaš pejd pa dol!!!!!!!!!!!!"

samo milijon nas še živi, 29. januar 2007 (18:49): "Studio d sem poslušal, bil mi je zakon, sploh zvečer, zdaj ga ne poslušam več, sploh ba balkanjada ne sodi na noben radio v sloveniji."

Austin, 30. januar 2007 (08:29): "Kot kaže, jih je še velik potrebno dat med izbrisane..."

en slovenec, 2. februar 2007 (09:34): "u glavn m slovenija pa taka muska v sloveniji-

ne morš vrjet kua čefurji delajo pizda!!!!sm na vlak dt use pa dol zavlečt s kodr so pršli!!!!!!!!!!!!"

Slovenska ustava je glede takih prispevkov nedvoumna. 63. člen ustave (prepoved spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti ter prepoved spodbujanja k nasilju in vojni) pravi: "Protiustavno je vsakršno spodbujanje k narodni, rasni, verski ali drugi neenakopravnosti ter razpihovanje narodnega, rasnega, verskega ali drugega sovražstva in nestrpnosti. Protiustavno je vsakršno spodbujanje k nasilju in vojni."

Na našo objavo se je takoj odzval odgovorni urednik Studia D Edi Štraus:

"Na forumu spletne strani Studia D želimo biti odprti za izmenjavo mnenj, zato se namerno nismo odločili za najhujši ukrep, torej izbris vpisanih vsebin. Večkrat smo opozorili, da naj na forumu razpravljajo o glasbi (v danem primeru se namreč pritožujejo zaradi oddaje Balkanijada) in da ne spodbujajo k nestrpnosti. Prav uvedba omenjene oddaje bi potencialno trditev, da spodbujamo nestrpnost, postavila v kontradiktorni položaj z dejanskim stanjem na programu radia. Žal smo, kot opažamo, bili z opozorili na forumu neuspešni, morda tudi zaradi naše neizkušenosti z upravljanjem s spletnim medijem oz. forumom. Ob vsakem našem posredovanju je namreč nastalo še več odprtih tem na isto temo. Bili smo prepričani, da se bo tema na forumu kmalu umaknila, saj smo imeli podobne izkušnje (negodovanje zaradi določene zvrsti glasbe) že pred časom z neko drugo glasbeno oddajo. Opazili smo tudi številna pisanja, ki nestrpnosti nasprotujejo in so nekoliko 'uravnotežile'

objave. Pred kratkim smo se odločili ukrepati in nekaj najbolj žaljivih smo izbrisali, a hkrati opazili, da iz dneva v dan prihajajo nove. Prav danes smo dogovorjeni za sestanek z upravljalcem naših spletnih strani, podjetjem T-media, od katerih pričakujemo uporabne predloge. Skrajni ukrep je tudi umik foruma."

In res. V slabem letu dni je bil ukiniten še drugi izmed novomeških forumov. Leto dni nazaj je župan Boštjan Kovačič zaradi žaljivih vsebin ukinit forum na spletnih straneh mestne občine (kasneje je bil vnovič odprt). Takrat je na pobudo LDS nastal forum www.novomesto.org. Sedaj so se zaradi žaljivih in skrajnih prispevkov za to odločili tudi na lokalni radijski postaji. Zadevo je po ukinitvi pojasnila novinarka Mimi Martinovič: "Razočarana sem nad tistimi uporabniki, ki ste naš namen, da omogočimo poslušalcem oz. obiskovalcem teh strani izmenjavo mnenj, večinoma o glasbi in programu Studia D, izkoristili za širjenje nestrpnosti in sovražstva. In kljub našemu večkratnemu pozivu, da tega ne smete početi, se niste ustavili. Še več: s tem, ko je o forumu Studia D danes poročala spletna izdaja revije Park, se bojim, da se bo 'popularnost nestrpnosti' le še povečala. Zato (po približno) mesec dni starem naročilu odg. urednika Studia D g. Štrausa izpolnjujem naročeno: umikam Forum."

Varuhinja obsoja sovražni govor na internetnih forumih

Nova varuhinja človekovih pravic je vnovič obsodila sovražni govor na internetu, pri čemer pa ni želela konkretno komentirati novomeškega primera. Opozorila je tudi na to, da odgovornost za sovražne besede nosi tisti, ki jih je izrekel, pri čemer pa ni izključena tudi odgovornost medija.

"Že od leta 2005 zaznavamo številna opozorila na primere sovražnega govora na svetovnem spletu pa tudi v medijih. Izzivanje nestrpnosti in pozivanje k sovražnosti je problematično z vidika človekovih pravic. Sovražni govor je eno najmočnejših sredstev diskriminacije, čeprav se na videz skriva za domnevno neškodljivostjo besed in celo videzom zaslonbe za svobodo izražanja. Zato ga je težko preiskovati. Ustava v 39. členu jamči svobodo izražanja, ki jo varuje tudi 10. člen Evropske konvencije o človekovih pravicah (EKČP). Evropsko sodišče za človekove pravice (ESČP) v svoji judikaturi pogosto navaja, da svoboda izražanja pomeni enega izmed temeljev demokratične družbe, pogojev za njen

napredek in za razvoj vsakega človeka. Poudarja tudi, da se svoboda izražanja ne nanaša le na informacije ali ideje, ki jih sprejemamo naklonjeno, ki jih dojemamo kot neškodljive ali se do njih niti ne opredelujemo, temveč zajema tudi tiste, ki prizadenejo, šokirajo ali vznemirjajo bodisi državo ali pa katerikoli del prebivalstva. Vendar izvrševanje svobode v demokratični družbi predpostavlja dolžnosti in odgovornosti. Tudi svoboda izražanja je varovana le do tistih meja, do koder seže varstvo drugih z ustavo zajamčenih človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Sovražni govor izraža mnenja in ideje, ki so ksenofobične, diskriminatorne, rasistične ali spodbujajo k nasilju. Zajema tako govorno, pisno kot tudi nebesedno komunikacijo (parade, simboli ...), ki ponižuje in spodbuja diskriminacijo ali nasilje. Praviloma ni napaden posameznik, temveč skupina s pomanjkanjem družbene moči. V posameznih primerih sicer lahko pride do težkih dilem, ali je nekim izjavam, ki prizadenejo, šokirajo ali vznemirjajo, potrebno dati pravno varstvo.

Odgovornost (zlasti kazensko) za izrečene besede nosi tisti, ki jih je izrekel, vendar tudi soodgovornost medijev ni izključena. V 8. členu Zakon o medijih (ZMed) jasno prepoveduje z razširjanjem programskih vsebin spodbujati k narodni, rasni, verski, spolni ali drugi neenakopravnosti, k nasilju in vojni, ter izzivati narodno, rasno, versko, spolno ali drugo sovražstvo in nestrpnost.

Prav tako 300. člen Kazenskega zakonika RS določa kazensko odgovornost za tiste, ki zbujejo sovražstvo, razdor ali nestrpnost, ki temelji na načelu enakosti. Za sprejemanje naznanitev kaznivih dejanj in prekrškov je pristojna policija. Ta tudi zbira podatke in dokaze o kaznivih dejanjih in vloga kazenske ovadbe in predloge za pregon prekrškov. Kazensko ovadbo se lahko naslovi tudi neposredno na pristojno državno tožilstvo. Tožilstvo odloča o utemeljenosti kazenskih ovadb in zastopa državo pri pregonu kaznivih dejanj v sodnih postopkih. Navedena kazniva dejanja lahko naznani vsakdo, ne le žrtev. Primere sovražnega govora na spletni strani pa lahko posredujete tudi centru Spletno oko (www.spletno-oko.si), ki sprejema anonimne prijave sovražnega govora na internetu."

Borut Pelko, novi direktor LokalPatriota

Uroš Lubej, foto Boštjan Pucelj

Svet zavoda LokalPatriot in upravni odbor Društva novomeških študentov sta potrdila imenovanje novega direktorja zavoda LokalPatriot. Marko Zajc se poslavlja, novi direktor je postal Borut Pelko, s katerim smo imeli krajši razgovor.

Marko Zajc je o razlogih za svoj odhod povedal naslednje: *»Sam bi štafeto predal že prej, vendar ker sem želel kar najbolj konstruktiven prehod na novega človeka, sem čakal, da se je v zadnjem času ekipa dopolnila, poslovno leto izteklo ter, seveda, da sem uspel najti odličnega naslednika, ki je pripravljen kandidirati. Razlogi za prenehanje vodenja so seveda osebne narave, vendar nikakor ne negativni. Nasprotno! Čas za tako menjavo je nadvse pravi, saj je prav, da naslednje velike projekte (predvsem Klub, festivali, Simulaker...) zaključijo nova oseba in jim da svoj pečat. Če tega ne bi storil sedaj, bi sicer lahko kandidiral in skušal postaviti še nekaj spomenikov, vendar bi tudi tvegal elan in ustvarjalnost naslednika, posledično pa tudi trajnostni razvoj, ki ga LP neguje že vsa leta.«*

S čim vam je uspelo prepričati najprej svet zavoda LokalPatriot in nato še upravni odbor Društva novomeških študentov?

Končni jeziček na tehtnici sta bila pri obojih seveda predstavljeni program dela in odgovori na konkretna vprašanja tako svetnikov kot članov upravnega odbora.

Verjamem pa, da sem jih v dobrih 6 letih dela v zavodu LokalPatriot in Društvu novomeških študentov prepričal že prej. Z delom in odnosom do njega, z idejami in njihovo uresničitvijo, s poslušom za uporabnike naših programov in dobrimi odnosi tako s strokovno kot z zainteresirano javnostjo, s korektnimi in pristnimi odnosi do sodelavcev, najverjetneje pa tudi z zdravim mero sproščenosti in stalno pripravljenostjo na pogovor. Zagotovo ni bilo odveč niti priporočilo mojega predhodnika Marka Zajca, v primeru Upravnega odbora DNS pa mi je šlo gotovo na roke tudi dejstvo, da še kar dobro skrivam svoja leta.

V čem se bo vaš mandat razlikoval od vašega predhodnika Marka Zajca?

Primerjanje je navadno, še posebno, ko gre za osebne odnose, precej nevhvaležno početje.

Menim, da je o konkretnih razlikah trenutno še preuranjeno govoriti. Čas bo pokazal svoje. Dediščina minulih 7 let je dobra. Posamezne pomanjkljivosti, ki sem jih morda opazil v minulih letih, bom(o) odpravil(i), a jih ni veliko. Raje imam bolj konkretna vprašanja, a če si kljub vsemu dovolim vsaj malce primerjave, lahko povem, da gre na račun osebnostnih lastnosti morda pričakovati nekaj razlik v načinu vodenja in komuniciranja ter da si osebno v prihodnje želim še tesnejšega sodelovanja med člani Skupine DNS. Programsko, vsebinsko, ne nazadnje ekonomsko si najini pogledi niso bistveno različni, tako da po tej plati ne gre pričakovati kakšnih večjih sprememb.

Zaradi prodaje stavbe na Novem trgu 6 klubu LokalPatriot grozi izselitev. Kako boste reševali ta problem?

Izselitev nam ne grozi, izselitev (prepričan sem, da le začasna) je dejstvo.

Mestna občina bo "preučila možnosti" glede imenovanja novega urednika občinskega glasila

Skladno s pogodbo o izvajanju funkcije urednika časopisa Novo mesto, ki sta jo podpisala Mestna občina Novo mesto in urednik **Ivan Krasko**, bi urednik moral zagotoviti, da na leto izide do 10 številčk časopisa. Zaradi neizpolnjevanja pogodbenih obveznosti bo mestna občina enostransko odpovedala pogodbo. Do sedaj je namreč izšla zgolj ena številka občinskega glasila. Na mestni občini so pojasnili, da tudi odgovorni urednik na razgovoru, ki ga je z njim imel župan, ni izrazil pripravljenosti za nadaljnje sodelovanje.

Župan se je že sešel z odgovornim urednikom in s predsednikom programskega sveta časopisa. Oba sta podala svoja stališča, pri čemer urednik ni izrazil pripravljenosti, da bi z urednikovanjem nadaljeval. Župan se je na sestanku s predsednikom programskega odbora Marjanom Moškonom dogovoril, »da bodo (glede na dosedanje izkušnje) preučili realne možnosti za uresničevanje programske zasnove, preverili sestavo programskega sveta in jo dopolnili skladno z odlokom ter preučili možnosti glede novega urednika.«

O odgovornosti za neizdajanje časopisa

Objekt se namreč ruši, gradil se bo nov. Seveda problematika velja le za eno od enot zavoda LokalPatriot – Klub LokalPatriot. Multimedijški center Dolenjske in Galerija Simulaker zaenkrat nista problem. Problem je večplasten in večplastna je tudi njegova rešitev. Na vsak način želimo zagotoviti obstoj Kluba LokalPatriot na obstoječi lokaciji, v novogradnji na Novem trgu. Tako podpora lokalne skupnosti (obljuba župana in sklepi občinskega sveta) kot aktualni dialog s predstavniki investitorjev (Elektroservisi, d.d.) obetata, da se bo to tudi zgodilo. Menim, da bi z vložkom, sestavljenim iz lastnih (zavod, ustanovitelj) in javnih (občina, država, Evropska unija) sredstev, lahko dejansko uredili referenčen evropski klub, ki bi kot urbani, kulturni, izobraževalni in mladinski regijski center predstavljal

enega izmed stebrov kulturne in festivalske ponudbe regije ter se dostojno vključil tudi v morebiten projekt Evropske kulturne prestolnice. Vzporedno s tem seveda že pospešeno iščemo nadomestno lokacijo za obdobje 2 let, kolikor bo trajala gradnja novega objekta na Novem trgu. O lokacijah, veliko jih seveda ni, zaenkrat še ne bi govoril, povem pa lahko to, da se izselitev iz obstoječih klubskih prosotorov najverjetneje obeta spomladi 2008. Obstaja tudi možnost, da bomo leto ali dve vse naše programe in projekte izvajali na drugih obstoječih lastnih (MCD, galerija) ali gostiteljskih lokacijah (hostel, prostori javnih zavodov), a sem vendarle prepričan, da bomo, tudi s pomočjo lokalne skupnosti, katere kulturni prostor smo vsa ta leta bogatili, našli ustrezne premostitvene kapacitete. (Uroš Lubej, foto Boštjan Pucelj)

so iz kabineta župana spročili še: »Časopis Novo mesto ima svojega odgovornega urednika, ki ga za pripravo, urejanje in izdajanje lokalnega časopisa na predlog Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja Občinskega sveta Mestne občine Novo mesto imenuje in razrešuje občinski svet. Časopis ima tudi programski svet, ki ga sestavljajo po en predstavnik vseh strank in list, zastopanih v Občinskem svetu Mestne občine Novo mesto. Programski svet v okviru finančnih zmognosti odloča o izidu številčk. Oba (tako odgovornega urednika kot tudi programski svet) je na predlog Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja imenoval Občinski svet Mestne občine Novo mesto. Člane programskega sveta (Uroš Dular, Matjaž Engel, Robert Judež, Franc Koncilija, Rafko Križman, Milan Lah, Silvo Mesojevec, Marjan Moškon, mag. Janez Pezelj, Alojz Turk, Feliks Strmole) je Občinski svet Mestne občine Novo mesto imenoval 17.2.2005. Poslovnik o delu Programskega sveta časopisa Novo mesto, ki je bil sprejet na seji občinskega sveta dne 26.5.2005, v 2. členu med drugim določa, da programski svet v okviru svojega delovanja

nadzira izdajanje lokalnega časopisa in ugotavlja uresničevanje programske zasnove, »pojasnjujejo na mestni občini Novo mesto na vprašanje, zakaj ne izvajajo odloka o ustanovitvi in izdajanju časopisa, ki predvideva izdajanje občinskega časopisa enkrat na mesec (10-krat na leto). Skratka, občinska uprava na čelu z županom nima pristojnosti, da bi izdajala glasilo mimo volje odgovornega urednika in programskega sveta.

17. novembra lani je odgovorni urednik Ivan Krasko za revijo Park sicer napovedal, da bo »razmislil o odstopu«. Povod za to so bili dogodki ob izidu prve številke glasila, ki je izšla malo pred začetkom lanske lokalne volilne kampanje. Kot je znano, je novomeški župan junija letos brez posvetovanja s programskim svetom ali z odgovornim urednikom ustavil distribucijo prve številke glasila. Razlog za županovo odločitev je bila tedaj v nezadovoljstvu posameznih občinskih svetnikov s politično uravnoveženostjo redakcijskih strani. Sporno je bilo predvsem to, da je Krasko naredil intervju z direktorjem Kulturnega centra Janeza Trdine, ki je bil ob tem tudi kandidat LDS za župana.

Župan že v Rotovžu

"2. aprila 2007 so se za občane odprla vrata mestne hiše – Rotovža. V prostorih na Glavnem trgu 7 odslej delujejo župan in Kabinet župana v drugem nadstropju, Občinski svet (v objektu je urejena sodobno opremljena dvorana) in Služba občinskega sveta v prvem nadstropju ter podžupani in Turistično informacijski center v pritličju stavbe. Adaptacija Rotovža se je začela septembra 2002, slovesna otvoritev pa je bila 13. oktobra 2006. Celotna investicija ni preseгла ocenjene vrednosti obnove, to je približno 1.215.000 evrov. S selitvijo županstva in občinskega sveta ter občinskih služb skušamo prispevati k uresničevanju projekta revitalizacije starega mestnega jedra, prav tako pa z obnovo Rotovža oživljamo objekt velike zgodovinske in kulturne vrednosti," so sporočili z mestne občine Novo mesto. (UL)

Tila:

Andrej Kavšek novi predsednik uprave

20. marca je zasedal nadzorni svet Zavarovalnice Tilia, ki se je seznanil s pregledom poslovanja za leto 2006 in se seznanil z odstopno izjavo Primoža Močivnika, ki je na tem delovnem mestu januarja zamenjal Adolfa Zupana. S 1. majem 2007 bo Močivnik v okviru poslovnega sistema Pozavarovalnice Sava prevzel nove zadolžitve. Predsednik uprave Zavarovalnice Tilia je postal Andrej Kavšek.

Zavarovalnica Tilia je leto 2006 zaključila s 5,5-odstotno letno rastjo premije, ki tako znaša 51,6 mio evrov, in izplačala za 30,6 mio evrov škod, kar je za 2 odstotka več kot v letu 2005. Leto 2006 je Zavarovalnica Tilia končala z dobičkom v višini 915,6 tisoč evrov. Leto 2006 je bilo poleg dobremu poslovanju namenjeno tudi uspešni prenovi informacijskega sistema, ki je v uporabo stopil v začetku letošnjega leta.

Za leto 2007 si je Zavarovalnica Tilia zastavila ambiciozne načrte. Predvidena rast premije v letu 2006 znaša 11,3 odstotka, rast na področju življenja 24,3

odstotka, poleg tega pa se predvideva tudi razvoj novih in posodobitev nekaterih starih izdelkov ter nadaljnje preoblikovanje strukture v prid hitre rasti življenjskih zavarovanj.

Istega dne je bila tudi 25. skupščina delničarjev Tilie. Potrjeni so bili vsi sklepi, ki sta jih predlagala uprava družbe in nadzorni svet. Skupščina se je seznanila s podano odstopno izjavo članice nadzornega sveta Sonje Gole, ki ji je mandat prenehal z dnem 13. 9. 2006, ostalim članom, ki predstavljajo kapital, Sergeju Rusjanu, Zvonku Ivanušiču, Maji Krumberger, pa mandat poteče dne 24. 3. 2007. Za 4-letno mandatno obdobje od 24. 3. 2007 dalje je skupščina v nadzorni svet imenovala naslednje člane, ki predstavljajo kapital: Sergej Rusjan, Zvonko Ivanušič, Maja Krumberger in Jošt Dolničar. Skupščina delničarjev se je seznanila, da je svet delavcev izvolil dva člana nadzornega sveta, ki bosta v naslednjem mandatnem obdobju predstavljala delavce.

Ustanovitev srbskega kulturnega društva

9. marca je v Kulturnem centru Janeza Trdine potekala ustanovna skupščina Srbskega kulturnega društva Novo mesto. Osnovni namen društva je gojiti kulturno identiteto pripadnikov srbske narodnosti v Sloveniji. "Smo državljani Slovenije, želimo pa se tudi kulturno izražati," pravijo v iniciativnem odboru. Srbsko kulturno društvo se bo včlanilo v Zvezo srbskih kulturnih društev, ki združuje 11 srbskih društev v Sloveniji.

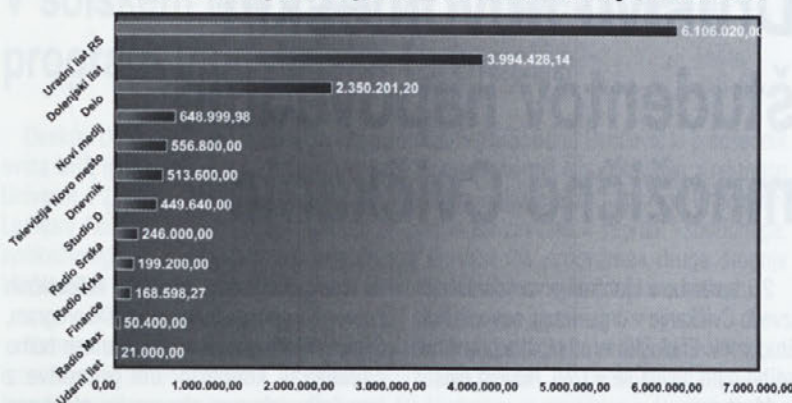
Ljudje srbske narodnosti v Sloveniji so se po dogodkih ob razpadu države povečini povlekli vase ter svoje narodne in kulturne identitete niso želeli javno izpostavljati, ugotavljajo v novem društvu. Prvi projekti po ustanovni skupščini bodo usmerjeni v ustanovitev folklornega društva in likovne sekcije.

Po popisu prebivalstva iz leta 2002 je v Sloveniji 38964 pripadnikov srbske manjšine, ki bi tako tvorili 2 odstotka

celotnega prebivalstva v Republiki Sloveniji. Seveda popisi niso povsem zanesljivo merilo, saj je znano, da se pri popisu del prebivalstva pri tem vprašanju ne opredeli oziroma se opredeli kot pripadnik večinskega naroda. Tudi delež opredeljenega srbskega prebivalstva v novomeški občini je podoben, saj tudi tu znaša 2 odstotka prebivalstva oziroma 805 opredeljenih. Število srbskega prebivalstva v Sloveniji je po nekaterih ocenah tako lahko tudi okrog 50 000. Po popisu prebivalstva je sicer število pripadnikov tega naroda v Sloveniji raslo vse do osamosvojitve. Leta 1953, ko je bil narejen prvi popis, se je za Srbe opredelilo 11 225 ljudi, leta 1991 pa že 47 401.

Na skupščini so bili izvoljeni organi društva, sledila pa ji je kulturna prireditve, na kateri sta nastopili folklorni skupini Mladost (Srbsko kulturno društvo iz Ljubljane) in Kres iz Novega mesta. (Uroš Lubej)

Sredstva za oglaševanje MO Novo mesto v medijih v letu 2006

Lestvica meseca:

Oglaševanje občine v medijih

V letu 2006 je Mestna občina Novo mesto poleg naročenih objav v Uradnem listu RS največ oglaševala v Dolenjskem listu, in sicer v višini 3.994.428,14 SIT.

Več občinskega denarja, 6.106.020 SIT, je bilo namenjenega za objave v Uradnem listu. Sledi časnik Delo, kamor so namenili za 2.350.201,20 SIT občinskega proračuna. Na tretjem mestu med mediji je bil lokalni brezplačni oglašnik Novi medij (649.000,00 SIT), sledita Televizija Novo mesto (556.800,00 SIT) in časnik Dnevnik (513.600,00 SIT). Časnik Finance je bil »dobavitelj« oglasov za novomeško občino v višini 168.598,27 SIT.

Med radijskimi postaji je »zmagal« Studio D (449.640,00 SIT), sledijo Radio Sraka (246.000,00 SIT), Radio Krka (199.200,00 SIT) in Radio Max (50.400,00 SIT). Na repu lestvice (če ne upoštevamo tistih medijev, ki z občino na področju oglaševanja ne sodelujejo) je brezplačni hibrid Udarni list, ki si je prislužil 21.000 SIT.

Med naročene objave sodijo objave splošnih in drugih aktov, javnih razpisov in natečajev, javnih razgrnitev in prostorskih konferenc, obvestil, promocijskih člankov, intervjujev, osmrtnic in podobno. Skupna vrednost vseh naročenih objav je 15.304.887,59 SIT. (Uroš Lubej)

Termotehnika odprla prodajni center v Ljubljani

Novomeška Termotehnika je odprla nov prodajni center v Ljubljani. Na novinarski konferenci so ob tem predstavili tudi poslovne rezultate in načrte.

Nov prodajni center se razprostira na več kot 5000 m2 površin v industrijski coni Vič. Ključne dejavnosti prodajnega centra so oskrba in svetovanje posameznikom in pogodbenim kupcem. V prodajnem centru vam je na voljo celovita ponudba instalacijskega materiala in kopalniške opreme.

V modernem salonu kopalnic, ki ja hkrati tudi največji salon kopalniške opreme Kolpa san v Sloveniji, je kupcem na voljo tudi demonstracijska kopalnica, kjer lahko preizkusijo masažno kad in savno.

Lani je Termotehnika poslovala dobro in je leto zaključila z dobičkom. Uresničeni so bili prihodki v višini 16,1 mio . Na trgovinskem delu je bila rast poslovanja višja od 20 %, rast pa je zaostala na področju inženiringa, in sicer zaradi hude in dolge zime, pojasnjujejo v podjetju. Podjetje ima 77 zaposlenih.

Za leto 2007 se načrtuje nadaljnja rast poslovanja, in sicer za 17 %, s čimer bi utrdili svojo mesto na slovenskem tržišču. Pri načrtovanju so bile upoštevane dobre razmere na področju gradbeništva in trgovine ter splošna pozitivna klima v Sloveniji.

Termotehnika bo še naprej delovala na področju malo- in veleprodaje na celotnem segmentu strojnih instalacij, to pa želijo dopolnjevati z izvedbenim inženiringom. Načrtujejo optimiranje stroškov in avtomatizacijo informacijskih procesov. (Uroš Lubej)

Društvo novomeških študentov napoveduje množično Cvičkarijo

25. aprila bo v Ljubljani prva od letošnjih izvedb Cvičkarije v organizaciji novomeških študentov. Enološka in etnološka prireditve se bo nato odvila še v Izoli, Novem mestu in Mariboru.

»Festival Cvičkarija predstavlja novo smernico promocijskih in turističnih festivalov, ki je po trinajstih letih delovanja študentski samo še po izvoru organizatorja. Na štirih prireditvah – prizoriščih (Ljubljana, Maribor, Novo mesto in Izola) Festival predstavlja ter promovira etnološke in enološke značilnosti Dolenjske. Kot sta se razvili dve blagovni znamki, ki posebej Festival (Cvičkarija in AlwaysCvičk!), tako sta se izoblikovala dva vsebinsko ločena dela vsake prireditve znotraj Festivala Cvičkarija. Prvi, t. i. etnološko-enološki del, ki je podrejen predstavitvi dolenjske kulturne dediščine ter tržnim vinogradnikom, in drugi, t. i. zabavni del, na katerem so koncerti slovenske avtorske glasbe. Festival Cvičkarija je postal največji sejem dolenjstva in eden večjih festivalov v Sloveniji nasploh, saj ga je leta 2006 obiskalo že 15 500 obiskovalcev. Organizatorji verjamejo, da bo letošnji festival še množičnejši,« pojasnjuje predsednik Društva novomeških študentov Luka Blažič.

Ljubljana, 25. april 2007: Kot lani se bodo tudi letos na stojnicah pred Križankami (Trg francoske revolucije) predstavili vinogradniki, vinogradniška društva, rokodelci

ter izdelovalci salam in ostalih kulinarčnih dobrot. Na odru pa bogat etnološki program, Šentjernejska godba ... V Križankah bomo nadaljevali koncertni del prireditve z jagodnim izborom slovenske glasbene produkcije.

Izola, 8. maj 2007: Festival nadaljujemo ob morju, v Simonovem zalivu, najprej s predstavitvijo vinogradnikov, vinogradniških društev, rokodelcev ter izdelovalcev salam in podobnih domačih dolenjskih kulinarčnih dobrot, nato pa s koncertnim delom, najiminitnejšo zabavo na obali.

Novo mesto, 12. maj 2007: Na domačem terenu poteka Cvičkarija na Novem trgu. Dopoldne bo dogajanje združeno s prireditvijo Praznik diatonične harmonike, kjer se bo podiral Guinnessov svetovni rekord največjega števila simultane igranja na diatonično harmoniko. V popoldanskem delu naše prireditve bo poudarek na tržnih pridelovalcih cvička in etno programu. Ko se dan prevesi v večer, se začne koncertni del prireditve. Tudi tu naj izvajalci ostanejo skrivnost.

Maribor, 22. maj 2007: Popoldanski program s predstavitvijo vinogradnikov bo na Trgu svobode. Na odru bo potekal bogat etno-enološki program. Predstavijo se tudi vzdušju ter tematiki primerne skupine. Sledi koncertni del v ŠTUKU. (Uroš Lubej, foto DNS)

En gospod je videl ...

... da se bo stara zidana ograja pri starem Dijaškem domu V Šmihelu vsak čas podrla. Očitno so novi lastniki stavbe se slabši, kot so bili stari. Kaj pa oblast?

Adria Mobil odprla razstavo "Sanje v razmerju 1:18"

21. marca je Adria Mobil odprla razstavo mednarodno priznanega industrijskega oblikovalca Georga Gedla, ki v podjetju Adria Mobil deluje od leta 1994. Gedl je sodeloval tudi s podjetji Audi in BMW. Na razstavi je poleg preteklih izdelkov prikazana oblikovalčeva vizija nadaljnjega razvoja počitniških prikolic in avtomotov. Naslov razstave 1:18 izvira iz sorazmerja velikosti maker počitniških prikolic in avtomotov, ki jih avtor ustvarja v prostem času.

Leta 1978 je Georg Gedl v sodelovanju s Stanislovom Lukšičem oblikoval drugo generacijo Adriinih počitniških prikolic. Značilnost oblike je bila ravna streha in ozki stranski dekorativni trak v tradicionalni "IMV" modri barvi, ki je v rahlo spremenjenem odtenku še danes uporabljena na Adriinih produktih.

Starši vrtca Pedenjped pripravili gledališko predstavo

V vseh slovenskih vrtcih je leto 2007 leto kulture. Kultura je za otroke abstrakten pojem, ki ga začnejo razumevati prek konkretnih izkušenj. V četrtek, 22. marca, so dobili priložnost, da si ogledajo pravo gledališko predstavo, ki pa je bila nekaj posebnega, ker so bili igralci gledališča Pisker (tako so se poimenovali) očki in mamice nekaterih otrok, ki hodijo v naš vrtec. V dvorani KC Janeza Trdine so uprizorili slovensko koroško pravljico Mojca Pokraculja. Igralci so se na uprizoritev pripravljali dva meseca.

»Res je, da to ni novica, ki bi bila zanimiva

za medije, ker se ni zgodilo nič pretresljivega. Pomembna pa je za nas, zaposlene v Vrtcu Pedenjped Novo mesto. Starši so nam s tem, da so si vzeli čas, vadili igro in jo uprizorili, pokazali, da cenijo naše delo. Za vrtec so naredili veliko več, kot od njih pričakujemo – vložili so svojo energijo in voljo, da so naš program obogatili s pravim gledališkim dogodkom, ki je bil brezplačen za vse otroke, ker je vrtec stroške predstave kril iz sredstev donatorskega sklada,« pravijo vzgojiteljice vrtca Pedenjped. (Besedilo je pripravila Kristina Žmavčič iz vrtca Pedenjped, foto Marjana Papež)

Dolenjski list, Dnevnik.si: Ovadba novomeškega zdravnika

Na spletnih straneh časnika Dnevnik poročajo, da je novomeška enota zavoda za zdravstveno varstvo na podlagi anonimne prijave ovadilo novomeškega zdravnika Antuna Kvasiča zaradi predpisovanja nenormalno velike količine poživil. O zgodbi je v tiskani izdaji poročal tudi Dolenjski list, povzemamo pa članek Dnevnika, ki je v celoti dostopen tudi na spletu.

Kot piše novinarska Dnevnika Dragana Stankovič, je novomeška enota zavoda za zdravstveno zavarovanje na podlagi anonimne prijave konec lanskega leta pri Zdravniški zbornici Slovenije naročila izredni strokovni nadzor nad zdaj že upokojenim novomeškim splošnim zdravnikom, zavod pa je nato opravil še izredni finančno-medicinski nadzor. Kot razkrivata Dolenjski list in Dnevnik, je anonimna prijava zdravniku očitala predpisovanje ogromnih količin pomirjeval, kar naj bi po mnenju ZZS vplivalo tako na slabše zdravje uporabnikov kot na porabo proračunskega denarja.

"Pregled medicinske dokumentacije je pokazal, da je zdravnik delal strokovne napake. Zapisnik smo predali zborničnemu tožilcu, ki pa je ugotovil, da se je zdravnik medtem upokojil, kar pomeni, da zbornica nima več pristojnosti nad njim. Zato je naš tožilec zavodu za zdravstveno zavarovanje predlagal vložitev kazenske ovadbe," je za Dnevnik povedala **Andreja Kocjančič**, podpredsednica Zdravniške zbornice Slovenije.

Dnevnik razkriva, da je zdravnik v enajstih mesecih lanskega leta osmim odvisnikom od prepovedanih drog, alkohola ali zdravil nepravilno predpisal 1321 škatlic zdravil, večinoma dromicuma. Ena od oseb naj bi prejela na recept vsak teden celo občutno več zdravil od najvišjega priporočenega odmerka. Po besedah direktorja ZD Novo mesto **Emila Balaziča** ta zdravnik ni predpisal bistveno več zdravil kot v minulih letih, niti ni to število bistveno odstopalo od povprečja. Pri tem opozarja, da so priporočene količine tega zdravila zapisane zgolj v strokovnih smernicah, ki pa v nasprotju z doktrino niso obvezujoče in tudi ne podvržene sankcijam, piše Dnevnik.

Novinarki Dnevnika ni uspelo priklicati dolgoletnega splošnega zdravnika. Navaja pa Balaziča: *"Ima močan socialni čut in je želel tem ljudem zgolj pomagati. Zdravilo je predpisoval odvisnikom v takšni količini, ki so jo bili vajeni že prej, odmerke zdravila pa je nameraval postopoma zmanjševati do ničle. Toda to še ne pomeni, da njegovo ravnanje podpiram."* Zdravstveni dom je račun za neupravičeno izdana zdravila zavodu že plačal. Šlo naj bi za nekaj več kot dva tisoč evrov, še piše Dnevnik.

V šolskem letu 2008/09 v Novem mestu program Industrijska farmacija

Direktor Univerzitetnega in raziskovalnega središča (URS) Borut Rončević in predsednik sveta URS Igor Lukšič sta ta teden podpisala pismo o nameri o sodelovanju z rektorico Univerze v Ljubljani Andrejo Kocijančič, in dekanom Fakultete za farmacijo Univerze v Ljubljani Albinom Kristlom. S pismom so se podpisniki zavezali k razvoju »sodobnega, aplikativnega in mednarodno primerljivega študijskega programa« druge stopnje Industrijska farmacija, ki se bo v okviru Univerze v Ljubljani izvajal v Novem mestu.

Namen programa bo načrtno oblikovanje kadrov z vrhunskim tehničkim in interdisciplinarnim znanjem, s pomembnim poudarkom na prenosu znanstvenih farmacevtskih spoznanj v prakso. Prvi vpis 40 študentov je predviden v študijskem letu 2008/09. Študij bo atraktiven za nadarjene študente – diplomante iz Slovenije in tujine, pri izvedbi pa bodo sodelovali vrhunski domači in tuji profesorji, raziskovalci in drugi strokovnjaki.

Študijski program Industrijska farmacija bo vnesel novo dimenzijo v visokošolski prostor jugovzhodne Slovenije in je zelo aktualen, tako z vidika zaposlitvenih možnosti diplomantov, kot tudi z vidika prihoda vrhunskih strokovnjakov v Novo mesto ter sodelovanja med gospodarstvom in visokošolskim in raziskovalnim prostorom. Univerzitetno in raziskovalno središče Novo mesto s tem nadaljuje sistematično uresničevanje vizije razvoja visokega šolstva v Novem mestu, ki je bila 24. januarja letos predstavljena širši javnosti in ministru za visoko šolstvo Juretu Zupanu na programski in prostorski konferenci Regija znanja in razvojnih priložnosti.

Februarja je URS podpisal pismo o nameri tudi z Mestno občino Novo mesto, Kmetijsko šolo Grm in Šolskim centrom Novo mesto, s katerim so se formalno zavezali k sodelovanju pri razvoju visokošolskih študijskih programih. Konkretno naj bi nastali Tehniško poslovna fakulteta, Fakulteta za okoljske tehnologije ter Fakulteta za upravljanje s podeželjem.

Prvi in zadnji sneg (Foto Boštjan Pucelj)

Pobuda

Arheološki park na Marofu

Jelka Hudoklin, Liljana Jankovič Grobelšek, foto Boštjan Pucelj

Novo mesto je s svojimi industrijskimi giganti danes v slovenskem prostoru znano kot eno od gospodarsko najbolj vodilnih mest. Vendar ima poleg svojih novodobnih dosežkov tudi svojo pomembno zgodovino, ki v nekaterih strokovnih krogih kotira izredno visoko: določene evropske šole arheologije npr. uvrščajo arheološka najdišča Novega mesta med redne cilje svojih ekskurzij.

Novo mesto ima značilno urbano strukturo, ki služi kot zgled prilagojenosti gradnje izjemni naravni zgradbi, določeno s tokom reke Krke, ki meandrira med gozdnimi griči (Mestna - Brojska hosta, Portoval in Ragov log), ter z Marofom, na katerem se je oblikovalo prvo gradišče kot začetek Novega mesta. Vsi griči so v preteklosti ostali nepozidani, kar je bil včasih rezultat izogibanja težavnim razmeram za gradnjo, v zadnjih desetletjih pa je plod prizadevanja občinskih strokovnih služb in služb za varstvo dediščine, ki so uspele ohraniti te prepoznavne strukture mesta.

Potencial in ideja: arheološki park na Marofu

Nova strategija prostorskega razvoja Novega mesta prinaša možnosti za uveljavitev nekaterih smelih, velikopoteznih idej, ki bi lahko pomembno nadgradile sedanje vrednosti. Z njihovo uresničitvijo naj bi predvsem bolje izkoristili velike potenciale za oblikovanje nove, prepoznavne podobe mesta in za zagotovitev prijetnega, varnega in kakovostno urejenega bivalnega okolja Novomeščanov. Za uresničitev teh idej bodo potrebni pogum in (politična) volja ter pravilno oblikovanje lestvice prioritet. Na tej bi morale osnivanje arheološkega parka na Marofu dobiti eno najpomembnejših pozicij. Pomemben bo tudi strokovni pristop na prostorsko-načrtovalnem, kulturnem in finančnem področju. Vemo namreč, da so dobro pripravljene in utemeljene projekti uspešnejši pri pridobivanju državnih in evropskih sredstev, ciljno oblikovana partnerstva javnega sektorja z gospodarstvom pa lahko prinesejo še dodatna prepotrebna finančna sredstva. Za investicije v kulturo, v izboljšanje mestne podobe in bivalnega okolja ter za javno dobro namreč praviloma manjka investitorjev. Gre za investicije, ki ne prinesejo konkretnih in kratkoročno izmerljivih koristi (razen v primeru velikih in izpostavljenih projektov, kot je npr. Guggenheimov muzej v španskem mestu Bilbao, ki je s svojo izjemno arhitekturo v industrijsko mesto španskega severa začel privabljati množice turistov). Gre pravzaprav za veliko več - za najpomembnejše ureditve, dostopne vsem mestnim uporabnikom, ki izboljšujejo splošno prepoznavnost in podobo mesta, ga postavljajo na slovenski in evropski zemljevid ter izboljšujejo njegove tekmovalne prednosti v odnosu do primerljivih mest evropskega prostora. Večja prepoznavnost mesta ima koristi za vse, tudi za gospodarstvo, kar je med drugim tudi razlog, da je arheološki park na Marofu eden od projektov, navedenih v Regionalnem razvojnem programu Jugovzhodne Slovenije za obdobje 2007-2013.

V Novem mestu nimamo mestnega parka

Za prebivalce sosesek je preživljanje časa na prostem omejeno na skromne, pogosto povsem neprimerne površine ob stanovanjskih soseskah, v katerih so se načrtovane zelenice in otroška igrišča spremenili v urejena ali zasilna parkirišča, ali pa je usmerjeno v mestne gozdove ter primestno, podeželsko krajino in na bolj oddaljene Gorjance. V zadnjih letih je bilo (pohvalno!) urejenih nekaj otroških igrišč (npr. ob Trdinovi ulici, park Evropske unije ob reki Krki pri Ragovem logu), katerih delež pa je v Novem mestu še vedno povsem premajhen. Lokacijo za mestni park bo v Novem mestu očitno treba poiskati na obrobju mestnega jedra, v bližini stanovanjskih območij, kot je bilo to izvedeno v številnih srednjeveških mestih po odstranitvi obzidij. V tem kontekstu se zdi izjemni potencial za ureditev arheološkega, torej tematskega parka, ki bi funkcioniral kot oblika mestnega parka, pa tudi kot nova, inventivna turistična ponudba in nadgradnja identitete Novega mesta, srečna okoliščina.

In nad mestom še vedno - Marof

Grič nad starim mestnim jedrom, kjer je bila nekoč prva naselbina in ki je danes opredeljeno kot arheološka lokacija državnega pomena, je do danes ostal nepozidan, čeprav ga že načenjajo nekatere novogradnje in je interes za nove posege vseskozi zelo močan. Prav tako je v zadnjem času želja lastnikov kmetije nad mestom po prenovi oziroma nadomestni gradnji vse večja in razumljiva, vendar zaradi že omenjenih omejitev tako rekoč neuresničljiva. Prek Marofa vodi nekdanja severna mestna vpadnica, Kettejev drevored. Nekdanji eminentni kostanjev drevored je bil pred leti obnovljen. Marof kot

Na Marofu obstaja izjemen potencial za ureditev arheološkega, tematskega mestnega parka, ki bi funkcioniral tudi kot nova, inventivna turistična ponudba in nadgradnja identitete Novega mesta.

jedru mesta najbližja in dobro dostopna odprta zelena površina pa še vedno ne funkcionira kot mestni park, pač pa zgolj kot sprehajališče. Za obsežne travnate površine na Marofu, na katerih gradnja že zaradi arheološkega najdišča ni dovoljena, ni nikoli obstajala resna pobuda, da se uredijo kot park. V veljavni urbanistični zasnovi Novega mesta je sicer že predvidena ureditev arheološkega parka, vendar pa so na njem še vedno obsežne površine, ki se uvrščajo med najboljša kmetijska zemljišča, kar ni smiselno, saj so tako rekoč v neposrednem stiku z mestnim jedrom in območji intenzivnega urbanega razvoja. Doslej pa še ni bilo jasno postavljene vizije prostorskega urejanja Marofa, ki bi opredelila jasne cilje in poti do njihovega uresničevanja.

Kakšne so možne ureditve?

Da bi doslej precej neartikulirane ideje o arheološkem parku z muzejem na Marofu postavili v realnejši kontekst in jih s tem približali možnostim za uresničitev, je bilo v okviru strokovnih podlag za nove planske akte Mestne občine Novo mesto opravljenih kar nekaj preveritev, ki dokazujejo pravilnost ideje. Ta parkovna ureditev naj bi se navezovala na obstoječe sprehajališče - Kettejev drevored - in izkoristila edinstveno lego na vzpetini nad mestnim jedrom, s katere se odpirajo slikoviti panoramski pogledi na mestno jedro in Ragov log ter na Portoval in širše zaledje Novega mesta. Arheološki značaj bi bilo smotno poudariti in prikazati z ustreznimi prezentacijami arheoloških ostalin na mestu (*in situ*) ter jih navezovati na počivališča, razgledišča, otroška igrišča. Treba bi bilo poudariti vizualno in fizično (pešpot) povezavo s Trško goro. Poleg priložnosti za preživljanje prostega časa bi ta park lahko imel posebno izobraževalno vlogo za šolajočo se mladino in odrasle in bi lahko v tem pogledu dopolnjeval tudi turistično ponudbo Novega mesta.

V zaledju mestnega dela Marofa, ki se v celoti opredeli kot mestna zelena površina, je predvidena ohranitev sklenjenih kmetijskih površin preurejene kmetije, ki se uredi tudi za potrebe turizma na kmetiji z gostinsko ponudbo; ta bo lahko dopolnjevala kulturne in turistično-rekreacijske programe na Marofu.

Kulturna zgodovina Novega mesta, pogum in velikopoteznost njenih snovalcev pa tudi današnje uspešno gospodarsko okolje in seveda njegovi prebivalci dajejo pred vse, ki danes odločajo o njegovem razvoju, zahtevo, da si Novo mesto (vnovič) izoblikuje svojo jasno prepoznavnost. Da ustrezno oblikuje svojo fizično podobo in simbolne pomene, po katerih bo prepoznavno kot mesto izjemne zgodovine in visokih kulturnih vrednot, in, kar je z vidika njegovih prebivalcev verjetno najpomembnejše, kot mesto visokih bivalnih kakovosti.

Kar si kot gospodarsko uspešno okolje mora privoščiti. Pravzaprav: kar si kot gospodarsko uspešno okolje mora zagotoviti.

Krajinska arhitektka mag. Jelka Hudoklin in arhitektka Liljana Jankovič Grobelšek sta urbanistki in prostorski načrtovalki, ki vodita pripravo občinskih prostorskih planskih aktov. Sodelovali sta tudi pri izdelavi Strategije prostorskega razvoja Mestne občine Novo mesto.

Znanstveno tehnološki park Nujni del gospodarskega razvoja regije

Blaž Rodič

Kako povečati vlaganja v raziskave in razvoj v regiji? Kako dvigniti dodano vrednost izdelkov in storitev? Kako privabiti tuje investicije v kvalitetna delovna mesta? Kako diplomantom tehničnih smeri zagotoviti delovne izkušnje in delovna mesta? Kako dobrim tehnološkim idejam omogočiti razvoj v uspešna podjetja? Odgovori na ta vprašanja imajo veliko skupnih točk, zato jih je možno in smiselno reševati hkrati in na enem mestu – v znanstveno tehnološkem parku. Znanstveno tehnološki park lahko opišemo kot okolje, ki spodbuja ustanavljanje in rast podjetij, ki razvijajo visokotehnološke izdelke in storitve z visoko dodano vrednostjo. Z besedo okolje mislimo na kvalitetno in ugodno infrastrukturo, dobre podporne storitve, dobre prometne povezave, prisotnost komplementarnih podjetij, vključevanje v podjetniške mreže in grozde, bližino industrije in raziskovalnih ustanov ter seveda dostop do izobražene delovne sile.

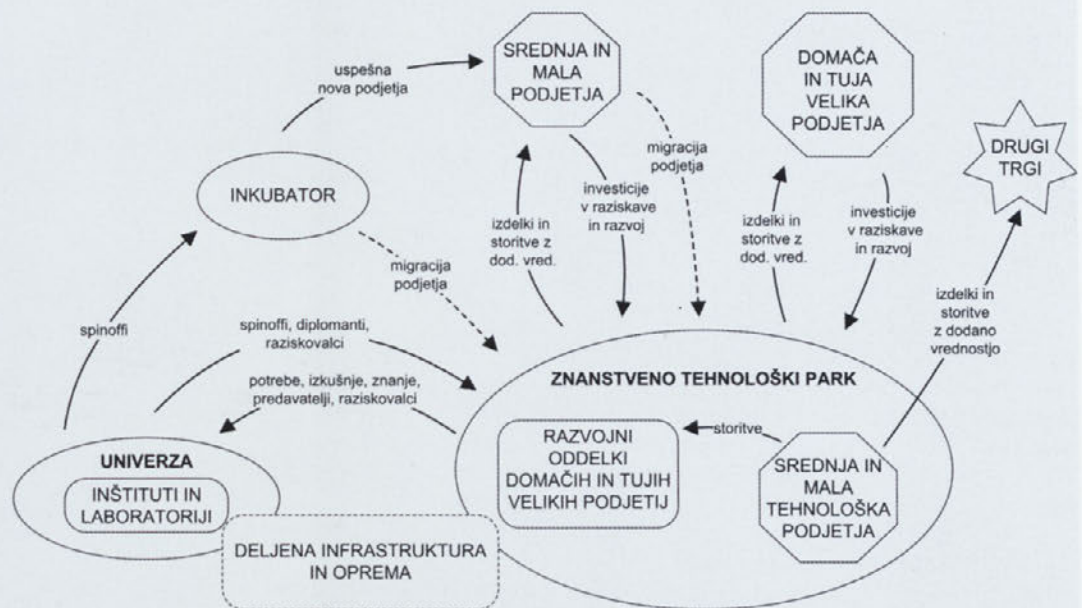
Posvetimo nekaj pozornosti še samemu imenu: zakaj znanstveni in zakaj tehnološki? Beseda tehnološki se nanaša na razvoj novih tehnologij, izdelkov in storitev neposredno za potrebe trga, medtem ko se znanost ukvarja z bolj bazičnimi raziskavami, katerih rezultati so lahko takoj tržno zanimivi, taki postanejo šele čez čas, to je po razvoju drugih tehnologij, ali pa se izkaže, da nimajo tržne vrednosti. Težnja v Sloveniji in Evropi je, da znanstvene raziskave postanejo čim bolj aplikativne in se usmerijo v razvoj tržno zanimivih znanj in v reševanje konkretnih problemov današnje družbe. Brez vlaganj v tovrstne raziskave namreč niso možni preboji pri razvoju novih tehnologij, ki prinesejo povsem nove izdelke in storitve, ki poleg visoke dodane vrednosti lahko prinesejo tudi kvalitetna delovna mesta.

Iz Strategije razvoja Slovenije izhaja projekt Gospodarsko središče JV Slovenije (<http://www.slovenijajutri.gov.si>). Med podprojekti v tem okviru sta tudi vzpostavitev Univerzitetnega kampusa Novo mesto in Znanstveno tehnološkega parka Novo mesto, s čimer se ukvarjamo na Univerzitetnem in raziskovalnem središču Novo mesto (<http://www.urs.si>).

Gonilo aplikativnih raziskav v znanstveno tehnoloških parkih so zaradi visokih stroškov praviloma nacionalni interesi ali potrebe velikih podjetij, kajti edino ta si lahko privoščijo velika vlaganja v razvoj in raziskave. Znanstveno tehnološki park Novo mesto bi lahko v vlaganja v raziskave privabil tudi tuja podjetja, vendar moramo zato ponuditi ustrezne vzpodbude, infrastrukturo, prometne povezave in delovno silo. Na področju visokih tehnologij je konkurenca namreč globalna, zato mora park investitorjem ponuditi nekaj več od konkurence in omiliti razlike med poslovnimi okolji s svetovanjem tujim podjetjem glede zakonodaje in poslovnih običajev.

Znanstveno tehnološki park ne more funkcionirati brez dotoka visoko izobražene delovne sile in podjetij, ki tej delovni sili dajo priložnost za razvoj novih izdelkov, storitev in znanja. Vir visoko izobražene delovne sile so seveda visoke šole, vendar ne take, kjer bi študentje samo poslušali predavanja, temveč take, kjer se lahko študentje vključijo v aktivno raziskovalno delo. Na področju JV Slovenije do

Primerjave Dolenjske z ostalimi konkurenčnimi regijami kažejo, da je večina teh regij že ustanovila ali pa ima namen v naslednjih letih ustanoviti znanstveno tehnološke parke. Pa mi?

sedaj še ni bilo visokih šol, ki bi sistematično, torej skozi raziskovalne inštitute izvajale tehnološko usmerjene raziskave za potrebe gospodarstva ali naravoslovne bazične raziskave.

Veliko najboljših študentov iz naše regije ostane v kraju študija, večinoma v Ljubljani, ker doma nimajo možnosti za ustrezen strokovni razvoj in raziskovalno delo, ali preprosto zato, ker ne dobijo izobrazbi in sposobnosti primerne službe. Za samozaposlitev oziroma ustanovitev podjetja pa se odločajo le najpogumnejši med njimi, saj je za nekoga z idejo, vendar brez podjetniških izkušenj in kapitala, ta pot naporna in tvegana. Pomanjkanje ustrezne podporne infrastrukture, relativno zapletena zakonodaja in plačilna nedisciplin predstavljajo velike ovire pri zagonu novih podjetij. Znanstveno tehnološki park lahko ljudem z idejo ponudi poslovne prostore, podporne storitve (podjetniško svetovanje, računovodstvo ...) in olajša dostop do raziskovalne opreme, delovne sile, olajša vključevanje v nacionalne in evropske mreže in grozde ter študentom olajša pridobivanje prakse in prvih zaposlitev.

Za zaključek si oglejmo priložnosti in izzive, ki nas čakajo pri vzpostavitvi Znanstveno tehnološkega parka Novo mesto. Park deluje kot ključni člen v verigi izmenjave znanja in ljudi med visokim šolstvom, raziskovalnimi ustanovami in gospodarstvom (glej sliko). Bližina visokega šolstva in raziskovalnih inštitutov ter družbeno prijazno okolje so ključnega pomena za prost pretok ljudi in idej ter izmenjavo znanja. Poleg tega so investicije v drage raziskovalne zmogljivosti lažje, če potekajo prek javno-zasebnega partnerstva, kjer javne inštitucije in podjetja združujejo investicije v infrastrukturo, prostore, opremo in ljudi. Na ta način se izboljša tudi izkoriščenost drage raziskovalne opreme in njena amortizacija. Zaradi ugodne in kvalitetne infrastrukture, bližine inštitutov in visokih šol je park privlačna lokacija za domača in tuja visokotehnološka podjetja, deluje kot inkubator za visokotehnološka podjetja in olajša vlaganja v razvoj okoliških podjetjem (z migracijo celotnega podjetja ali dela podjetja v park ali z najemom razvojnih storitev v parku).

Vendar pa so za uspešno delovanje parka potrebne velike investicije v infrastrukturo in poslovne objekte, zato je k sodelovanju treba pritegniti banke in/ali večja podjetja, pri upravljanju parka je treba minimizirati negativen vpliv na okolje, za čim boljše sinergijo vključevati predvsem komplementarna podjetja, zagotoviti neposredno bližino in dobro sodelovanje izobraževalnih in raziskovalnih institucij, ki bodo ponudile ustrezne kadre, in zagotoviti dobre prometne povezave, kvaliteto življenja in podporne storitve, kar olajša dnevno migracijo kadrov iz drugih krajev.

Analize kažejo, da je trenutno gospodarsko stanje v regiji zadovoljivo. Vendar pa je zaradi potreb gospodarstva in stalnega napredka treba zagotoviti institucionalno in infrastrukturo okolje, ki bo spodbujalo razvoj novih tehnologij. Primerjave z ostalimi konkurenčnimi regijami v Sloveniji, Avstriji in na Hrvaškem kažejo, da je večina teh regij že ustanovila ali pa ima namen v naslednjih letih ustanoviti podobne razvojne ustanove. Tako v Ljubljani deluje Tehnološki park Ljubljana, nekaj časa pa že delujeta tudi Primorski tehnološki park in Štajerski tehnološki park. Podobna okolja so v izgradnji ali pa se njihova izgradnja načrtuje tudi v Celju (Tehnopolis), na Gorenjskem (Medicinski tehnološki park Golnik in Tehnološki park IKT Kranj), na Notranjskem, v Podravju in na Koroškem. V širši regiji predstavljajo konkurenco znanstveno tehnološki parki na Hrvaškem v Zagrebu in na Reki ter v Avstriji v Beljaku in Gradcu. Vse to pa pomeni, da bo regija v primeru neizgradnje parka v veliki meri izgubila konkurenčno prednost, kar lahko dolgoročno pomeni še nadaljnji »beg možganov« in selitev tehnološko razvitih podjetij v druge regije.

Dr. Blaž Rodič je znanstveni sodelavec na Univerzitetnem in raziskovalnem središču Novo mesto.

IŠČEMO EKSORCISTA!

park

Park išče nove sodelavce. park@park-on.net

Kultura na lokalni ravni – primer Novo mesto

Tri sidrišča zgodovinske identitete

Janez Pezelj, foto Jure Švent

A ključno je vendar nekaj drugega: da pogled v nedavno, manj kot stoletje staro zgodovino jasno pokaže, da je mogoče paradigmo tako »novega« kot »mesta« zgraditi na kulturi!

Ko Novo mesto pogleda nazaj, nekako samoumevno najde tri točke identifikacije, tri sidrišča zgodovinske identitete. Ko pogleda daleč nazaj, naleti na halštatsko situlo – naleti torej na skoraj mitično predzgodovino, v kateri se predmeti vsakdanjih opravil (orodje, orožje) mešajo s predmeti čaščenja in krašenja. Ko pogleda malo manj nazaj, naleti na Rudolfovo – in se mu dobro zdi, da se mu je nekoč, tam nekje sredi zgodovine (kamor zdrav razum projicira srednji vek) reklo drugače, saj se potem zdi »Novo« res novo. No, ko pa si mora najti sidrišče v bližnji preteklosti, ne tako davni zgodovini, se mu kot tretje mitično sidrišče ponudi – Novomeška pomlad!

Novo mesto torej neskromno priznava, da je svojo novejšo zgodovino zgradilo na bežnem trenutku, ko se je dovolj mladih ustvarjalnih moči našlo skupaj (nekaj pa se jih pripeljalo še z vlakom iz Ljubljane), da so dobesedno premaknili čas. Danes se v pogledu Novomeščanov imena Jakca, Jarca, Podbevška, Štruklja, Vidmarja, Jakopiča zgostijo v tako večplastno arheološko izkopanino, da se – kot v nekakšni mlajši jekleni dobi – znova mešajo bojevnik z bombami in olimpijci, sanjači in pesniki, slikarji in fotografi ...

Zakaj omenjam ta tri mitična sidrišča Novega mesta? Najprej zato, ker vsako od njih še kako vpliva na naš današnji čas: Novo mesto je bilo z odlomkom mestnega sveta nedavno imenovano za mesto situl, obdano je s kolesarsko potjo po sledih nekdanjih Rudolfovih meja, na tradicijo novomeške pomladi pa se skliče vsaka nova umetniška pobuda, od Robarjevega filma do Bergerjevega teatra. A ključno je vendar nekaj drugega: da pogled v nedavno, manj kot stoletje staro zgodovino jasno pokaže, da je mogoče paradigmo tako »novega« kot »mesta« zgraditi na kulturi! Seveda na gospodarski moči, seveda na socialni občutljivosti, seveda na odprtosti v svet – a zgodovinski spomin je vendarle najprej kulturni spomin.

Zato je zagatnost aktualnega dela v kulturi morda v tem, da je treba angažirati ljudi in sredstva za to, da se *danés gradi za jutri*. V časih, ko veljajo le hipni dobički in tabloidni

drobižki, je tovrstna investicija v prihodnost zato večkrat stvar navdihla posameznikov kot navdušenja okolja. A ko kritična masa navdahnjenih posameznikov preseže ravnodušno okolje, so rezultati daljnosežni. Novomeška izkušnja je tudi glede tega pomenljiva: šele s kolektivno izkušnjo, pa četudi še tako razprto in fleksibilno, je mogoče zares premikati reči.

Dediščina (bolje bi bilo reči »vnučina«, saj gre v resnici za svojevrstne vnuke novomeške pomladi) zadnjih desetih let novomeške kulture bi bila namreč bornejša, če bi je najprej ne poživile, nato pa sistematično bogatile pobude, ki so iz obnebjia Društva novomeških študentov prerasle na prav vsa področja sodobne umetniške ustvarjalnosti: od literarne in glasbene založbe prek fotografske in jazz delavnice do medijskih pobud in razstavnega prostora.

Novomeški primer je kronski dokaz, do česa bi lahko tudi drugod po Sloveniji privedla – nikoli povsem uresničena – sistematična podpora mladinskim multimedijem: pomlad bi bila vsako leto, ne pa enkrat na sto let!

Skupaj z veliko bolj institucionaliziranimi žarišči kulturnega življenja (galerija, muzej, kulturni center, novo gledališče) se tako slika podoba regionalne prestolnice, ki ji ni treba (nujno in edino) tekmovali z veliko Prestolnico – saj si svoje izzive in sogovornike išče vsepovsod po Evropi regij in svetu mest. Danes pač vse poti ne vodijo več v Rim, temveč tudi v Taormino, Lyon, Edinburg, Gent, Karlove Vary ali Benetke. In na teh poteh, ki so morda najbolj spodbudne in navdihujoče poti evropskih integracij, ni poceni letov in hitre hrane: so preleti celih dob in duševna hrana. In je pomlad tudi pozimi.

Mag. Janez Pezelj je direktor KC Janeza Trdine. Prispevek je bil pripravljen za revijo 4000.

Prostorska politika pod novo oblastjo

Kje smo (za)ostali?

Mitja Simič, foto Boštjan Pucelj

Z zadnjo menjavo župana in ostalih občinskih garnitur smo padli v neko čudno zatišje, ki kar traja. To velja tudi za prostor mestnega jedra.

Včasih se zdi, da se v Novem mestu kar naprej vrtimo okoli enih in istih stvari. Motijo nas promet, skorajda katastrofalno stanje v Kandiji, privatizacija brežin Krke, razpadanje Narodnega doma, kričeči napisi na fasadah mestnega jedra itd. Zdi se tudi, kot da nam je duh z nekaterimi visokotelečimi ambicijami, kot so univerza, gledališče, mesto situl itd., odlelel visoko v nebo, medtem ko so naše noge obtičale v globokem blatu. In seveda ni nebo tisto, ki bi me motilo.

Novo mesto je dokaj tipično majhno mesto z vsemi slabimi lastnostmi, ki jih takšna majhnost prinese. Nekateri govorijo celo o zatočnosti, vendar pa pretirana kritika in obup nista nikoli prinesla nič dobrega. Mestu se godi razmeroma dobro, lahko pa bi bilo še mnogo bolje.

Za začetek lahko ugotovimo, da so skoraj vsa slovenska historična mesta doživela oziroma doživljajo procese bolj ali manj celostne prenove svojih starih jeder. Za financiranje teh projektov jih je mnogo med njimi našlo poti tudi do mednarodnih fondov. Da smo toliko boljši od drugih, da takšne prenove in takšnih finančnih virov ne potrebujemo, bi skorajda težko verjeli. In dejstvu, da ob vsej tej množici raznih mednarodnih finančnih mehanizmov ostajamo praznih rok, bi pravzaprav že lahko rekli velika malomarnost. Namesto da bi se s problematiko celovite prenove mestnega jedra ukvarjale pristojne ustanove, se s tem volontersko ukvarja civilno interesno združenje (Društvo Novo mesto).

Z zadnjo menjavo župana in ostalih občinskih garnitur smo padli v neko čudno zatišje, ki kar traja. To velja tudi za prostor mestnega jedra. Tiho in skorajda neopazno smo se poslovili od institucije mestnega arhitekta. Namesto da bi mestnemu arhitektu dali več možnosti za delovanje in izpeljavo za javno korist zelo dobro zastavljenih projektov, samo ga enostavno ukiniti, kar vsekakor ni najboljši obet za celovito prenovo in razvoj mestnega jedra.

Občina je zaspala tudi ob prodaji edinega ohranjenega stolpa v sklopu srednjeveškega mestnega obzidja (t. i. Fajdigovega stolpa), saj ni izkoristila svoje predkupne pravice. S tem je vsaj močno priprla, če že ne čisto zaprla možnosti logične povezave Šanc s Kapiteljsko ulico in Bregom ter možnosti bolj javne namembnosti in prezentacije te neobičajne zgodovinske stavbe. Nasploh so Šance mestni predel, na katerega ne bi smeli pozabiti, saj gre za edini preostali del nekdanjega mestnega obzidja. Začeto delo, ki se kaže z urejenimi potmi s klopami in iztekom proti Loki, bi morali nujno nadaljevati s temeljito obnovo in prezentacijo danes razpadajočega obzidja ter z navezavo vsaj na Župančičevo sprehajališče ob Krki, saj sprehajališče ob obzidju ne more ostati slepa ulica.

Med že začetimi projekti nekdanjega mestnega arhitekta pa vsekakor ne smemo pozabiti na t. i. katalog mestne opreme. Za urejeno in kulturno podobo nekega mestnega prostora sta kakovost in izgled urbane opreme bistvenega pomena. Pod urbano opremo namreč sodijo klopi, svetila, koši za odpadke, različne označbe stavb in prostorov, izveski, konfini, korita za rože itd. Da bi bil tak dokument v Novem mestu nujno potreben, najbolj nazorno kaže današnje skoraj kaotično stanje na tem področju, predvsem na Glavnem trgu. Od vsega skupaj pa smo za zdaj dobili le parkovni tip klopi v nekaj izvedbah (z naslonjalom za roke ali brez ter enostavno klop brez vseh naslonjal), ki so dokaj množično postavljene predvsem ob novih sprehajalnih poteh in v starih drevoredih. Postavitve klopi so vsekakor opravičile svoj namen, saj niso zgolj za okras (avtorsko delo oblikovalca Petra Simiča), ampak so jih posvojili tako stari za oddih kot mladi za zbiranje in družabno življenje. Kar nekaj časa smo pred rotovžem gledali razstavo prototipov urbanega tipa klopi. Vendar pa, namesto da bi katero izmed njih začeli bolj množično postavljati po mestu, so pospravili še te.

Verjetno bi bilo povsem brezplodno razglabljati o vzrokih in krivcih za to, da je t. i. katalog mestne opreme omagal že na svojem začetku. Mnogo bolj pomembno je, da nova občinska oblast vendarle prepozna njegov pomen in najde mehanizme za njegovo oživitvev in dokončanje, saj se je pokazalo, da gre za vsebinsko in oblikovno izredno dobro zastavljen projekt, katerega opustitev bi bila pravi greh.

Novo mesto je pred dvema letoma tudi potrdilo pristop k projektu kulturna prestolnica Evrope leta 2012. Sodelujoče občine Maribor (kot nosilec), Murska Sobota, Velenje, Ptuj in Novo mesto naj bi se opredelile za določeni segment kulturne dediščine in s tem pridobile velike možnosti za financiranje njene obnove iz državnih in mednarodnih fondov. Vendar za zdaj zadeve izgledajo tako, kot da nismo mislili čisto zares, saj smo se tega projekta lotili zelo plašno in skorajda na skrivaj. Ali je lahko krivo tudi dejstvo, da takšna časovna oddaljenost presega en županski mandat?

Nedokončanih zgodb je žal še veliko. Vendar pa jih ne bi smeli jemati kot nekakšen neprijeten spomin, na katerega je treba čim prej pozabiti, ampak predvsem kot izziv za prihodnost. Vse zgoraj naštetu predstavlja drobce v mozaiku kulturne podobe mesta, in to mesto čaka še ogromno trdega dela, da bi se vsaj za silo lahko primerjalo z resničnimi evropskimi prestolnicami kulture. Ampak – kjer je volja, je tudi pot. Predpostavljam, da volja vendarle je.

Pot Od mlina do mlina po treh letih od pobude

Na severnem bregu nič novega

Marijan Dovič, foto Boštjan Pucelj

Ko živahno ptičje petje, brstenje mladih cvetov na drevju in topel spomladanski vetrič izvabijo sprehajalce in ljubitelje narave na prosto, da se hitijo nastavljat sončnim žarkom, posedat po klopcah in opazovat lahko valovanje Krke, se kar samo od sebe zastavlja vprašanje, ali bi bilo meščanom mogoče ponuditi še več: več narave, več sprehajalnih poti, več prostora za kakovostno preživljanje prostega časa. Dobro je znano, da geografija razgibanih gričev z mestnima gozdičema in predvsem reka, ki nežno ovija naše staro mesto, ponujajo skoraj neverjetne možnosti – za atraktivno, zeleno okolje, ki polno diha z naravo; za mesto, kamor lahko brez zardevanja povabimo zahtevnega sonarodnjaka ali razvajenega tujca.

Izkoriščanje tega potenciala je v prvi vrsti povezano z ustrezno ureditvijo *dostopnosti*: minimalna infrastruktura, ki obetavna območja na nevsiljiv način spreminja v javne površine, kjer se je prijetno zadrževati. V Novem mestu smo v zadnjih letih z inteligentnim načrtovanjem in oblikovanjem, ki ni bilo povezano z velikimi stroški, v resnici pridobili nekaj izjemnih površin: omenimo na primer Evropark, ureditev novih sprehajalnih poti ob obeh Krkinih bregovih (sprehajališče Primičeve Julije, podaljšek Župančičevega sprehajališča proti Bršljinu) ter ureditev poprej nemarno zaraščene brega pod staro porodnišnico. Vse to so bili v finančnem smislu nezahtevni posegi, z vidika upravičenosti pa so *zadeli v polno*: prostori imajo vse več »uporabnikov«. Razpoložljiva infrastruktura tako v resnici spreminja kulturne vzorce vedenja meščanov – in težko bi se našel kdo, ki bi si upal trditi, da so te spremembe negativne.

***

Zavest o tem, da kakovostno načrtovanje lahko pripomore k dvigovanju bivanjskih standardov, je gotovo vodila tudi snovalce načrta, da bi bregove Krke v starem mestu v celoti prepredle sprehajalne poti. Od načrtov do uresničitve pot ni vedno enostavna, zato je v *Parku* nekega cvetočega maja izšla javna pobuda za ureditev poti Od mlina do mlina. Pot je bila mišljena kot prvi korak k rešitvi celotne poti ob severnem bregu: povezala bi Seidlov mlin (pod »Kuglom«) s tistim pod Gimnazijo. Predlog, ki se tedaj ni zdel utopičen, se je glasil takole: »Predlagamo odprtje poti »od mlina do mlina«, ki ji manjka le še nekaj malega. Korak, dva, in čudovita sprehajalna pot ob zeleni Krki – s pomladno dišečim Ragovim logom na drugi strani – bo prehodna ...« (iz javne pobude *Parka*, maj 2004, št. 7, str. 8).

Zgodilo se je drugače: noben korak ni bil odmerjen, tudi ni bilo storjeno »nekaj malega« in po dveh letih je bilo mogoče zapisati le, da »pot ni postala prehodna, nasprotno, breg je postal še manj dostopen, romantični jez pod Kuglom pa je že dolge mesece spremenjen v neurejeno, neugledno gradbišče« (*Razglednica s severnega mestnega brega*, Park, april 2006, str. 14). Preštevamo konec tretjega leta od prve objave pobude in »razglednica« se ni spremenila niti za odtenek. Izkazalo se je, da v novomeški občini legitimne pobude, katere izvedba je enostavna in poceni, ni mogoče hitro uresničiti, in da občina javnega interesa ni sposobna nadrediti interesom posameznikov, ki rečne bregove delajo zasebne. Ne le da pobuda ni bila uresničena, stanje se je v treh letih precej poslabšalo, saj je območje še bolj nedostopno, poleg tega pa tudi degradirano.

***

Oglejmo si zadevo nekoliko поблиže in navedimo akterje te žalostne zgodbe. Od Evroparka se ozka obrežna potka vije pod sodiščem in konča pred ogrado, ki onemogoča nadaljevanje poti ter sporoča, da objekt/ozemlje varuje posebna služba. Kot jasno pove *Zakon o vodah*, je pregrada postavljena *nezakonito*, saj onemogoča prost prehod. Lastnika te parcele (parc. 1562) sta Marija in Branko Suhy. Z druge strani je situacija še slabša. Novemu objektu ob jezu, nasledniku Seidlovega mlina, katerega lastnik (parc. 1571) je Aleš Wachter, se ni mogoče niti približati. Žalostna podoba izpred leta dni, ki smo je tedaj povzeli takole: »Okrog neometanega 'mlina' razprostirajoče se delovišče, obdano z neuglednimi ograjami in odpadnimi gradbenimi materiali«, se ni spremenila niti za odtenek.

Poklicali smo na občino in preverili, kaj se dogaja tam. Izkazalo se je, da cela zadeva stoji, še več, da ustreznega (odgovornega) sogovornika *sploh ni*. Medtem je občinske vrste namreč zapustil Tomaž Levičar, ki si je osebno močno prizadeval za ureditev pešpoti. Skušali smo izvedeti, ali se s tem ukvarja oddelek za prostor, vendar nam je njegova vodja Mojca Tavčar pojasnila, da zadeve njihov sektor doslej ni pokrival in se z njo torej nihče ne ukvarja. Vodja pravnega oddelka Jože Florjančič, ki smo ga klicali že lansko leto, je s problemom seznanjen in je pojasnil, da so se stvari »ustavile« zaradi zapletov z lastniki, ki se ne morejo dogovoriti glede trase poti; to je seveda znano že dolgo. Konkretno ni povedal, ali so potekale kakšne aktivnosti za rešitev zapletov z njihove strani. Zlahka je mogoče predvideti, da *niso*, saj smo izvedeli, da Gregor Vovko, sicer pravnik na istem oddelku, ki je bil lani zadolžen za to, trenutno ne dela na tem projektu, ker da ima druge obveznosti. K temu lahko dodamo le, da tudi *pred tem* očitno ni delal na tem projektu, saj nam je Vovko, ki ga je k delu sicer zavezoval sklep prejšnjega župana, že lani pojasnil, da »aktivnosti« tedaj še ni bilo, oziroma je priznal, da v letu dni ni bil poslan niti en dopis spornim lastnikom.

Obrnili smo se še na sedanjega župana Alojza Muhiča, ki je pojasnil, da je s problemom seznanjen, a da se ga doslej še niso uspeli lotiti. Meni, da bi za to področje v prihodnje moral skrbeti prostorski oddelek, in obljublja, da se bo za rešitev zavzel. Poklicali pa smo tudi na Inšpektorat RS za okolje in prostor ter preverili, ali je že kdo prijavil lastnike parcel zaradi preprečevanja dostopa do rečnega brega, saj je to po našem prepričanju v neskladju z zakonom o vodah in drugimi odloki. Helena Lovše Vrhovec z inšpektorata je pojasnila, da prijave z občine ali koga drugega ni bilo, da pa bodo zadevo preučili. Pojasnila je tudi, da po ogledu terena in ugotovitvi morebitnih nepravilnosti inšpektor lahko izreče opomin lastniku, v skrajnem primeru pa sporne objekte (npr. ograjo) na lastnikove stroške celo poruši. V vsakem primeru pa so postopki dolgotrajni. Pri dosedanjem tempu si torej prav veliko ne moremo obetati. Morda pa bo nespretni občini pri urejanju problema vendarle priskočila na pomoč avtoriteta države in kot *deus ex machina* zagotovila Novomeščanom, kar jim gre po zakonu?

»Lastnik ali drug posestnik vodnega, priobalnega ali drugega zemljišča mora dopustiti vsakomur neškodljiv prehod čez svoje zemljišče do vodnega ali morskega dobra /.../ ni dovoljeno postavljati objektov ali drugih ovir, ki bi preprečevale prost prehod ...«

Zakon o vodah, 38. člen

»Lastnik objekta in naprave, ki /.../ sega do meje vodnega zemljišča, mora dovoliti prost prehod ...«

Zakon o vodah, 200. člen

»Obrežni pas reke Krke mora biti prehodni in širok minimalno 10 m, razen na mestih, kjer obstajajo fizične ovire. V teh primerih je potrebno preurediti objekt ali območje, ki onemogoča javen prehod in na novo vzpostaviti javno pot ...«

Odlok o prostorsko ureditvenih pogojih za območje mestnega jedra Novega mesta, 44. člen

Priznana politika pod novo oblastjo
Kje smo (za)ostali?

Obudog bo nitaj resti od podobe
Na severnem bregu nič novega

Matic Brumen **Podobe iz sanj**

Tekst in foto Rasto Božič

Ko sem listal publikacijo z njegove zadnje razstave Valujoča harmonija, letos januarja je razstavljal v Galeriji Združenja društev slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani, mi je poleg reprodukcij abstraktnih podob v oči padlo tistih nekaj vrstic življenjepisa. Tako pravijo: »Rojen sem v Novem mestu leta 1953. Že v času osnovne šole so ugotavljali mojo likovno nadarjenost, ki me je vodila k globljemu spoznavanju likovnega področja in k odločitvi, da sem zapustil delo v tovarni zaradi študija na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Tam sem leta 1982 diplomiral pri prof. Milanu Butini in pri prof. Andreju Jemcu iz slikarstva. Nato sem šest let poučeval likovno umetnost na srednješolskem centru v Novem mestu. Kot samostojni slikar delujem od leta 1987 v Dolenjskih Toplicah, kjer z družino živim.«

Samo to in nič več. Skromno, kot ga poznamo. Jaz ga poznam iz obdobja mojega osnovnega šolanja. Spoznal sem ga kot večščega telovadca, gimnastičarja. Pri telovadnem društvu Partizan je vodil našo začetniško skupino. Imeli smo ga radi, nikoli ni dvignil glasu, vedno je deloval izredno umirjeno. Po tem obdobju sva se srečevala le še na ulici, ostala sva znanca. Kasneje, ko je postal slikar, čeprav je bil po srcu to od malih nog, sem ga začel gledati z drugimi očmi. Njegovo ime sem večkrat srečeval pri lastnem delu. Omenil ga je ta ali drugi portretiranec. Saksofonist Igor Lumpert mi je dejal, da ga je pri študiju v Ameriki podprl tudi Jože Kumer, grafičarka Nataša Mirtič mi je zaupala, kako jo je veliko naučil in skoraj sprejel v lastno družino. Sklenil sem ga obiskati in na vratih njegovega topliškega ateljeja me je pričakal mirni nasmeh mojega nekdanjega telovadnega trenerja.

Risati je začel v osnovni šoli. Zvezke je polnil s stripi, zaradi risb je šlo veliko snovi mimo njega. Pravi, da je zaradi risanja precej zabredel, kar je slabo vplivalo na njegova učni uspeh in samopodobo. »Po osnovni šoli sem bil precej zafrustriran. Sicer bi lahko šel na gimnazijo, vendar nisem upal. Mislil sem, da bi šel na oblikovalno v Ljubljano, pa je bil v Ljubljani že brat, doma pa tudi ni bilo sredstev za oba. V tisti jezi sem se odločil, da bom šel kar delat v tovarno.«

V tovarni so ga poslali na poklicno šolo, menili so, da bi bilo neumno, če bi ostal le priučen delavec. Šolo je opravil, zatem je dve leti delal kot orodjar v tovarni Ela, ki je stala na mestu enega najlepših pogledov na mesto. »Tako imenitno je bilo videti Novo mesto zjutraj ali pa zvečer. Bil sem ves na trnih, da bi to naslikal. Jasno, bil sem orodjar in za strojem sem imel normo, za slikanje ni bilo možnosti. Po letu takega dela sem se glede na možnost odločil za diferencialne in sprejemne

izpite za akademijo. Prišel sem skozi.«

Tako se je odprla njegova umetniška pot. On jo imenuje vijačnica, ki ga enkrat vodi k slikanju pokrajin, figur, tihožitij, aktov in portretov. Drugič ga zapelje k oblikovanju knjig, plakatov in k ilustraciji. Dvigne ga v abstrakcijo in ga pripelje do kiparstva ter mu obeta skorajšnje srečanje z grafiko. Poznavalci menijo, da je kljub širokemu zanimanju zvest klasičnemu slikarstvu, vendar je pri tem izoblikoval lasten likovni jezik in ga podredil domišljiji ter zamislil. Rad dela v olju, čeprav so mu ljubše hitreje sušече akrilne barve. Slika s pasteli in riše s kreda. Kombinira tehnike in slog. Obraz na televiziji ga vzpodbudi h karikaturi, prijateljeve pesmi mu narekujejo portret, krajevna zgodovina ustvarja risbo, predvsem pa veliko poizkuša, razmišlja in neprestano ustvarja. Doslej je tudi precej razstavljal. »Rad slikam z akrilom. Nalagam sloje in dobim strukturo vmesnih odtenkov pa tudi spodnjih slojev, in to je včasih fantastično. Moja motivika je različna. Pritegne me vse. Kot akademski slikar menim, da bi moral obvladati vse motive. Rad imam figure, krajino, ves čas se skušam v abstrakciji. Vse me že ves čas vodi k ploskovnemu slikanju in abstrakciji. Vmes skiciram, moja obdobja se ves čas prepletajo, ves čas obstaja neka nit. Obvladam realizem in obenem skušam napraviti nekaj novega.«

Veliko se posveča portretu. »Portret je najtežji del likovne umetnosti. Če ga hočeš speljati tudi v modernem smislu, moraš biti inovativen. Vložiti moraš veliko energije. Tudi upati si je treba, da narediš nekaj, česar ljudje niso vajeni.«

Na koncu sva se dotaknila njegovega mentorstva in pomoči mladim umetnikom. »Ko sem ga potreboval, nisem imel učitelja, zato sem bil tudi pripravljen koga poučevati. Bil sem že samostojen slikar, ko me je prav boječe obiskala neka gospa. Pripeljala je hčero in prosila, če bi jo lahko kako vpeljal v slikarstvo, ker si želi na akademijo. Bili sta tako prijazni, pa sem rekel, zakaj pa ne bi pomagal.« Tako se je vijačnica Jožeta Kumerja dotaknila več ljudi, mogoče tudi malce mene samega.

Padec po stopnicah ne pušča sledov poročnega prstana

Matic Brumen
Podobe iz sanj

Barica Smole, foto Boštjan Pucelj

Nič nimam
proti, če jo
pomagamo najti
tudi moškimi, če
je to treba.

Tegale naslova si nisem izmislila jaz, ampak avtorji (ali avtorice) kampanije proti nasilju v družini na tujem. Bil je natanko pravi za to, kar mislim, čeravno se nasilje v družini ne dogaja samo med tistimi, ki nosijo poročne prstane. Ampak velikokrat se in še vedno sem pod vplivom poročila o zločinu v eni od naših vasi, kjer je mož pred očmi otrok ubil nekdanjo ženo in njena starša. In tudi v eni od čakalnic je nekdo pustil na mizi Slovenske novice, ki na prvi stani poročajo o strahotah po dolini Šentflorjanski. Ker so napisali tako veliki, da jih lahko vidi tudi napol slep, jaz pa podzavestno berem vse, kar je v mojem vidnem polju, sem na polovici prve strani prebrala, da je ženska, ki sem jo poznala kot deklico, dobila eno leto zapora, ker je zabolela partnerja. Potem se je začel med čakajočimi pogovor, oni so bili na strani ženske, drugi so bili modro tiho, tretji so sočustvovali z ubogimi otroki. Vmes sem izvedela še nekaj podrobnosti o živčnem upravljalcu stroja, ki je pospravil tri ljudi in sebe ter tako za večno zaznamoval svoja sinova.

Od nekdanj največ fizičnega in drugačnega nasilja doživljajo šibki, otroci in ženske. Nad njimi se, tudi v času vojn, izživljajo dedci (iz zadnjih balkanskih vojn je znana samo ena mučiteljica, te dni prihajajo k nam novice o spolnih sužnjah, ki jih je za potrebe svoje vojske uporabila japonska cesarska armada in so bile iz Kitajske, Filipinov, Koreje, Burme, Indonezije, celo Nizozemke so bile vmes; preživelo jih je samo 60 000, torej je bila številka nekajkrat višja). Te dni v Kanadi sodijo moškemu, ki je ubil 49 žensk. V Gvatemali so jih leta 2006 ubili 2000, pa je menda to že tradicija, saj so v deželi Majev nekdanj žrtvovali device. Menda se tam tisti, ki se s posiljenim dekletom poroči, izogne kazni. Največ nasilja nad ženskami je v državah, kjer je družba mačistična, kjer vladajo patriarhalni odnosi.

Po ugotovitvah strokovnjakov so nasilneži največkrat tisti, ki se ne morejo uveljaviti drugje kot doma, ki so nerealizirani. V službi in družbi so ponižni, prijazni, doma pa so gazde. To seveda ne velja samo za "navadne" ljudi, najbrž bi bili presenečeni, če bi kdo raziskal in objavil podatke o nasilju, ki se dogaja v "finih" družinah. Ampak do teh je še težje priti, kot do drugih, ker je večje zamaskirano za polakirano fasado. In tudi se nasilje ne konča zmeraj z modricami: lahko je tudi finančno, tudi besedno in še kakšno. Tudi pri nas so še vedno sledi patriarhalne vzgoje, saj marsikdo v zakonu ali zvezi trpeči ženski pravi, naj potrpi. In okolje ima tudi svoje plašnice in merila. Spomnim se nekoga, ki je bil psihično nasilen nad ženo, pobral ji je tudi ves denar, čeprav je zaslužila več kot on. Na zunaj je bil fin ko marena, nekdo mi je rekel, da ne more biti slab, saj ne pije in ne kadi. Za

neko žensko, ki jo je tepel ljubi, so pravili, da jo tepe jezik (se pravi, da je preveč in narobe govorila). Kakšni kriteriji! Ob pisanju o nasilju nad ženskami se te dni možakarji v pisnih bralcev pritožujejo, da žrtve družinskega nasilja niso samo ženskega spola, eden zahteva mednarodne raziskave in toži nad feminizirano justico, ki da drži z ženskami. Pa saj je vendarle jasno eno: upreti se moramo nasilju, to pa je vedno nasilje močnejšega nad šibkejšim, pri čemer je moč zlasti fizična, lahko pa tudi drugačne vrste.

Velik delež vzrokov za nasilje izvira tudi iz alkoholizma, ki seveda ni samo domena moških. Ampak pri njih, tako pravijo, se posledice le-tega kažejo v potenčnih težavah. Potem so krive ženske in zaradi tega hodijo naokoli z modricami, ker da so padle po stopnicah ali so jih udarila vrata. Saj se katera tudi zateče po pomoč, a kaj, ko ta navadno ni učinkovita. Brez denarja in z otroki se le v najhujših primerih lahko skrije v varno hišo za nekaj časa, če je tam prostor. Namesto da bi odstranili nasilneža, se mu mora umakniti žrtev. Najpogumnejše (ali najbolj obupane) žrtve se podajo na težko pot ločitve. Najceneje jo odnesejo tiste, ki nimajo otrok, in prepustijo možu vse premoženje, pridobljeno v zakonu, in grede po svetu s culo v roki, četudi so "nosile cegu na plato". Pa še te znajo kaj doživeti, saj je vendar tudi žena del možakove lastnine. Odvzem le-te, četudi je živa roba, pa nekateri ločenci težko prenesejo. Boste rekli, da ne? Čemu pa je potem največ umorov eno leto po ločitvi?

Premalo se govori in piše o tem, premalo se naredi za šibke. Premalo je varnih hiš, premalo podpore ustanov, premalo vzgoje za svobodnega in samozavestnega človeka, preveč formalizma in tihe podpore nasilnežem. Ko si globoko in prepuščen sam sebi v temačnih labirintih nasilja, četudi je "le" psihično ali verbalno, je težko najti Ariadnino nit. Nič nimam proti, če jo pomagamo najti tudi moškimi, če je to treba.

Nisem prepoznala podobe obsojenke na naslovni strani črnih novic, samo po imenu in priimku sem domnevala, da je na fotografiji ona s svojim lepim sinom. Spremenila se je, iz lepega dekleta je postala utrujena, stara ženska. Odsedela bo eno leto, verjetno so ugotovili posebne okoliščine, v katerih je storila strahotno dejanje. Tudi zato sem na koncu rekla, da bi bilo dobro premisliti, kakšen je "izplen" obeh zločinov: na eni strani so majhni otroci brez matere in očeta ter starih staršev, ranjeni v dno duše, na drugi en sam mrtev možki.

Saj nič ne namigujem, ampak tako je.

Globoke korenine za dober sad

Gregor Macedoni, foto Jure Švent

Teško rečem, da sem meščan, če sem se rodil in večji del življenja preživel v manjšem mestu, ki ima malo pravega meščanskega značaja. Verjetno nekaj pravih meščanov premore tudi to mesto, vendar ti tega ne poudarjajo. Tisti, ki so jih polna usta tega statusa, pa si bolj zaslužijo naziv *malomeščani*. Sicer pa so moje korenine v Šmarjeti in njeni okolici. Pred leti sem z veseljem sodeloval in bil v pomoč stricu, ki je skušal narediti čim popolnejši in seveda čim dlje v zgodovino segajoč rodovnik. Zelo nenavaden je občutek, ko najdeš zapis o nekem predniku Johannu izpred 250 let. Gre za občutek, da SEM, in to tudi prek sledi mojih prednikov v meni.

Pred kratkim je bila v Šmarjeti in Beli Cerkvi predstavljena znanstvena monografija, ki skuša prek prispevkov več avtorjev popisati zgodovino krajev okrog arheološko bogatega Vinjega Vrha. Ti kraji namreč predstavljajo arheološko in v drugih strokovnih pogledih zelo zanimivo področje. Kot sem že navedel, so to kraji mojih korenin (tam so bivali moji predniki zadnjih 250 let - za starejše podatke pa na žalost ni pisnih dokumentov o navadnem prebivalstvu). Presenečen sem v omenjeni knjigi prebral, da številni arheološki znanstveniki po svetu izgovarjajo ime Šmarjeta, pa najverjetneje nikoli niso bili v tem kraju. Kar dve značilni arheološki najdbi v strokovnih krogih nosita ime po svojem najbogatejšem nahajališču, Šmarjeti. To sta *šmarješka fibula* (bronasta zaponka) in *šmarješka čelada* (skledaste oblike in okrašena). Verjetno je odveč povedati, da tega nisem vedel, kljub temu da se imam za vedoželjneža.

Ko sem bil pred leti gost pri slovenski izseljenski družini med potovanjem po Argentini, sem presenečen ugotovil, da mi gostitelji navajajo meni neznan dejstva iz slovenske narodne zgodovine, o katerih jaz ne vem nič. Tak primer je teza, da je pisec ameriške Deklaracije o neodvisnosti Thomas Jefferson pri pisanju tega akta vsebinsko izhajal iz Karantanskega obreda ustoličevanja knezov (teza ni znanstveno dokazana, kar ne zmanjšuje njene aktualnosti). Ena najbolj znanih sodobnih demokratičnih listin torej morda temelji na temeljih, ki so jih postavili naši predniki, pa me tega pred 25 leti v osnovni šoli ali kasneje ni nihče učil.

Razlog je preprost. Bila je neka druga država, kjer ni bilo zaželeno, da ima kateri koli narod pretirano lastno identiteto. Učili so nas, da se je resna zgodovina začela šele s proletarsko revolucijo. Pa je res lahko osvobodilna vojna, ki je bila hkrati (ali celo prvenstveno) krvava revolucija, temelj za našo narodno samozavest? Prej (pred rojstvom socialistične države) smo tako ali tako imeli samo pisatelje, pesnike in nekaj učenjakov, so nas učili.

Zakaj znamo »za šankom« povedati vse resnice o vseh, podati vse recepte za boljši jutri, potem pa se vrnemo v običajni svet, kjer »sicer bi, ampak kaj bo pa potem«?

Ker se ne moremo zediniti, kaj je bilo prej in kaj posledica, je bilo po starem (jugoslovansko socialističnem) vzorcu iznajdeno čudežno geslo: »Pustimo preteklost, glejmo raje naprej!« In tako imamo še vedno tisoče žrtev državljanske vojne in povojnih izvensodnih pobojev brez mrliških listov, torej brez najosnovnejše civilizacijske norme. Je to temelj, na katerem lahko gradimo narodno prihodnost?

Vsakomur je jasno, da visoke zgradbe ne moreš narediti brez trdnih temeljev. Danes pa imamo mnogo posameznikov, ki so trdno prepričani, da so del viška zgodovine, da se svet vrti samo za ta trenutek, da pred njimi ni bilo nič in da po njih dolgo ne bo nič. Toda prej omenjena knjiga govori, da so naši predniki v Šmarjeti trgovali z mnogimi oddaljenimi kraji ter da so obvladovali številna proizvodna in obrtna znanja. Zanimiv je tudi primer mojega pradede, ki je imel v času pred 100 leti v Šmarjeti večjo domačo knjižnico, kot jo imamo danes njegovi potomci (pa je nemogoče primerjati dostopnost in razširjenost knjig takrat in danes).

Zakaj je torej pomembno znanje o preteklosti in poznavanje svojih korenin? Ker sta to temeljna kamna za zdravo samozavest in pravo svobodo duha posameznika. Poznavanje preteklosti nas lahko veliko nauči o sedanjosti. Predvsem pa v drugo luč postavi navidezne, moderne vrednote in jih loči od pravih vrednot, ki se ne spreminjajo skozi zgodovino. Samozavestni in svobodni posamezniki niso bili nikoli v zgodovini po godu nosilcem (»ugrabiteljem«) takšnih ali drugačnih moči. Monopol moči skozi pogled poznavanja zgodovine in svobodnih posameznikov hitro zvodeni.

Morda sem utopist, vendar se ne bom zlahka odpovedal veri, da je moč za spreminjanje sveta okoli nas v nas samih. Zakaj ne znamo narediti koraka naprej in s svojim zgledom, svojim prispevkom pomagati graditi boljše okolje in boljšo družbo, v kateri živimo. Zakaj znamo »za šankom« povedati vse resnice o vseh, podati vse recepte za boljši jutri, potem pa se vrnemo v običajni svet, kjer »sicer bi, ampak kaj bo pa potem«; »zakaj jaz prvi, potem bom pa ostal sam in bom trpel vse posledice in jezo vplivnih« itd. Veliko strahov. Pa je treba začeti s pisanjem pritožb, podajanjem pobud, stališč itd. Čeprav se velikokrat zdi, da se ne da nič spremeniti, so številni zgledi svobodnih in samozavestnih posameznikov, ki kažejo, koliko lahko premakne samo eno dejanje, ena pobuda, en glas ...

Drvo z globokimi koreninami ima več možnosti, da zraste visoko, rodi dober sad in kljubuje vetrovom.

100. obletnica rojstva Marjana Kozine – Kozinovo leto

Prejšnja četrtek in petek so v Novem mestu potekale svečanosti v čast stote obletnice rojstva novomeškega rojaka, skladatelja Marjana Kozine. Glasbena šola Marjana Kozine in Mestne občina Novo mesto sta priredila slavnostni koncert Novomeškega simfoničnega orkestra in Mednarodni simpozij ob 100. obletnici rojstva skladatelja Marjana Kozine.

Strokovno srečanje so v četrtek popoldne začeli s koncertom Kozinovi del v Kozinovi dvorani novomeške glasbene šole, slavnostni gost je bil predsednik SAZU Boštjan Žekš. Dvodnevni simpozij so v petek popoldne zaključili z osrednjo slovensko prireditvijo v Športni dvorani Marof, kjer je Novomeški simfonični orkester s solisti v slavnostnem koncertu med ostalimi Kozinovimi deli premierno izvedel tri odlomke operete Dekle z Jadrana, za katero je Igor Grdina napisal nov libreto. Slavnostni nagovor o skladatelju je imel Primož Kuret, tudi vodja simpozija. Ob tej priložnosti so v Dolenjskem muzeju pripravili razstavo, 4. aprila pa so na osrednji slovesnosti ob občinskem prazniku primerno prikazali dokumentarno igrani film Vivat Kozina, novomeškega režiserja Filipa Robarja Dorina.

Prvi simpozij o Marjanu Kozini so v Novem mestu pripravili pred šestimi leti in razprave izdali v zborniku. Enaka usoda čaka razprave drugega strokovnega srečanja, pripravili so jih strokovnjaki Stane Granda, Luisa Antoni iz Trsta, Ivan Florjanc, Igor Grdina, Pavel Mihelčič, Andrej Misson, Slavka Kristan, Valentina Radoman iz Beograda in Josef Šebesta iz Prage. Govorili so o Kozinovem času, obravnavali njegova dela, dotaknili so se partizanskih samospevov, filmske glasbe, literarnih paberkov itd. »Upam, da bo z drugim simpozijem v Novem mestu nastala tradicija spomina na velikega novomeškega skladatelja. Marjan Kozina je bil eden najpomembnejših slovenskih skladateljev 20. stoletja. To mu ne priznavajo samo domači glasbeniki, ampak tako lahko beremo izpod peresa nekaterih tujih muzikologov,« je dejal Primož Kuret.

Kot zahteven projekt je praznovanje Kozinovega rojstva ocenil predsednik organizacijskega odbora Boris Dular. »Zgrešena je misel, če se zadeva ne zgodi v Ljubljani, potem ni nacionalno pomembna. Lahko smo veseli, da bo osrednja slovenska slovesnost v počastitev Marjana Kozine potekala v Novem mestu. S simpozijem, slavnostnim koncertom in filmom bomo mozaik o ustvarjalnosti Marjana Kozine še dopolnili. To bo poklon Novega mesta in Slovenije Marjanu Kozini,« je dejal.

Marjan Kozina se je rodil leta 1907 v Novem mestu. Družinska glasbena tradicija in prijateljstvo organista Ignacija Hladnika sta ga po začetnem študiju filozofije in matematike na ljubljanski univerzi potegnili v študij glasbe na Dunaju in v Pragi. Kot diplomant se je Kozina zaposlil v ljubljanski Operi, nato v Mariboru, kasneje na Akademiji za glasbo v Beogradu, kjer je dočakal drugo svetovno vojno. Odhod v partizane ni prekinil njegovega glasbenega dela, vojni dogodki so se mu vtisnili v spomin in priverli na dan v glasbeni obliki. Po osvoboditvi se je vrnil v Ljubljano in postal prvi upravnik Slovenske filharmonije.

Med bivanjem v Beogradu je spisal opero Ekvinokcij, pred odhodom v partizane je partituro prinesel v Novo mesto in jo zakopal na vrtu staršev. Prvič so jo izvedli leta 1948 v ljubljanski Operi. Izvedba je pomenila enega vrhov umetnikovega delovanja. V povojnem času je v Ljubljani in v družinski zidanci na Trški gori pri Novem mestu strnil vtise in spisal štiristavčno Simfonijo. Ilova gora, Padlim, Bela krajina in Proti morju, različne zasedbe so štiri stavke izvedle nešteto krat. Zložil je glasbo za prve slovenske filme kot Na svoji zemlji in Kekec, pisal je o glasbi, satire in prevedel vrsto romanov. Poučeval je na ljubljanski Akademiji za glasbo, bil je član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Veliko je potoval, do rojstnega kraja je čutil globoko pripadnost. Umril je leta 1966 v Novem mestu, kjer je tudi pokopan. Leta 1971 so novomeški Glasbeni šoli nadedli Kozinovo ime. (Tekst in foto: Rasto Božič)

Šmarješka monografija

Le nekaj mesecev po osamosvojitvi občine Šmarješke Toplice je v založbi Domoznanskega društva Šmarjeta in Založbe Goga izšla monografija Šmarjeta in Bela Cerkev skozi stoletja s podnaslovom Vršenje časa okrog zgodovinskega Vinjega vrha v občini Šmarješke Toplice. 2. in 3. marca so jo predstavili v obeh krajih, zraslih pod Vinjim Vrhom, pomnikom bogatega prazgodovinskega in antičnega obdobja.

»Dobiti tako obsežno strokovno in slikovito bogato knjigo o zgodovini našega kraja je veličasten in zgodovinski dogodek,« je ob predstavitvi dejala županja občine Šmarješke Toplice Bernardka Krnc. Knjigo sta uredila France Cvelbar in Stane Granda. »Ideja se je rodila pred štirimi leti, nekako sva se tega istočasno domislila s Stanetom Grando. Ko sem pospravljaval možganske predale, sem ugotovil, da je predal, kjer naj bi bilo znanje o domačem kraju, prazen in poln pajčevin,« pravi France Cvelbar.

Obsežna fotografsko opremljena knjiga prinaša oris zanimivosti in dogodkov od prve znane prazgodovinske poselitve do ustanovitve sodobne občine. Vseh devet avtorjev se je zaradi dostopnosti knjige odpovedalo honorarju, najuglednejši so se predstavili šmarješkemu občinstvu; zgodovinar Stane Granda, arheologinja Anja Dular, umetnostna zgodovinarica Marinka Dražumerič in ostali. Granda je ob tem opozoril na nedavno odkrito listino, ki Šmarjeto omenja že za leto 1305, šestdeset let pred ustanovitvijo Novega mesta. »Pokazalo se je tudi, da so Šmarješke Toplice veliko starejše, kot smo mislili. Imamo tiskan prospekt iz leta 1792. Takrat so rekli Šmarješkim Toplicam Jezerske Toplice.«

Da je knjiga izšla istočasno ob vzpostavljanju nove občine, je presenečenje. Predstavitve v Beli Cerkvi se je udeležil tudi župan na novo ustanovljene občine Straža. »Prišel je pogledat, kako je mogoče, da smo v občini Šmarješke Toplice v nekaj mesecih po ustanovitvi občine že napisali knjigo. Knjigo je kupil in jo bo imel za vzorec, kaj mora narediti,« je še povedal France Cvelbar. (Rasto Božič, foto Tomaž Lauko iz knjige Šmarjeta in Bela Cerkev skozi stoletja)

Na slikah: Skledasta čelada, ki so jo po najdiščih v okolici Šmarjete poimenovali »Šmarješka čelada«, in bronasti gumbi iz 4. stol. pr. Kr., na katerih so upodobljene mačje glave s človeškimi potezami. (hrani Narodni muzej Slovenije).

Jogiji osvobodili mesto

K O M E N T A R

Drugi marčevski konec tedna je v organizaciji Zveze joga društev Slovenije v novomeški dvorani Leona Štuklja potekal dvodnevni mednarodni seminar indijskega na Dunaju živečega ambasadorja miru Višvaguraja Mahamandalešvarja Paramhansa Svamija Mahešvaranande. Več kot tisoč udeležencem je seminar ponudil razširjanje znanja o jogi, meditaciji in predavanja o praktičnih ter filozofskih vidikih joge. Seminarja se je udeležil tudi snovalec sistema Joga v vsakdanjem življenju Njegova svetost Svami, ali kot ga spoštljivo krajše nagovarjajo učenci Svamiji (Svamidži). Uglednega duhovnega vodjo, ambasadorja miru, verske strpnosti in zdravega življenja v sožitju z naravo je sprejel tudi župan Alojzij Muhič. Predstavil mu je mesto in občino ter ga priložnostno obdaroval. Svamiji mu je povedal, da je Novo mesto že večkrat obiskal, vendar tega ni vedel. Župan je omenil tudi prizadevanja za zagotovitev zdrave pitne vode, na kar je gost odgovoril: *»Ko sem pred štirimi desetletji prišel v Evropo, pitne vode še niso stekleničili. Nihče je ni nosil s seboj. Sedaj je tako močno onesnažena, da jo moramo nositi s seboj v plastenkah. Če bo človek nadaljeval uničevanje okolja in ga zastrupljal s pesticidi, bomo morali v prihodnosti, tako kot sedaj nosimo vodo, nositi maske s kisikom.«*

Leta 1989 je v okviru novomeškega Telovadnega društva Partizan začelo delovati Društvo Joga v vsakdanjem življenju in se leta 1995 osamosvojilo. *»V tem času je šlo skozi naš sistem vadbe nekaj tisoč ljudi, medtem ko na leto stalno vadi od tristo do štiristo oseb. Sedež društva je na Prešernovem trgu, podružnice imamo po vsej dolenski regiji, v Posavju in v Beli krajini. Poleg Novega mesta izvajamo vadbo še v Sevnici, Krškem, Brežicah, v Črnomlju, Dolenjskih Toplicah, Žužemberku, Šentjerneju in na Otočcu. V Novem mestu vadiamo v zdravstvenem domu, v društvenih prostorih in v gimnazijski telovadnici. Vse skupaj deluje devetindvajset skupin,«* je povedal predsednik novomeškega društva Jože Lužar. (Rasto Božič)

Kozina se vrača?

Rasto Božič

Kdo ob tako pestri in duhovno bogati ponudbi še potrebuje Kozinovo zateženo glasbo?

Letos Novo mesto obhaja dve stoti obletnici rojstva zaslužnih mož, baletnika Pina Mlakarja in skladatelja Marjana Kozine. Medtem ko smo bili ob Mlakarjevi stoletnici deležni slovenske baletne evforije, ki je dosegla višek v rekonstrukciji baletnega socialrealizma in etnične romantike neslavno propadle skupne države, ob stoletnici verjetno enega največjih slovenskih skladateljev širša domača javnost molči in se spreneveda. Saj, kdo pa v Sloveniji potrebuje tako glasbo, od katere uredniki državnega radia ne morejo molsti avtorskih pravic, navadni ljudje pa se navdušujejo nad »ultraseksi turbofolk pevko Ceco, ki je bila spet med nami«, kot so prisrčno zapisali v kakovosti besede zavezanemu Dnevniku, kjer smo te dni tudi brali, da je »mariborska pevka Claudia(?) v minulih dneh posnela novo skladbo (pesem?) z naslovom Prišlo mi je«. Kdo ob tako pestri in duhovno bogati ponudbi še potrebuje Kozinovo zateženo glasbo?

A vendar se ob stoletnici skladatelja za slovensko in novomeško zavest pomembne glasbe sprašujemo, zakaj je tako. Je mogoče razlog, da je Mlakar umrl šele lani, Kozina pa daljnega leta 1966. Gre sodobnim brezglavim revanšistom v nos njegova ponosna partizanska protifašistična drža? Je za izvedbo težja orkestralna glasba razlog, da že dobri dve desetletji v slovenskih trgovinah ni dobiti posnetkov Kozinove glasbe? Ni je v glasbenih sporedih radia, televizije, koncertnih odrov. No, ob stoletnici bo le nekaj glasbenih dogodkov. Njegova dela bodo izvajali v filharmoniji, koncertna izvedba Ekvinokcija bo v Cankarjevem domu, osrednjo slovensko prireditev pa smo prejšnji teden imeli v Novem mestu. Toda, *»najprej se je kazalo, da bo počastitev izvedena na slovenskem nivoju, vendar pripravljenosti za to drugje kot v Novem mestu ni bilo,«* je povedal predsednik organizacijskega odbora za praznovanje 100. obletnice rojstva Marjana Kozine Boris Dular, ki tudi meni, da je potrebno Kozino vrniti v zavest Novega mesta in Slovencev. Bo po stoletnici bolje? Se bo naprej vnovič trudila le novomeška Glasbena šola Marjana Kozine, ki vsa leta, od poimenovanja leta 1971, neguje Kozinovo izročilo ter se zavzema za strokovna srečanja, izdajo zbornikov in izvedbo Kozinove glasbe?

»Kozino bi morali umestiti tako kot na finskem umeščajo Jeana Sibeliusa. On je tudi pisal dela podobna Kozinovi Beli krajini oziroma Kozina je začel pisati dela podobna Sibeliusovi Finlandiji. Gre za določene vzporednice. Kozine ne bi primerjal z Bachom pa Beethovnom, Lisztom in tako naprej. Gre za realno svetovno logiko, v Sloveniji pa Kozina predstavlja vrh. Tudi v instrumentaciji in glede vsebine, na primer Ekvinokcija, se lahko primerja s pomembnimi ruskimi skladatelji,« sodi ravnatelj novomeške glasbene šole Zdravko Hribar, eden glavnih pobudnikov obeh dosedanjih novomeških simpozijev o Marjanu Kozini, njegovem življenju in delu. Prav tako je z Novomeškim simfoničnim orkestrom izvedel več Kozinovih manj zahtevnih del. *»Prepotoval sem precej sveta, poznam celoten glasbeno šolski sistem Evrope, ker sem v nacionalni komisiji za razvoj glasbenega šolstva. Država nam je dala možnost, prepotovali smo Evropo in spoznali na primer, kako na Madžarskem ravnaajo z Lisztovo zapuščino in jo vključujejo v glasbeno šolstvo. Tudi jaz sem imel napačne predstave, da je Kozina problem samo Novega mesta in naše glasbene šole. To sploh ni res! To je problem države! Zopet se moramo dotakniti Sibeliusa, to je tipičen primer. Živel je v hiši v gozdu, čisto na samem, tako kot je Kozina komponiral na Trški gori. Takoj ko je umrl, je država in ne občina, odkupila hišo. V glavnem mestu so naredili muzej, takoj so tudi izplačali dediče. Teh zadev ne smemo prepuščati samo lokalnim dejavnikom in občini, ki za to nimajo sredstev. To je problem, ki mu občina in neka glasbena šola nista kos. Mi lahko le opozarjamo in negujemo tradicijo, piko na i pa bi morala postaviti država. Naša že zamuja, vendar upam, da se bo zadevo še dalo rešiti in Kozini dati ustrezno veljavo,«* dodaja Hribar.

Likovna kolonija Lipovci

V sklopu medkulturne povezave nekaterih slovenskih krajevnih kulturnih društev in Kulturnega centra Janeza Trdine je prejšnji mesec v mali dvorani KC Janeza Trdine razstavljal Društvo za napredek umetnosti Aquila Lipovci. Lipovci sodijo v občino Beltinci, v kraju že štirinajst let pripravljajo Likovno kolonijo »Izak« Lipovci, nekaj del zadnje kolonije so razstavili v Novem mestu.

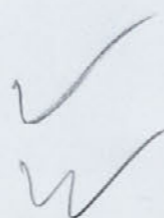
Kolonijo označuje visoka raven uglednih udeležencev, v KC smo tako videli pretežno olja in akrole na platnu avtorjev Igorja Banfija, Dubravka Baumgartnerja, Goca Galajdziskega, Lucija Bratuša, Ferenc Masszija, Lučke Falk, Cvetke Hojnik, Polonice Petek in Milovana Valiča ter še nekaterih. V okviru otvoritve razstave je Novo mesto obiskalo več Beltinčanov, med njimi župan Milan Kerman. Ob razstavi se je predstavila Folklorna glasbena skupina Veseli Marki iz Osnovne šole Beltinci. (Rasto Božič)

Miro Saje: "Uradno najboljši slovenski pihalni orkester."

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

Včasih smo rekli, da smo amaterski orkester s profesionalnim pristopom do vsega, in to nas je očitno pripeljalo daleč.

Dvainštiridesletni Miro Saje je dolgoletni član Pihalnega orkestra Krka, prav tako je njegov dirigent in umetniški vodja. Orkester s petdesetletno tradicijo je pod njegovim vodstvom splezal v svetovni vrh. Velja za najboljši slovenski pihalni orkester. Še nedavno smo pisali, da se petinšestdeset aktivnih članov in članic s povprečno starostjo nekaj nad dvajset let julija odpravlja na Irsko, kjer naj bi nastopili na konferenci svetovnega združenja pihalnih orkestrów WASBE, vendar zaradi spleta okoliščin na gostovanje ne bodo šli. Kljub temu vabilo na ugledno svetovno prireditve pomeni veliko čast in priznanje.

Član orkestra ste tako rekoč od malih nog?

Začel sem kot trobentač v Pihalnem orkestru Novoles iz Straže, kot se je takrat imenoval, potem se je preimenoval v Pihalni orkester Krka Zdravilišča, sedaj je Pihalni orkester Krka. Dirigent sem od leta 1990.

Orkester izhaja iz Straže?

Zaradi težave s prostori in boljših delovnih pogojev smo se sredi devetdesetih let preselili v Novo mesto. Orkester so pred petdesetimi leti zasnovali v Straži, po desetih letih delovanja pa je pokroviteljstvo nad njim prevzelo straško podjetje Novoles. Pihalna godba je delovala za potrebe kraja in v duhu tistega časa. Na začetku je imel okoli petintrideset članov, že takrat se je na območju Dolenjske uvrščal med vidnejše pihalne orkestre. Bil je med pobudniki srečanja pihalnih orkestrów Dolenjske in Bele krajine, ki je dvajset let zaporedoma potekalo v Straži. Sredi devetdesetih je pokroviteljstvo nad orkestrom prevzelo podjetje Krka Zdravilišča, ki nam je veliko pomagalo, kar je sovpadlo z našim kakovostnim razvojem. Leta 1995 smo se udeležili tudi prvega mednarodnega tekmovanja.

Kako je znotraj orkestra potekala vaša razvojna pot?

Z dvanajstimi sem začel igrati trobento pri sedanjem ravnatelju novomeške Glasbene šole Zdravku Hribarju. Zelo sem mu hvaležen za vse. Hitro sem se vključil v pihalni orkester. Poleg gimnazije v Novem mestu sem začel obiskovati še srednjo glasbeno šolo v Ljubljani, po vsem tem sem

šel potem na Akademijo za glasbo. Nekje ob koncu akademije sem postal dirigent, čez nekaj časa sem odšel še na triletni študij dirigiranja na Nizozemsko.

Ste eden redkih šolanih dirigentov za pihalne orkestre?

V Sloveniji sva le dva dirigenta, šolana v ta namen. Prav zato sem pobudnik šole dirigiranja, ki je začela delovati letos. Vodi jo svetovni znani nizozemski dirigent Jan Cober. Odziv nas je zelo razveselil, saj jo obiskuje kar petindvajset slušateljev.

Vaš vzpon je bil tako rekoč povezan z vzponom pihalnega orkestra?

Zagotovo. Orkester se je sredi devetdesetih let začel zelo pomlajevati. Že nekaj let pred tem sem začel učiti v glasbeni šoli, nekako sem ustvaril razred obetajočih glasbenikov. Začelo se je dogajati nekaj novega, s kolegi v glasbeni šoli smo začutili nekakšno ustvarjalno vzdušje. Orkester smo gradili skupaj. Člani niso več prihajali samo iz Straže, ampak tudi iz Novega mesta in širše. Presegli smo ozek lokalni okvir. To je sovpadlo tudi s stanjem na glasbeni šoli. V tistem času je začelo poučevati več mlajših učiteljev, orkester in pomlajevanje sta bila rezultat vsega tega dela.

Verjetno ste spremili tudi glasbeni spored?

Ko sem prevzel orkester, nas je bilo le okrog trideset in le nekaj mlajših. Treba je bilo tudi pripraviti privlačnejši program, nov pristop, nove cilje. Uvesti novo svežino. To je bilo hvaležno delo, tistih prvih deset let

je bil najlepši čas. Vse je šlo samo strmo navzgor in na bolje. Star program je bil v duhu časa. Takrat so bile tudi težave z literaturo. Po letu 1990 so se tudi na tem področju začele razmere korenito spreminjati. V spored smo uvrstili pop skladbe, filmsko glasbo oziroma sodobne zanimive skladbe. Lotili smo se didaktičnega pristopa, postopno in premišljeno uvajali težavnostne stopnje. Hkrati z izborom literature smo rasli tudi mi. Poudaril bi, da smo eden izmed najmanj izobraženih orkestrów, večina glasbenikov ima samo nižjo glasbeno šolo. Raven izobrazbe, tudi akademske, se zadnje čase popravlja. Kljub nizki izobrazbi so z didaktičnim pristopom naši člani postali dobri glasbeniki. V zadnjem času si lahko poleg kakovostne rasti privoščimo tudi širše zastavljen program. Prej smo bili usmerjeni v bolj strokovne glasbene projekte in tekmovanja, sedaj je orkester dozorel in si lahko privoščimo kar koli, tudi sodelovanje z uglednimi vokalnimi solisti. To je sicer komercialni pristop, vendar na zelo visoki ravni. Uvedli smo Valentinov koncert, sodelovali smo z Nušo Derenda in Otom Pestnerjem. Z njim naj bi ob zaključku naše petdesetletnice decembra nastopili tudi v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Potem je prišlo priznanje.

Naš strm vzpon se je začel leta 1995 z mednarodnim tekmovanjem v italijanskem mestu Riva del Garda. Tam smo zmagali in potem so se zadeve začele odpirati. Dobili smo polet, motivacijo in občutek samozavesti. Po letu 1997 smo šli po vseh kategorijah do viška.

Poželi ste praktično vsa slovenska priznanja?

Uradno smo najboljši slovenski pihalni orkester. Lani smo v Krškem zmagali na tekmovanju v najvišji težavnostni kategoriji. Poželi smo najvišje nagrade v Italiji, na Madžarskem in v Nemčiji. Predlani smo na svetovnem prvenstvu, ki vsaka štiri leta poteka na Nizozemskem, v prvi kategoriji osvojili zlato plaketo s posebno pohvalo. Po tem uspehu smo se pred dvema letoma prijavi na razpis organizacije oziroma vodilnega svetovnega združenja pihalnih orkestrów WASBE. Združenje prireja dveletne ciklične konference in jih seli od Azije prek Evrope do Amerike. Od osemdeset prijavljenih orkestrów vsega sveta je združenje izbralo štirinajst najboljših, ki se bodo 10. julija predstavili v irskem mestu Killarney. Na žalost se po zadnjih razpletih konference ne bomo udeležili. Do tam je dolga pot, težave so tudi s prevozom glasbil, poleg tega se številni člani težko uskladijo, saj imajo v tem času še vrsto obveznosti, tudi šolskih. Je pa to najvidnejše priznanje, ki ga lahko na planetu dobi tak orkester. Zasluga za to priznanje gre vsem našim članom in podpornikom.

Kaj ste navedli v prijavi?

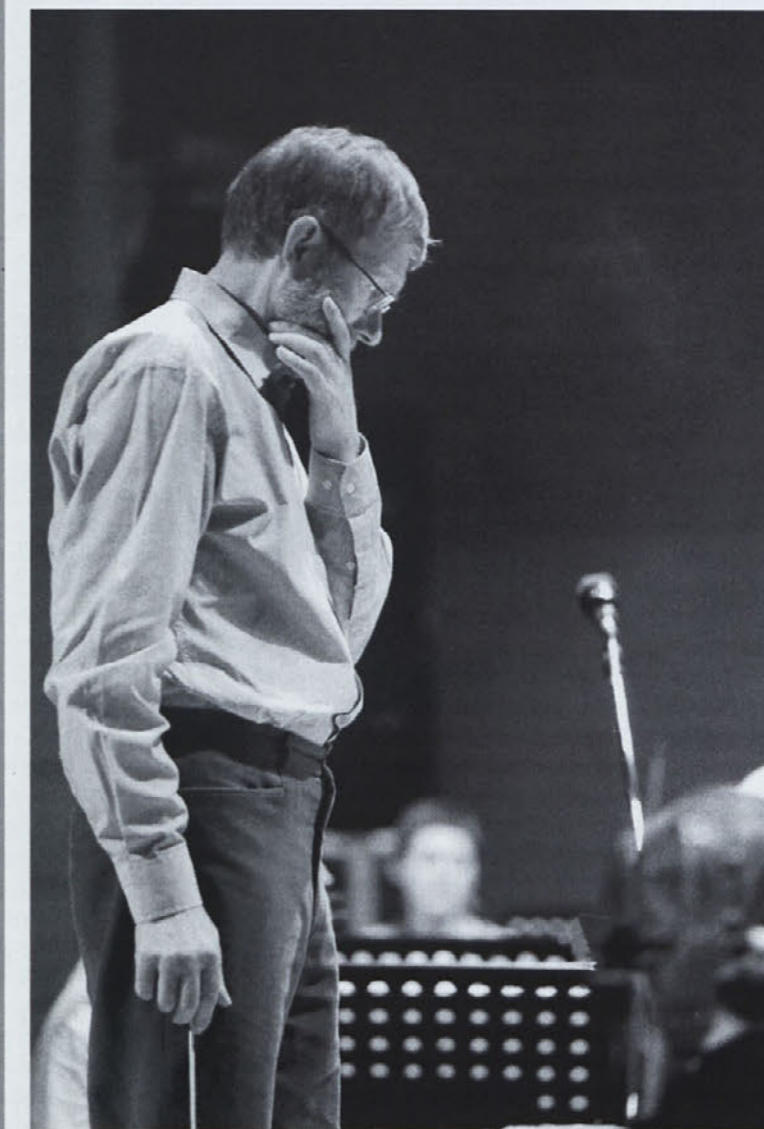
Razpis je izšel ravno po predlanskem svetovnem tekmovanju pihalnih orkestrów, ki se odvija vsake štiri leta na Nizozemskem, na katerem smo v prvi kategoriji dosegli zlato plaketo. Navesti smo morali zgodovino orkestra, dirigentovo vizijo prihodnosti in priložiti posnetke. Na srečo smo imeli zelo dobre sveže posnetke z

nizozemskega tekmovanja, ki so prepričali komisijo.

Kot kaže, je ravno ob petdesetletnici prišlo do razhajanja v orkestru. Kako boste nadaljevali?

Ne vem, na kakšen način bi pohvalil vse naše sodelavce in glasbenike. Včasih smo rekli, da smo amaterski orkester s profesionalnim pristopom do vsega, in to nas je očitno pripeljalo daleč. Glede na nizko glasbeno izobrazbo večine članov jo orkester resnično fenomen. Vsa čast našim članom, katerim se za obilo požrtvovalnosti in truda še enkrat lepo zahvaljujem. Na žalost pa je prišlo ravno ob petdesetletnici naše sodelovanje na spolzka tla.

Nagrada Zdravku Hribarju

Glasbeno šolstvo na novomeškem ima več kot stoletno zgodovino, po drugi svetovni vojni je nezdružljivo povezano z glasbeno šolo, ki so jo leta 1971 poimenovali Glasbena šola Marjana Kozine Novo mesto.

»Ko sem leta 1976 prišel v Novo mesto, je glasbena šola delovala v delu poslopja Osnovne šole Katja Rupena (danes OS Center). Imela je kakšnih sto dvajset instrumentalistov oziroma učencev in osem zaposlenih. Pred tem sem učil v Zasavju. Moj prvi cilj je bil, da bi novomeško glasbeno šolstvo vsaj nekje približali zasavskemu nivoju. Za primerjavo, Hrastnik, ki je precej manjši od Novega mesta, je imel takrat več učencev in učiteljev. Danes ima še vedno do 190 instrumentalistov, naša šola pa šteje tri učence manj kot šeststo in čez petdeset zaposlenih,« je dejal dolgoletni ravnatelj glasbene šole Zdravko Hribar, letošnji nagrajenec Nagrad in priznanj Frana Gerbiča, ki jih podeljuje Zveza slovenskih glasbenih šol.

Nagrade in priznanja Frana Gerbiča podeljujejo pedagogom, ravnateljem in drugim delavcem na področju glasbene vzgoje in izobraževanja. Poimenovane so po uglednem slovenskem pedagogu, pevcu, skladatelju, dirigentu in pevovodji Franu Gerbiču, leta 1840 rojenem v Cerknici. Zveza slovenskih glasbenih šol letos že četrtrič podeljuje nagrade in priznanja, 28. marca so v Cerknici nagrado izročili tudi Zdravku Hribarju.

(Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj)

DNEVI KNJIGE V NOVEM MESTU: Z MIŠKO NA OFF

= knjižni sejem in nastopi avtorjev

Založba Goga, Glavni trg, 24. 4. - 26. 4. 2007

Torek, 24. 4. ob 11.00: otvoritev knjižnega sejma in čajanka z županom

Sreda, 25. 4. ob 18.00: pesniška začimba / oni: avtorji iz BiH: Ahmed Burić (Sarajevo), Goran Samardžić (Sarajevo), Faruk Šehić (Bihać), Mustafa Zvizdić (Sarajevo).

Četrtek, 26. 4. ob 18.00: pesniška začimba / one: avtorice s Hrvaške: Darija Žilić (Zagreb), Dorta Jagić (Sinj), Ana Brnardić (Zagreb), Ivana Bodrožić (Vukovar).

Leta 1996 je UNESCO 23. april razglasil za svetovni dan knjige. Ta dan je za svetovno literaturo simbolni skupni imenovalec, saj so na isti dan v letu 1616 umrli Cervantes, Shakespeare in de la Vega. 23. april pa je tudi rojstni dan nekaterih drugih znanih avtorjev, kot so Maurice Druon, K. Laxness, Vladimir Nabokov, Josep Pla in Manuel Mejía Vallejo. Zamisel o praznovanju knjižnega praznika pa izvira iz Katalonije, kjer so si prebivalci na dan svetega Jurija podarjali knjigo in cvet. Leta 1996 je Društvo slovenskih pisateljev v počastitev svetovnega in tudi slovenskega dneva knjige pripravilo enodnevni knjižni sejem s spremljajočim kulturnim programom na Trgu republike v Ljubljani.

Namen prireditve Slovenski dnevi knjige je širjenje in populariziranje bralne kulture med Slovenci. S tem ko založbe na sejmu prodajajo knjige z popustom, se večja dostopnost sicer dragih knjig; z otroškim programom in s sodelovanjem s šolami se dolgoročno vzgaja bralce in ljubitelje knjige; s serijami literarnih branj, pogovorov na temo knjige v času sejma, z oddajami na televiziji in intervjuji se opozarja Slovence na pomembnost obvladovanja slovenskega jezika in na vrednost duhovne kulture. Z idejo in geslom prireditve Podarimo knjigo se uvaja dan knjige, 23. april, kot dan podarjanja knjig, ko naj bi vsakdo vsakemu, ki ga ima rad, podaril knjigo. V času letošnjih dnevov knjige potekajo knjižni sejmi in podobne prireditve po celi Sloveniji, tako na primer v Celju, Izoli, Kopru, Mariboru, Novem mestu, Piranu, Velenju in še marsikod drugod.

V Novem mestu bo, poleg stojnic, na katerih se bodo prek dneva prodajale knjige po akcijskih cenah, potekal program v obliki nastopov avtorjev iz Bosne in Hercegovine ter Hrvaške.

ILYA RABINOVICH: PROSTORI

= razstava avtorske knjige

APT Fotogalerija, 27. 3. 2007 - 5. 5. 2007

Ogledi: ob sredah in četrkih od 18. do 20.00 ure in

11. 4. 2007, od 18.00 do 20.00 ure ogled pod vodstvom Bojana Radoviča

Projektni vodja: Bojan Radović

Koprodukcija: Hiša fotografije Slovenija

27. marca se je v Fotogaleriji Anton Podbevšek Teatra odprla razstava avtorske knjige Prostor fotografira Ilye Rabinovicha. V projekt, ki ga je ob otvoritvi predstavil avtor, je vključenih 31 ročno izdelanih barvnih fotografij v formatu 40,1 cm X 40,1 cm, ki so vezane v knjigo. Izdelanih je le pet izvodov knjige.

V fotografijah Ilye Rabinovicha je najbolj zastrašujoča odsotnost ljudi. Kot pravi Mariane Brouwer v spremni besedi: "V njih ni ničesar živega, niti ptiča. Ob pogledu na te podobe smo prepuščeni osamljenosti, kot da bi vsi šli stran in nam obrnili hrbet. Zato vzbujajo hrepenenje po človeški toplini, po množici, ki bi vnovič zasedla sedeže v kinu, ali dečku, ki bi z žogo priskakljal izza vogala, celo po avtomobilu, ki bi v hipu zapeljal mimo. Toda vsaka podoba kaže nekaj, kar ovira dostop do življenja v teh prostorih, ki pa ga lahko slutimo, in celo dostop do samih prostorov. Prav ta izključenost, opustošenje, ponazarja drugo, notranjo podobo pregnanstva na teh fotografijah - tisto, ki jih razločuje od vseh drugih vrst postmodernistične fotografije: pregnanstvo, eksil, ki govori o življenju izseljenca." V konceptu razstave pa je najbolj zastrašujoča odsotnost fotografij na belih stenah razstavnega prostora. Toda človeku in fotografiji se le uspe srečati, in sicer v nekem drugem prostoru, v nekem drugem intimnem doživetju, v knjigi. (DS)

JAZZINTY ABONMA 2007: LOVRO RAVBAR QUARTET (SLO)

= jazz koncert

Klub LokalPatriot, 21. april 2007, ob 21.00

Lovra Ravbarja poznamo kot prodornega slovenskega saksofonista, ustanovnega člana skupin Leeloojamais in The Fool Cool Jazz Orchestra, zmagovalca nagrade Jazzon 2004 in izvajalca kompozicij na Jazzonu 2006. V letu 2007 bo izdal svoj jazzovski prvenec, ki bo izšel v zbirki Goga musica. Skladbe na albumu, ki so nastajale v času njegovega študija v Rotterdamu, odlikuje nežna in poslušljiva harmoničnost, ki pa je obenem raziskovalno ekspresivna. Zasedba: Lovro Ravbar - saksofon, Rok Lopatič - klaviature, Erik Marenče - klaviature, Janez Gabrič - bobni, Matej Hotko - bas, gost: Dejan Lapanja - kitara.

fotografije: Ilya Rabinovich

= ANTON PODBEVŠEK TEATER

Bertolt Brecht: Galileo Galilei

Režija: Matjaž Berger

Produkcija: Anton Podbevšek Teater

Ponovitev: 15. 4. 2007 ob 18. uri

= LOKAL PATRIOT

Fokus: Cvičkarija pred cvičkarijo - fotografska razstava

Ponedeljek, 9. april 2007, ob 20.00
Brenta, rdeče, mošt, vinograd, štefan, tropine, veselje, frankinja, trgatev, brajda, buteljka, kraljevina, sod, žveplo, smeh, klet, degustacija, preša, zidanica, grozdje, harmonika, potica, pletenka, vinorodni okoliš, sonce, črnina, zorenje, domačnost, kislina, pretakanje, pecelj, žeja.

Klapa: Monty Phyton's flying circus - filmska projekcija

Torek, 10. april 2007, ob 20.00

Zasedba Monty Phytonovega letečega cirkusa iz leta 1969 je bila in je še vedno znana po absurdnem, brezkompromisnem, čudnem, skratka angleškem humorju, v katerem za igralce in ustvarjalce ni meja in se zato ne ustavljajo niti pri najbolj občutljivih tematikah. Vse so strnili v štiri sezone 45-ih serij polurnih skečev. Klapa pa jih je izbrala nekaj, ob katerih se bodo obiskovalci lahko nasmejali do solz.

Fokus: Življenje brez meja - razstava Mladinih Proglasov

Ponedeljek, 16. april 2007, ob 20.00

Mladinin projekt socialnega marketinga je namenjen predvsem spodbujanju razmišljanja o razmerah v socialnem okolju, kar bi pripomoglo k ozaveščanju javnosti in izboljševanju kakovosti sobivanja in strpnosti. Dejstvo je, da nihče med nami ne uživa popolne svobode in da tako življenje v tem trenutku ostaja le legitimna želja in futurističen projekt. Zato je namen izbranih del predvsem opozoriti, kako krhki smo v svojem obstoju, kako odvisni od razmer, ki jih soustvarjamo v družbi in naravnem okolju, predvsem pa, koliko bi morali postoriti, preden bi nam uspelo odpraviti vse, kar nas omejuje. Izbrana dela po izboru urednice Violete Videnovič so bila prvič predstavljena na 12. mednarodnem festivalu Ex Ponto, izbor pa je sledil festivalskemu sloganu Življenje brez meja.

= KC JANEZA TRDINE

Astrid Lindgren / Katarina Aulitisova: Pika Nogavička

19. 4. 2007 ob 17.00

Režiserja: Katarina Aulitisová in L'ubomír Píktor

Igrajo: Karla Godič, Metka Jurc, Suzana Grau k. g. in Danilo Trstenjak

Lutkovno gledališče Maribor

Ali je še kdo, ki ne pozna Pike Nogavičke, deklice, ki ima po obrazu pegice, oranžne lase spete v dve kiti, ki navihano štrlita v stran?! Deklice, ki vedno obleče dve različni nogavici in čevlje, velike kot čolni. In nikoli ne želi odrasti. Živi sama v vili Čira

Čara, družbo ji delata le konj in gospod Ficko, mala opica. Pika Nogavička ima očeta kapitana in mamo, ki jo opazuje z nebes. Z najboljšima prijateljskima, sosedovima otrokoma Tomažem in Anico, doživljajo vse mogoče in predvsem nemogoče.

= DOLENJSKI MUZEJ

Jakčev dom: Josip Pelikan - fotografska razstava

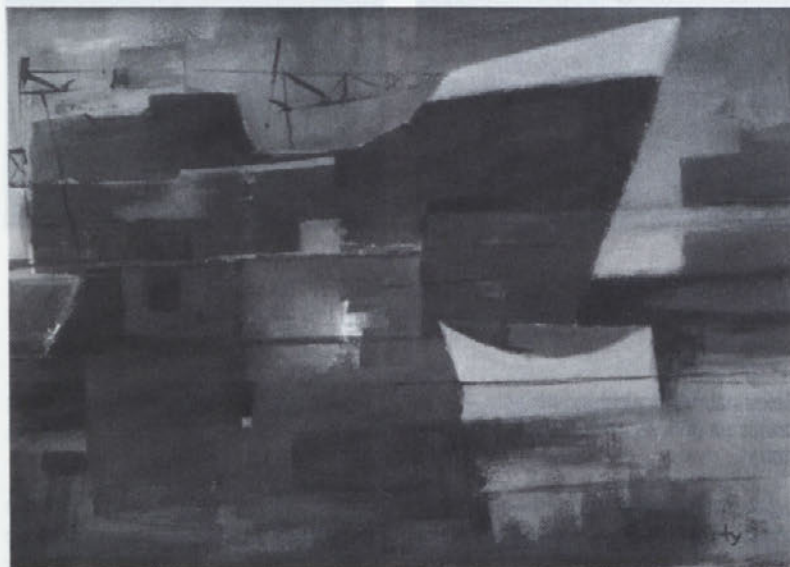
20. april 2007 - 3. junij 2007

= GALERIJA KRKA

Robert Hlavaty - slikarska razstava

20. 3. - 17. 4. 2007

»V času, ko je bil pri nas ekspresionizem že v zatonu, je bil naklonjen slikanju narave v akvarelni tehniki, kar že samo po sebi govori o spontanem in liričnem ustvarjanju. V celem opusu - od prvih marin z značilnimi obmorskimi hišami in ladjami do poetike osamljenih kraških pokrajin v osemdesetih letih - je opisoval naravo s krhko akvarelno govorico. Sprva je v svojih impresivnih akvarelnih podobah odkrival svoja najintimnejša čustva, ki so se lirično otožno skrivala v njegovi podzavesti, kasneje pa se je v tržaškem obdobju predal mediteranski sončni barvitosti in strastnim kraškim barvam, povsod pa je igral pomembno vlogo trudi njegov odnos do svetlobe. Barvno učinkovitost je v šestdesetih letih preizkusil tudi v temperi, kjer je presojsnost akvarela nadomestila žametna zamolklost barv, vendar se je po tej izkušnji dokončno vrnil k akvarelu in risbi. Akvareli, ki so nastajali v zadnjem desetletju njegovega življenja, so učinkoviti prav zaradi skopo odmerjenih umirjenih barv, saj s svojo skrajno prečiščenostjo učinkujejo asketsko in umirjeno.« (Tatjana Pregl Kobe)

Ladja, 48 x 42 cm, 1953.

Novo mesto pozimi, akvarel, 31x23 cm, 1967.

Poetičnost Hlavatyjevih akvarelov

Na pragu pomladi so v novomeški Galeriji Krka postregli z izredno kakovostno predstavitev pokojnega slovenskega akvarelista in karikaturlista Roberta Hlavatyja. »Zobozdravnik po poklicu in slikar po duši.« smo slišali na otvoritvi razstave, ki se jo je udeležil tudi umetnikov sin, upokojeni novomeški arhitekt Zdenko Hlavaty.

Robert Hlavaty se je rodil leta 1897 v Trstu. Leta 1921 je maturiral na gimnaziji v Idriji. Že kot dijak je v vlogi ilustratorja dijaškega lista pokazal slikarsko nadarjenost. Po maturi je bil začasno zaposlen kot prevajalec, s čimer si je omogočil nadaljnji študij. Želel je na slikarsko akademijo v München, vendar so starši zanesljivejšo prihodnost videli v medicini. Dve leti je študiral v Ljubljani, dve v Zagrebu, zadnji dve leti v Padovi, kjer je leta 1927 končal študij medicine. Zatem je na Dunaju nadaljeval dveletni zobozdravniški študij. Kot stomatolog je ves čas tudi slikal. Po vojni je nekaj let živel v Kopru, leta 1951 se je odselil nazaj v Trst. Zaposlen je bil do leta 1976, umrl je 1982. leta.

Kot se v Galeriji Krka pogosto dogaja, je avtorja predstavila umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka Tatjana Pregl Kobe. Kljub temu da ni imel predpisane slikarske izobrazbe, je veljal in velja za izredno cenjenega in uglednega akvarelista. Opozorila je na njegove prve akvarele, tematsko vezane na ljubljansko in dalmatinsko okolje, ter na kasnejše, vsebinsko navezane na Trst in Kras. »V času, ko je bil pri nas ekspresionizem v zatonu, je bil naklonjen slikanju narave v akvarelni tehniki, kar že samo po sebi govori o spontanem in liričnem ustvarjanju. V celem opusu - od prvih marin z značilnimi obmorskimi hišami in ladjami do poetike osamljenih kraških pokrajin v osemdesetih letih - je opisoval naravo s krhko akvarelno govorico.«

Robert Hlavaty je bil po njenih besedah tudi mojster karikature. Znatno se je posvetil politični karikaturni, ki je v Primorskem dnevniku zavzemala precej prostora. Posebno mesto v tej likovni zvrsti so imele karikature zdravnikov, študentov medicine in bolnikov. (Rasto Božič)

Razstava bo odprta do 17. aprila, Galerija Krka.

Moveknowledge
Klub LokalPatriot, 9. marec

Enkrat izbruhne v hrupno džunglo, drugič ga ponese val toplega srčnega ritma ...

Če povežemo glasbo z naslovom, kot ga prinaša novi Moveknowledge album *Listen to Nebukadnezar*, dobimo babilonskega kralja iz 6. stoletja pred našim štejtjem. In kot pravi zgodovina, je bil Babilon mesto tisočerih jezikov. Prav to je postal tudi Moveknowledge, zasedba tisočerih jezikov; skupek, zlitje in raztelesenje številnih glasbenih slogov. Transžanrska smer se z vsako ploščo bolj začrtuje in obenem oddaljuje od prvotne zasnove ter navdušenja nad hip-hopom. Kvintet se razvija v skupino, vredno mednarodnih vzporednic. Moveknowledge je dosegel raven, že zdavnaj preraslo meje rodnih krajev. Je svetovno primerljiv, vendar tudi enkrat. Njegovo raziskovanje od rocka, junglea, hip-hopa, jazzu, fuzije, psihedelike, rhythm'n'bluesa, duba, elektronike itd., je samosvoje in izvirno. Njegov prepoznavni del ni samo Miha Blažič, je tudi kitarist Uroš Weinberger, klavirist Miha Šajina, bobnar David Čvelbar in vse bolj cvetoči basist Dejan Slak.

Združba odličnih instrumentalistov in izjemnega vokalista je na poti predstavitev nove plošče v LokalPatriot prinesla obilico energije, dubovske poetike, rock vibracij, razbrzdano kritičnega pogleda na svet in glasbene eklektike. Po drugi strani je prikazala utečeno delovanje, odrsko dinamiko in spontanost, brezprizivne odlike zasedbe. Skupina je v odsotnosti nekdanjih članov, pihalcev in pevke, posegla po trših prijemih in radikalnejšem zvoku. Presenetila je in pokazala odklon, ki ga je bilo slutiti v samostojnih izvajanjih Mihe Blažiča. Glasba je dobila ostrejši rob, znotraj tega okvira se preliva brbotajoči dub. Enkrat izbruhne v hrupno džunglo, drugič ga ponese val toplega srčnega ritma in ga že naslednji hip ritmično zlomi, pospeši in potegne skozi nove zanke.

Dodatno noto tej pogosto zapleteni glasbi sta prispevala Scen'Art Video, francoska videasta. Iz vsakdanjih predmetov sta z osvetlitvijo in domiselnostjo ustvarjala podobe in izvajala učinke, kot jih na naših odrih doslej nismo poznali.

Jerry Ricks
Klub LokalPatriot, 15. marec

Njegova glasba je iskrena, zajema pri izviru.

»Moja zadnja turneja se vleče že poltretje leto, ampak to ni še nič, prejšnja se je dvajset let,« je začel svojo predstavitev ameriški temnopolti sedemdesetletni veteran bluesa Jerry Ricks. Ob pičlem obisku, kasneje se je le nakaplajo nekaj ljudi, je nenadejano prišel na oder z akustično kitaro. Predstavitelj njegovega aprilskega koncerta v Novem mestu ter krajše turneje po Hrvaški je izvenela v poldrugo učno uro bluesa in samostojni recital, skoraj monodramo.

Opisal je lastno petdesetletno glasbeno pot. Že več desetletij deluje v Evropi, kjer je izdal kar trinajst plošč, medtem ko je v Ameriki, kamor se tudi včasih vrača, izdal le dve. Za njim je dolgoletno glasbeno potepanje, precej boemsko življenje in leta so pustila pečat, tudi njegova tehnika je starosti primerna. Vendar je temnopolti gospod zakladnica znanja. Njegova glasba je iskrena, zajemal je pri izviru. Njegovi učitelji so sodili v prvi naraščaj glasbe, ki jo je s predsodki obremenjeno dojetje pripisoval ameriškim temnopoltim sužnjem. Učil se je pri največjih. Danes sodi med redke preživle mojstre pristnega bluesa. Popeljal nas je skozi zgodovino bluesa, ponazoril je določene tehnike in sloge ter pokazal nekaj kitararskih zvijač. Dragocena je bila njegova predstavitev bluesa glede na poreklo, saj redko kateri današnji poslušalec loči med bluesom iz Texasa, Chicaga, Delta bluesom, kalifornijskim bluesom, boogijem in podobno. Vse je zvočno prikazal, razložil tehniko kovinskega drsnika - slidea - in opozoril na pogoste zablode o bluesu. Mediji, največkrat v službi kapitala, so po svetu raztrosili številne predsodke in neresnice. Blues je bil glasba revnih, kot otrok ga je z vrstniki izvajal brez glasbil, le vokalno in ritmično, kar je zopet ponazoril. Vmes je trosil zgodbe in šale, namigoval na politiko in Evropejce primerjal z Američani. Novomeško občinstvo mu je vse vzelo za dobro. Povsem naravno je sodelovalo, ploskalo in prepevalo, kar je bilo staremu mojstru v največje veselje.

Daniel Noesig's Take The Duck
Klub LokalPatriot, 29. marec

Curtis je bil zvezda večera.

Dunajski trobentač Daniel Noesig je znanec novomeškega jazzovskega občinstva. Videvali in poslušali smo ga kot mentorja delavnice Jazzinty, tokrat je v okviru Jazzinty abonmaja na novomeški oder pripeljal del lastne zasedbe, s katero je lani posnel ploščo *Take The Duck, Live At Umrit* - odtod tudi naziv kvarteta. Člana originalne postave kontrabasista Roberta Jukiča je nedavno zamenjal Avstrijec Matthias Pichler, poleg tenor saksofonista Toineja Thysa je v Novem mestu nastopil še izvrstni temnopolti bobnar Howard Curtis.

Kvartet je v enournem nastopu predstavil predvsem glasbo z omenjene plošče, njegovo izvajanje pa se je gibalo pretežno znotraj zgodovinske glasbe, če lahko tako imenujemo sredinsko mainstream jazzovsko podajanje, ki se je razvilo iz ameriškega avantgardnega hard bopa šestdesetih let. Predvsem tukaj merimo na glasbo dveh pokojnih velikanov Johna Coltranea in Milesa Davisa ter na čas njunega plodnega sodelovanja. Jasno, kakovosti zasedbe Daniela Noesiga ne velja primerjati z obema velikima glasbenikoma. V njenem primeru gre za čisto povprečno sredinsko usmerjeno jazzovsko zasedbo in kot bi dejali zadržti jazzisti, za rekreativno preigravanje jazzu. Seveda ocena ne velja za vse člane kvarteta enako. Zdi se, da še najbolj za saksofonista, ki zastavljeni solo večkrat pusti nedorečen. Ima sicer lep ton, tudi obvlada instrument, vendar se kam daleč ne podaja, bolj poustvarja kot ustvarja. Tudi trobentač Noesig je predvidljiv, čeprav tehnično dobro podkovan, vse njegovo izvajanje ostaja v znanih okvirih, pravzaprav šolsko. Ritem sekcija je poglavje zase. Skozi koncert je med izvrstnim bobnarjem in kontrabasistom tekel pogovor, ustvarjala sta čvrsto podlago in pletla lastno zgodbo. Curtisovi ritmični poudarki so prav izzivali k sodelovanju, pa tega saksofonist in trobentač nista izrabila. Tudi njegova ritem in tehnika, kot ju redko zasledimo pri evropskih bobnarjih, sta bila za tako avstrijsko šolsko zasedbo pravo presenečenje. Curtis je bil zvezda večera.

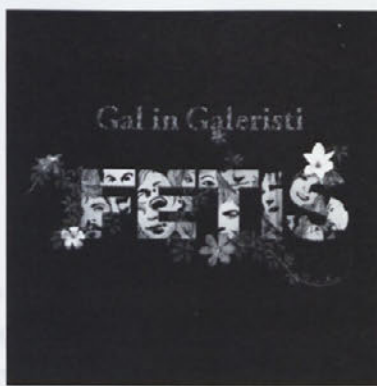

Ulixes, Prosti festival
Nika

Zdi se mi, kot bi šlo trideset let slovenskega glasbenega razvoja v nič.

Ko poslušam te mlade slovenske skupine, se ne morem otresti občutka, da sem vse že slišal. Ta fuzija, art - progresivni rock, vonj po jazzu, zdi se, kot bi se pri nas vse vnovič postavljalo na noge. Kot bi se nam po tridesetih letih spanja in glasbenega onesnaževanja okolja spet odprle oči. Mladci nadaljujejo tam, kjer so očetje končali, od sedemdesetih let naprej. Pri tem njihov zvok in izvajanje namigujeta na takratne ključne skupine domačega in tujega rocka. Ne vem, lahko se motim, ampak zdi se mi, kot bi šlo trideset let slovenskega glasbenega razvoja v nič. Po vsej navlaki, ki se je v teh letih nabrala pretežno po zaslugi tako opevanega nacionalnega radia, zatem televizije in šele nato lokalcev, morajo mlade sile iskati slovenske popularno glasbene korenine in izvajanje postaviti na rock podlago očetov in mater. Poleg Ulixesa trenutno v Sloveniji deluje ali pa je nedavno delovalo več skupin, ki skušajo pop glasbo tolmačiti drugače in jo vpeti v širši glasbeni tok.

Peterka, Dejan Lapanja - vokal, kitara, Luka Vehar - kitara, vokal, Mitja Kavčič - klaviature, vokal, Gašper Peršič - bobni, tolkala, vokal in Jure Lopatič - bas in vokal, je vokalno nekoliko toga. Njena odlika je instrumentalna izvedba, nekoliko poetično zaslanjana besedila pa se dotikajo vsakdanjih tem. Predvsem glasbo zaznamujejo izvrstna kitarista in klaviaturist. Lapanja je v Gradcu magistriral iz jazz kitare, Vehovar pa tudi tam končuje podiplomski študij kitare. Pri vseh petih članih gre za preverjene glasbenike. Na dokaj všečen prvenec lahko gledamo kot na začetek obetavne glasbene poti. Sicer fantom ne smemo očitati starinskosti, njihov pristop je drugače času primeren, le v poplavi kiča spominja na plemenite korenine, in vprašanje je, koliko bodo današnje mlade pregrete glave tovrstno glasbo sprejele za svojo. Če se izrazim v jeziku Vojne zvezd, temna stran je izredno močna, potrebna bo velika sila, da bo slovensko glasbeno zblojenost potegnili na svetlo stran. Ulixes je že na prvi strani.

Gal in Galeristi, Fetiš
Nika

Med poslušanjem albuma ni zaznati niti note dolgčasa.

Pravzaprav sta plošči Ulixesa in Gala z Galeristi povezani. Obe skupini sta nastali na izhodiščih Olivije, prav tako za Gala in njegove velja teza o postavljanju glasbe na stare korenine, čeprav je šel Gal Gjurič, glavni instrumentalist, avtor glasbe, besedil, pevec in aranžer, še dlje. Glasbo je vpel med svetovne tokove in jo zabelil s sodobno produkcijo. Gal in Galeristi so trenutno poleg Moveknowledgea druga svetla zvezda slovenskega popularno glasbenega neba, čeprav glasbe in snovanja obeh ne gre vzporejati.

Ob poslušanju Fetiša se porajajo ocene: različni prijemi, pestro znanje, široko obzorje, zvočno razkošje, stilna raznolikost, krasne priredbe, obvladovanje glasbil, nekoliko predvidljiva besedila in vsekakor ne popevke! V medijih smo večkrat zasledili modrovanja v zvezi s Fetišem in vračanjem slovenske popevke. Ma kakšnim vračanjem! Slovenska popevka, ta relikv socialističnega dojemanja pop glasbe, je nepreklicno mrtva in hvala velikemu poku, da je tako. Dovolj je bilo nekaj Dni ljubezni pa Malih teras, Mam Terez in podobnega. Saj je bila zadeva kolikor toliko kakovostna, vendar je preživela. Slovensko popevko oživljajo ravno oni umetniki, ki niso nikoli dojeli, da se sodobni glasbeni svet vrti drugače in mimo festivalov državne televizije. Zato je Gala in Galeriste neumestno tlačiti v tako družčino.

Fetiš prinaša tri instrumentalne teme; jazzy bhangro, funkoidno fuzijo in ambientalni trip-hop, ostale skladbe začinja Galov prijeten vokal. Skupni pečat daje jazzy vzdušje, glasba je izvedena na sveže domiselni način, čeprav tudi pokaže ostrino. Izvedba je lahko precej ognjevitna, drugič je baladno naravnana. Srečujemo se z vplivi jazzja, na to najbolj opomnijo kratki solo izleti bluesa, sambe, reggaeja, rocka, za ščepec je sodobne elektronike. Pri ustvarjanju sodobne in čuteče glasbe je sodelovala vrsta glasbenikov. Izstopajo vse tri instrumentalne skladbe in pesmi Še, Ko ljubim, ne ljubim, Fužinski blues, med poslušanjem albuma ni zaznati niti note dolgčasa.

Norah Jones, Not Too Late
Blue Note/EMI/Dallas

Prepoznavnost, ki po nekaj taktih izda izvajalko.

Odkar se je ta zvočno krhka pevka pred petimi leti pojavila s ploščo Come Away With Me, se je njena glasbena pot prek mehkega jazzy vzdušja, začinenega s klavirjem, previla skozi spogledovanje s popom in z ameriško country glasbo (2. album Feels Like Home, 2004), da bi znova dosegla vrh v nekakšnem zlitju vsega tega, kot ga prinaša novi, po vrsti tretji samostojni album Not Too Late. Glasba novega albuma je prikupna lepljenka slogov in prijemov. Vendar je umirjeno sproščujoča glasba lahko tudi past. Njeni posledici enoličje in dolgčas sta največji nevarnosti. Glasba Norah Jones, album je praktično avtorsko delo, se večkrat nagne v stran enoličja, a kot po nagonu se mu pevka vedno ogne in v ustreznem trenutku postreže z določeno popestritvijo, najsi je to kitarski vložek, dodatek godal, pihal ali trobil, orkestracija ali menjava ritma. Vse je skrbno odeto v okusne priredbe, ki mnogokrat spomnijo na danes nekoliko pozabljeno glasbo, pravzaprav zlitje tako izročilnih kot urbanih slogov. Govorimo o glasbi ameriške Zahodne obale sedemdesetih let minulega stoletja. Na tej plošči glasba in pristop Norah Jones večkrat zanihata v slogu kakšne Joni Mitchell pa Jacksona Browna, Jamesa Taylorja, celo velikana Randyja Newmana, pa še klavir in nekaj kabaretno musicalskega vzdušja govorita tej tezi v prid.

Norah Jones plete glasbo iz različnih prvih. Čeprav ima nekoliko jazzy porekla, gre skozi folk in blues tradicijo, dotika se countryja, popa, boogieja, tex-mexa, musicala, številnih slogov in podzvrsti. Vedno nastopa v malih zasedbah, spremlja jo kvartet, trio, duet, pečat pogosto daje kontrabas, pojavi se tudi sama ob klavirju. Njeni sodelavci, Jesse Harris, Adam Levy, Larry Goldings itd., so zanesljivi in izkušeni mojstri, glasba sijajna. Pravzaprav je njena glasba dozorela. Dosegla je prepoznavnost, ki po nekaj taktih izda izvajalko. Kar je najbolj navdušujoče, vse skupaj, tradicijo amerikanke in osebni izraz je združila v avtorski pristop.

Igor Leonardi, Sangeeta
Založba Sanje

Sodoben pogled na etno jazz.

Samostojni izdelek ljubljanskega kitarista Igorja Leonardija je na prvi posluh plošča brez koncepta, a skozi poslušanje desetih avtorskih in ostalih skladb se prikaže drugačna slika. Preseneti široko glasbeno obzorje, znanje in poznavanje tradicije, izročilo in improvizacija sta njegov izrazni jezik. To smo ugotovili že za glasbo Fake Orchestra, s samostojno ploščo je usmeritev le širše zastavljena.

Igor Leonardi je začel kot samouk, njegova želja po znanju ga je gnala po svetu, na tej poti se je srečal tudi z graško akademijo za glasbo. Prepotoval je Azijo in Afriko, spoznaval etnično glasbo in tradicionalna glasbila. Devetdeseta leta je preživel v ZDA, nastopal je na številnih mednarodnih jazz festivalih, več let je bil zaposlen kot izvedenec za etno glasbo v Oaklandu v Kaliforniji. V Sloveniji ga poznamo kot člana skupin Quatebriga, Begnograd, Miladojka Youneed in kot skladatelja glasbe za kakšnih petdeset gledaliških predstav, v zadnjem času tudi za film. Pred desetimi leti je ustanovil etno jazz skupino Fake Orchestra.

Leonardijeva samostojna plošča je plod zadnjih desetih let in sodelovanja z vrsto domačih in mednarodnih glasbenikov. Posnetki so nastajali v San Franciscu, New Yorku, Dubrovniku in Ljubljani. Plošča prinaša sodoben pogled na etno jazz, sprehaja se od sintetičnih ritmov world beata do akustičnih izvedb. Srečujemo glasbo Afrike, Azije, Amerike, Balkana, različne zvrsti, vplive in glasbila. Leonardi obvlada vrsto tradicionalnih strunskih glasbil, kar daje njegovim glasbi pristnost, poleg tega se je učil tako pri indijskih kot zahodno afriških mojstrih. Njegov izraz je pester, pristop raznovrsten, glasba življenjska in obenem duhovna.

Naslov plošče v hindujščini pomeni glasbo ali pesem, Leonardijeva glasba ga tolmači tudi kot predanost in zavezanost umetnosti. Večkrat sem slišal, da je Leonardi poznal pokojnega Dona Cherryja, pa tega nisem povsem verjel. Po poslušanju Sangeete mu verjamem, čeprav bi mogoče stari mojster terjal nekoliko več nadgradnje.

Ekskluzivna zgodba!

NLP nad Novim mestom

Aleksej Metelko

Naj se najprej opravičim vsem bralcem, ki so nestrno pričakovali VII. del o resnični zgodovini Slovenije (Narodu z najdaljšo zgodovino v srednjeevropskem prostoru), toda dogodkom, ki so se pripetili, smo enostavno morali dati prednost.

Dan je bil lep in dekle me je tokrat z manj truda prepričalo, da pojdeva na sprehod. Noge so naju ravno nosile prek Marofa proti mestnem jedru in najin pogovor o tem, kaj bova pripravila za kosilo, je zmotil močan blisk na nebu. Spogledala sva se in brž s pogledom ošinila nebo. Nič nenavadnega nisva opazila in v istem tempu korakala naprej. »Strela z jasnega,« sem izustil, ona pa je dejala: »Zelo čudno, tega še nisem doživela.« »Tudi jaz ne,« sem odvrnil. Kmalu zatem se je spet *zabliskalo*. Tokrat sva se ustavila in se spet zazrla v nebo. V daljini sva zagledala nekakšen leteči predmet kovinskega sijaja, njegova oblika pa je še najbolj spominjala na sploščen klobuk. Približeval se je neverjetno hitro in povsem neslišno. Živčno sem začel ven vleči fotoaparatus in ne bi mogel z gotovostjo trditi, ali je res ali se mi je samo zdelo, toda v trenutku, ko sem usmeril objektiv proti nebu in pritisnil sprožilec, je NLP vidno upočasnil. Srh me je stresel prav do nohtov na nogi in brž sem čisto samodejno, sramežljivo in strahoma, kot bi me kdo zasačil pri kakšnem nečednem dejanju, skril fotoaparatus za hrbet in skozi glavo mi je šinilo tisoč misli in vprašanj. So naju opazili? Zakaj je upočasnil? Sem ga ujel na film? Saj ne morem verjeti, da na lastne oči gledam NLP. NLP nad Novim mestom? Joj, pa to ni mogoče. Upam, da sem ga ujel v objektiv. Kdo je v njem? Kam gre, od kod prihaja? V trenutku sem imel pred očmi zgodbo, o katerih sem bral v knjigah, revijah in na internetu. Neznani leteči predmet sem primerjal s tistimi na fotografijah, ki sem jih videl v omenjenih medijih. Stisnilo me je pri srcu, ko sem pomislil na ugrabitve in različne eksperimente. Nas bodo napadli? Prihajajo v miru? Bomo končno stopili v stik z Nezemljani? Bosta stekla komunikacija in sodelovanje? Saj če so toliko naprednejši od nas, menda spoštujejo življenje in nimajo želje po uničevanju. Morda bedijo nad nami in naš čuvajo? V trenutku sem bil spet pri pozitivnih mislih, sicer pa pravega občutka sploh ni mogoče opisati. Pomisliš, to je to, končno zagotovo vem, da nismo sami. Od tega trenutka naprej gledaš na življenje v povsem drugi luči in še vedno nekako ne znam opisati, ali sem zdaj, ko vem, bolj srečen ali bolj nesrečen.

17. marec 2007. Dragi moji, to je dan, ki se bo zapisal v zgodovino Novega mesta in Slovenije. Dolenjci ga ne bodo nikoli pozabili, namreč to je bil dan, ko so čarom naših prelepih krajev podlegli celo nezemljani. O dogodku pa niso ostali živi le zgodba in pričevanja, temveč ga imamo celo fotografsko dokumentiranega. Katera slovenska metropola se lahko ponaša s čim takim?

Zabliskalo se je in NLP je s svetlobno hitrostjo izginil s horizonta. Še kar naprej sem nemo buljil v prazno nebo, zdrnil me je šele močan stisk roke moje punce in njeno glasno spraševanje v smislu: »Kaj je bilo to? Si videl...?« »Ja, mislim, da je bil NLP,« sem dejal in že pritiskal na gumb fotoaparata, da si ogledam zadnjo sliko. »O, posnel sem ga, posnel sem ga. Pogledaj sliko, poglej to...«, sem veselo in nekontrolirano govoril. Ni treba poudarjati, da je ves dan tekel pogovor o videnju in občudovanju posrečenega posnetka. Vedno sem si želel videti NLP in deliti to izkušnjo s prijatelji, sorodniki in nenazadnje s svetovno javnostjo ter priznanimi ufologi. Želel sem si dodati svoj delež k odkrivanju tega skrivnostnega področja. Vedno sem spoštoval ljudi, ki so se upali javno spregovoriti o svoji izkušnji, in mislil sem, da bom to z največjim navdušenjem storil tudi jaz. Toda, verjemite mi, da po taki izkušnji človek razmišlja drugače. Pojavijo se strahovi, kaj si bodo ljudje mislili o tebi, kako bodo stvar prikazali mediji, kako bo vsa situacija vplivala na tvoje življenje, službo, odnose z ljudmi in podobno. Začneš se zavedati kupa stvari, na katere

prej niti pomislil nisi. Odločil sem se, da stvar malce raziščem, saj vemo, da se železo kuje, ko je vroče. Ljudi, s katerimi sem v takšnem ali drugačnem stalnem odnosu, sem tako po ovinkih malce potipal, kakšno je njihovo mnenje o NLP in z njimi povezanimi dogodki. Da bi izvedel, ali so tudi oni tisto soboto, 17. marca, opazili kaj nenavadnega, sem jih povprašal, kako so preživeli tisti vikend in ali so šli kaj ven iz hiše v soboto, ko je bilo tako lepo vreme. Raziskava ni obrodila sadov, nihče ni opazil nič nenavadnega. V pogovorih sem celo uporabljal besedno zvezo *kot strela z jasnega*, da bi se komu porodila asociacija in bi se spomnil kakšnega bliska, vendar nič.

Dogodki so naju žrtli in z dekletom sva prišla do ugotovitve, da je prav, da poveva svojo izkušnjo. Midva veva, da je bilo vse res, oba sva videla na lastne oči enak dogodek, pa še sliko imava. Naj si kdor koli misli, kar hoče. Dobra dva tedna po dogodku, bila je nedelja, sva v družbi sorodnikov in prijateljev načela temo o NLP in jim zaupala svojo zgodbo. Povedala sva jim tudi, da bova proti večeru poslala najino

zgodbo, ki jo zdaj berete tudi vi (skupaj s fotografijo), vsem pomembnejšim slovenskim medijem pa tudi nekaterim v sosednjih državah. Z odprtimi očmi so poslušali, kaj se nama je pripetilo, in nadaljnji pogovor je sprožil nova in nova vprašanja. Zbegano so opazovali fotografijo NLP nad Novim mestom, se čudili in spraševali, le kaj za vraga je vse to skupaj. Čisto pred koncem našega druženja sem še dejal: »Veste, vse to, o čemer se zdaj že več kot dve uri pogovarjamo, tuhtamo, razglabljamo, to najino videnje, fotografija, veste, v bistvu veva nekaj več, kot sva vam zaupala. Nečesa vam še nisva povedala, in če vam poveva še to zadnjo skrivnost, vam bo jasno, kaj je vse to. Ti dve besedi vam bosta odgovorili na vsa vprašanja.« »Kateri dve besedi?« so naju skoraj v en glas vprašali. »Prvoaprilska šala,« sem dejal in jih nagajivo pogledal. Obnemelo so pogledali datum na svojih urah in bruhnili v glasen smeh.

Epitaf

Vrnemo se, ko se bo začel rediti Parkov proračun. Morda takrat z nekoliko resnejšo gastronomsko kolumno, ki bo v precep vzela redno in ne zgolj specifično študentsko, prehrambeno in gostinsko ponudbo v regiji. Dvomim, da bi se kdo od ocenjenih približal ocenam iz minule kolumnne. Slava jim!

Foto: Gregor Selten

Preživeli smo 1. april. Za nekatere praznik norcev, za nekatere zgolj dan, ko ušpičijo kako neumnost. Za vse študente v Sloveniji, ki se prehranjujejo pri ponudnikih študentske prehrane, katerim pripravo dela obroka subvencionira ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, pa dan streznitve. V veljavo je dokončno stopil Sklep o oddaji javnega naročila za izbiro ponudnikov subvencionirane študentske prehrane za leti 2007 in 2008. Boni za študentsko prehrano so se nekoliko podražili, predvsem pa je drastično upadel nabor ponudnikov študentske prehrane. Ali gre za odločitev ponudnikov ali za postopno in načrtno ukinjanje subvencionirane študentske prehrane, bo pokazal čas. Aktualni ekipi Site Klape si s tem ne bo treba beliti glave, bomo pa vsekakor z zanimanjem spremljali, kaj se dogaja na področju študentskega prehranjevanja in študentskih ugodnosti nasploh.

Čemu tak uvod? Slika ponudnikov subvencionirane študentske prehrane se je bistveno spremenila tudi v Dolenjskem. Po eni strani je spremembe treba komentirati, po drugi strani pa je to idealen trenutek, da aktualna ekipa Site Klape preda štafeto naslednikom. Mi se staramo in zaključevanje študijskih obveznosti ter prihajajoče zaposlitve nam tovrstnega udejstvovanja tudi formalno ne dovoljujejo več.

Ko smo pred dobrim letom dni začeli projekt, je bilo ponudnikov študentske prehrane na našem koncu okrog dvajset in zastavili smo si, da bo projekt trajal vsaj dve leti. Med tem so nekateri, še preden smo jih uspeli obiskati, bodisi povsem zaprli svoja vrata (Gostišče Breg, Picerija Go Go) bodisi prenehali s ponudbo študentskih kosil (Hotel Krka, Okrepčevalnica Kandija, Motel Pacifik), nekateri pa so to storili šele po našem obisku (Črni Baron, Tratnik).

Mi smo na naših ekspedicijah obiskali trinajst ponudnikov. Ne veste, katerih? V Gogi poprosite za stare izvode Parka. Nekajkrat smo bili precej razočarani, je pa v večini primerov, predvsem na račun posameznih kvalitetnih elementov, ponudnikom nekako le uspelo prilesti v vode povprečja. Čiste petke nismo podelili, smo pa v urejenem okolju, za solidno ceno, odlično obedovali npr. v restavraciji Guang Dong Prva.

Po zadnjem štetju je v mestu in okolici štirinajst ponudnikov subvencionirane študentske prehrane, od teh je eden nov (La Storia) in dva oživljena (Kandija, Pacifik). Devet izmed preostalih enajstih smo v minulem letu obiskali, nekaterih ne bo moč obiskati nikoli. Od »živih« sta neocenjena ostala le Picerija Rondo in Tvojih 5 minut, sočasno z našo kolumno pa so slovo od študentske prehrane vzeli Tsing Tao, Dijaški dom Novo mesto, Restavracija ZNC, Picerija Štangelj in Hitra hrana Martina Krpana. Poleg njih tudi nekateri ocenjeni. Tako eni kot drugi bodisi niso prilezli čez sito ministrstva za delo, družino in socialne zadeve bodisi se na oddajo javnega naročila sploh niso pripravili. O njih bodo morda spet lahko pisale generacije zanamcev.

V kolikor se bo podmladek Site Klape odločil, da kaj kritičnega zapiše še o trenutno delujočih petih neocenjenih ponudnikih, jim želimo veliko sreče in uspehov ter seveda »Dober tek!« V kolikor bo kolumna vzela dokončno slovo, pa vam polagamo na srce, da vi, bralci, še naprej ostanete največji in najbolj merodajen kritik posameznega ponudnika študentske prehrane. Saj veste. Tam, kjer je vedno prazno, se le redko je dobro.

Gostincem kličemo brez zamere, bralcem se zahvaljujemo za posluš, sami pa gremo na shujševalno ... Vrnemo se, ko se bo začel rediti Parkov proračun. Morda takrat z nekoliko resnejšo gastronomsko kolumno, ki bo v precep vzela redno in ne zgolj specifično študentsko, prehrambeno in gostinsko ponudbo v regiji. Dvomim, da bi se kdo od ocenjenih približal ocenam iz minule kolumnne. Slava jim!

Kjer je dim ...

Sekiram se! Zaradi kaset se sekiram. Ja, tistih starih avdiokaset, ki so crknile, ko so cedjeji postali dovolj poceni. Mater, še z lahkoto se spomnim, kdaj sem si kupil prvi kasetar, ki je bil dovolj fensi, da so obiski občudujoče buljili vanj, pa so že prišli cedjeji. In ko sem si ravno nasnel zavidljivo glasbeno zbirko, so bili že tako poceni, da so se le še idioti oklepali magnetnega traku, vsi ostali so šli na digitalen medij. Vključno z mano, jasno, saj nisem idiot. Nekaj let sem se še boril s preljubo mi soprogo in ga s police nisem želel umakniti, ko pa je nehala brisati prah z njega, sem znorel in ga vrgel proč. V navadno kanto! Pa naj reciklirajo, saj sem ga debelo plačal! Kurc jih gleda.

Ne, ne sekiram se zato, ker ga nisem odnesel v poseben zabojnik za elektroniko, saj itak Cigani vse ven poberejo, in če je kaj vredno, prodajo. Sekiram se zaradi kaset. Tistih starih avdiokaset, ki jih nisem imel več kje poslušati. Pravzaprav jih nisem imel več s čim poslušati. A stran vreči jih vseeno nisem hotel. Spravil sem jih v veliko kartonasto škatlo, ki sem jo ob vsakoletnem generalnem pospravljanju hiše prestavljal, kakor mačka prestavlja mlade in se nisem menil za ženino jebanje v glavo. Dokler seveda niso prišli otroci. Saj otroci niso imeli nič proti mojim kasetam, sploh vedeli niso, da obstajajo, a z otroki so prišle igrače in prostora kar naenkrat ni bilo več nobenega. Živimo v prav luštkani in zadosti veliki hiši, a tiste kurčeve kasete so vedno težje našle prostor, kjer ne bi nikogar motile. In je bilo jebanje v glavo vse pogostejše, a se še ne bi dal, če ne bi kurili na trda goriva. No, kurili smo tudi na kurilca, imamo kombinirano peč. So nam sicer enkrat potrkali na vrata in ponudili priključek za mestni plin, a bi moral plačati tudi priključnino in sem jih poslal v kurac. Saj jim bom plin plačeval, kaj me drkajo še s priključnino. Če je državi v interesu, da kurim z bolj ekološkim gorivom, naj mi da priključek zastonj ali pa naj se jebe, jaz bom imel debel strošek že z zamenjavo peči. In se je država raje jebala. Obdržal sem staro peč in kuril z drvmi, ob koncu sezone, ko je mraz popustil, ko je bilo treba le še občasno temperirati, pa sem preklopil na gorilca. Kar dosti sem prišparal. Nisem skop, a čez okno denarja pa tudi nima smisla metati, ne!? Naj se jebajo s plinom. Drva kupujem vedno pri istem človeku, nazadnje pa sem se zakalkuliral. No, nisem se, le zima je bila malce bolj ostra in smo malo bolj nalagali. S tem ne bi bilo nič narobe, saj sem imel še kurilca, ampak drv je zmanjkalo ob petih popoldne. In bi moral peč očistiti in prestaviti na kurilca, pa se mi ni ljubilo. To bi raje napravil zjutraj. Ali pa dopoldne. Komu se pa da jebati s sajami in z vsem ostalim, malo preden gre v posteljo?! In sem pokuril še vse smeti in ostanke lesa, še neke stare lesene police sem razžagal v garaži, pa kartonske škatle natrgal in bi bilo dovolj toplote do jutra in sploh nobenega problema, če v garaži ne bi zagledal tiste pofukane škatle s pofukanimi kasetami. Avdiokasetami. Ki jih itak nisem imel več s čim poslušati. In ki so itak brez veze, ker itak z interneta v par urah potegneš dol katero koli musko že hočeš, pa še petstokrat boljše kvalitete je kakor katera koli muzika na kaseti. In sem nenadoma spoznal, kakšen bebec sem bil, da sem tiste kasete šparal in prestavljal in se kregal s soprogo. Ampak ne sekiram se zaradi tega, da je imela baba prav. Zaradi tega že ne. Saj sem dedec, bil sem v vojni, napako priznati mi ni težko, četudi čez nekaj debelih let. Sem

pograbil tisto škatlo in jo odnesel v hišo in soprogi povedal, da bom kasete končno ruknil v smeti. In ji tudi priznal, da je imela ona prav. Kar je res, je res, tle ni kej. Tudi preveč mi ni jezicala, al sem ti rekla al sem ti rekla, le po hrbtu me je malo počohala. Saj je tudi ona vedela, da bo šlo s kasetami v smeti tudi nekaj najine zgodovine, nekaj najinega življenja. Tudi njej je postalo malce toplo pri srcu, ko sem privlekel iz zaprašene škatle Rahmaninovo simfonijo v d-duru. Kolikokrat sva se dala dol ob njej, še kot mulca. Če bi me kdaj dobil njej oče ... Ob tistih hudičevskih disonancah sva orala, kot da bo naslednjega dne konec sveta! Vsaka kasete je imela svojo zgodbo. Spet me je počohala po hrbtu. Saj je kar v redu, tale moja baba ...

Glih sem razmišljal, ali jih lahko vržem v zabojnik za plastiko, ker imajo kasete tudi majhne kovinske vijake, ko me je prešinilo, da nam je pravzaprav zmanjkalo kurjave. In je bila dilema glanc rešena. V peč z njimi, naj bodo še zadnjič koristne! Kurc jih gleda! Najprej sem jih metal eno po eno, da sem lahko opazoval, kako so se najprej stopile in povsem spremenile obliko, potem pa, ko je temperatura dosegla pravo višino, da je zagorel magnetni trak, je kaseto v hipu pogotnil ogenj. Sem se počutil kot piromanček Suki. Kakšnih deset sem jih tako spremljal, ko me je veselje minilo. Pa tudi kolena so me začela boleti, kaj bi tajili. Leto so se nabrala, lase z glave so se začele seliti v nos, trdota z mašince pa v kolena ... In sem v peč zabrisal vse naenkrat. Kurc jih gleda. Potem sem si odšel skuhat kavo in ko je bila skuhana, sem se odločil, da jo bom spil na vrtu, kljub mrazu. Ker mi je zadišala tudi cigareta, čeprav se poskušam odvaditi. A če sem kadil toliko let, mi še ena pač ne more kdo ve koliko škoditi. Kurc jo gleda. Oblekel sem se, zaradi ledvic, nisem več mlad, in odšel na vrt. S skodelico dišeče kave v roki. Kar stoje sem jo srkal in kadil, a mi ne kava ne cigareta nista teknila. Oboje je imelo okus po plastiki. Najprej mi ni kapnilo, potem pa, kot bi me z macolo po glavi. Kasete. Pofukane kasete. Stekel sem okoli hiše in pogledal proti dimniku, ki ga z vrta nisem mogel videti in se skoraj usral v hlače! Iz dimnika se je namreč valil gost dim vseh mogočih barv, od črne do vijoličaste pa tudi rumene barve, smrdelo je do neba! In ni bila še noč! Vsakdo od tisočev sosedov, ki živijo v blokkih pod mojo hišo, je z lahkoto videl, kdo je kriv za svinjarijo. Spet sem stekel okoli hiše in se zazrl proti spalnemu naselju. Groza me je obšla. Iz skoraj vseh oken so buljili v mojo smer. Stali so v razsvetljenih okvirjih, z lahkoto sem razločil njihove silhete. Prinorela je moja soproga, da v kurilnici nekaj čudno ropota. Jasno, da je ropotalo, saj je voda v sistemu skoraj zavrela in je para silila skozi varnostni sistem, da se skoraj ni dalo dihati. Zaprl sem loputo za dovod zraka in potem skakal po hiši, odpiral radiatorje do konca in odpiral okna na stežaj. Da bi se voda čim prej shladila. Vedel sem, kako ukrepati, saj sem kot mulc še v srednji šoli, ko staršev ni bilo doma, v peči za centralno kurjavo poskusil stali svinec. In bi seveda vse skupaj odneslo v zrak, če oče ne bi prišel prezgodaj domov in ne bi zaprl lopute za dovod zraka, odprl vseh radiatorjev do konca in na stežaj odprl vsa okna in vrata. In mi jih naložil, da sem jih komaj nosil. Tudi zato sem si zapomnil! Iz dimnika se je še bolj nagravžno kadilo, ker je ogenj ugasnil, tlelo je pa še vedno. V hiši se skoraj ni dalo dihati, smrdečo svinjarijo je nosilo direktno noter.

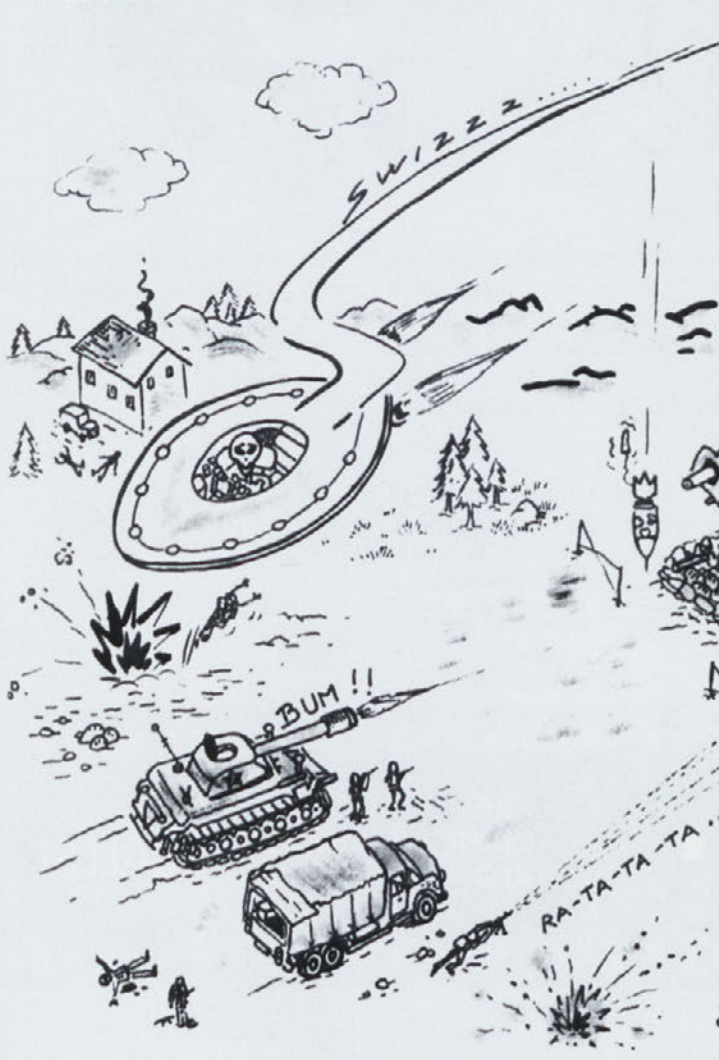
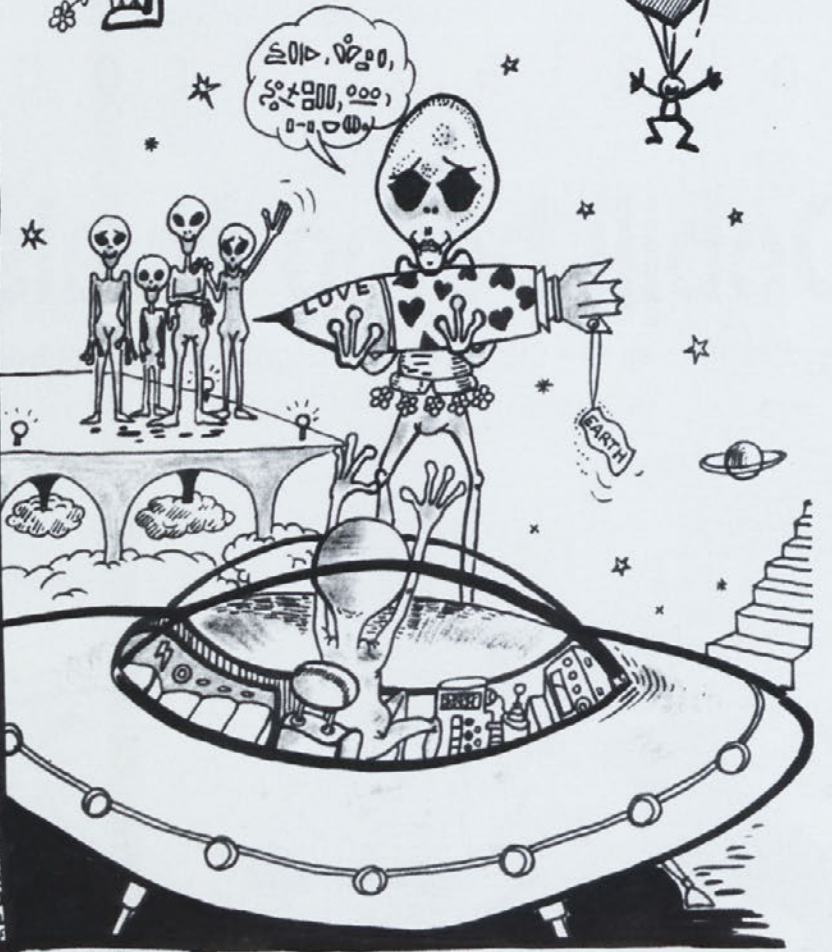

Otroci so dva dni spali pri mojih, preden se je toliko razsmrdelo, da so se lahko vrnil! A se ne sekiram zaradi tega, tudi zaradi zasoljenega dimnikarjevega računa ne, pa tudi dejstvo, da so me jebali še pol leta vsi po vrsti, ki so vsaj malo vdihnili tiste kasete, me ne moti, saj sem si zaslužil in bil dovolj dedca, da sem priznal napako. Ne, razmišljam o kasetah in o tem, da itak noben več ne ve, da so bile kdaj na tem svetu. In se sekiram. Kam gre ta svet ...

lalalaŠini

Art & text: *ga*

IMAGINE

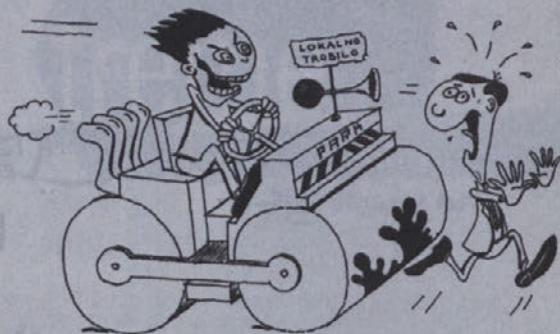
FINE

Ilustracija Gašper Klančar

POTLAČ

l o k a l n o t r o b i l o

Dobili bomo živalski vrt!

Brusniška trilateralala + 1 - Cvet podgurske inteligence - Romska skupnost protestira

Župan Muhič se je komaj usedel na županski stolček in že so vidni prvi razvojni projekti novomeške občine. Dobili bomo živalski vrt! Živalski vrt ni bil predviden med znamenitimi 13 projekti, ki jih je župan pred volitvami zmagovito postavil kot svoj predvolilni program (no, tudi za ostalih 13 se ne ve, kateri so to bili).

"To drži. Zaznali smo potrebo pri naših malčkih in tudi nekoliko starejših, da se čimprej izobrazijo v poznavanju živalskih vrst iz naše okolici. Da, tako je, šlo bo za čisto poseben, podgurski ZOO. V njem ne

bo krokodilov, levov, anakond in kar je še podobnih tujih vrst, ampak zgolj pristno slovenske, še več, zgolj dolenske živali. Poglejte, v času globalizacije moramo skrbeti, da naša dolenska samobitnost ne izumre. Vedno sem nasprotoval prodoru tujih živali v slovenski sektor. Skupaj z univerzitetnim središčem že razmišljamo, da bi zadevo patentirali in jo prodali tudi drugam v tujin," je na včerajšnji novinarski konferenci pojasnil Muhič.

Pri projektu Podgurski ZOO so moči združili Mestna občina Novo mesto,

Krajevna skupnost Brusnice, Krajevna skupnost Gabrje ter Zveza lovcev Dolenjske. Mediji so to zvezo poimenovali kar Brusniška trilateralala + 1, saj gre očitno za združbo, ki bo tudi vnaprej odločilno vplivala na razvojne projekte mestne občine.

Ne le to. Kot kaže se je župan odločil, da bo vse pomembnejše urbane dejavnosti selil na hitro rastoče območje Brusnic in Gabrja: novi ZOO bo namreč stal kar v centru Gabrja, ob znameniti Portoroški aveniji.

Krajani so navdušeni, "Podgurski ZOO" pa bo prve obiskovalce sprejel že letos jeseni.

anglescina

THE
OLDER
YOU GET...

...THE
SMALLER
ARE YOUR...

BALLS!

KNJIŽNI SEJEM

GOGA
park

... zzzzz miško
na off ...

*Vabljeni tudi na prireditve
v sredo in
v četrtek ob 18. uri!*

24. do 26. april

Glavni trg od 10.00 do 19.000

ACER

pridobite si visokošolsko ali višješolsko izobrazbo v študiju na daljavo/e-študiju

Razmišljate o svoji karieri, napredovanju, ugledu?

Visoka poslovna šola

Visokošolski strokovni program
Poslovanje 1. st. po bolonjski deklaraciji
Pridobljen strokovni naslov
Diplomirani ekonomist (VS)

www.vpsm.si

Višja strokovna šola

- program komercialist (višješolske izobrazbe)
- program Poslovni sekretar (višješolske izobrazbe)

www.doba.si

Vljudno vabljeni na informativni dan, ki bo v četrtek, 12. aprila 2007, ob 16. uri v prostorih Razvojno izobraževalnega centra Novo mesto, v TPC Bršljin, na Ljubljanski cesti 28 v Novem mestu.

Informacije:

Razvojno izobraževalni center Novo mesto,
Novi trg 5, Novo mesto,
telefon 07/393 45 51, e-naslov: ric@ric-nm.si

Založba GOGA
Vam predstavlja
vršenje časa okrog
zgodovinskega
Vinjega vrha
v občini
Šmarješke Toplice!

dr. France Cvelbar
in dr. Stane Granda

Vršenje časa okrog
zgodovinskega
Vinjega vrha v občini
Šmarješke Toplice

Šmarjeta in Bela Cerkev

skozi stoletja

3 uami že od malih rok

Radio**Krka**
106.6 MHz

www.radiokrka.com

VRTEC CICIBAN NOVO MESTO
Ragovska ulica 18, 8000 Novo mesto

DOLENJSKI MUZEJ
Muzejska 7, Novo mesto

Rozmanova 26/28, Novo mesto
tel: 07 393 46 74

KNJIŽNICA
MIRJANA JARČICA

Zarja d.d.
Stanovanjsko podjetje
Prešernov trg 5
Novo mesto

ZARJA

GIMNAZIJA NOVO MESTO
Seidlova cesta 8
8000 Novo mesto

SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM
Ulica talcev 3
Tel.: 07 332 15 27

GOSTILNA IN SLAŠČIČARNA JAKŠE
Drska 44, Novo mesto
tel.: 07/33 77 310, 33 77 311
GSM: 051 311 331

gostisce-kos@siol.net

gostišče kos
ZIDANICA KOS NA TRŠKI GORI
Šmarješka c. 26, Novo mesto, Tel.: 07 33 70 540

Bistro in pizzeria Kaval
Panda d.o.o.
Velike Brusnice 13
tel.: 07 30 85 623

Gostinstvo Franci Tratnik s.p.
Smednik 12
8274 Raka

figure
K'r neki

Frizerski salon Jure
Kandijska 19, Novo mesto

LEPOTNI ATELJE
Frizerstvo, solarij, ličenje, pedikura

Milana
Majcna 9, Novo mesto
telefon 07 332 45 10

Olimp
Barbara Pavlin

TONSON
ŠOLA TUJIH JEZIKOV
TEL: 07/ 30 85 382, WWW.TONSON.SI

KNJIŽNICA - Pusta Gata
Kidričeva ulica 2, 8210 Trebnje
tel.: 07 | 34 82 111 www.tre.sik.si

OŠ Bršljin
Kočevarjeva 40, Novo mesto
e-mail: os.brsljin@guest.arnes.si

Osnovna šola CENTER
Seidlova cesta 7
8000 Novo mesto

Osnovna šola GRM
Trdinova ul. 7,
8000 Novo mesto
Tel.: 07 39 35 900

Dijaški dom Novo mesto
Šegova ulica 115
8000 Novo mesto

Ulica talcev 3/a
07 39 33 264

EKONOMSKA ŠOLA
Novo mesto

HOTEL **
Kandijska cesta 63, NM
tel.: 07/ 30 28 444
www.pribeokranjcu-vp.si

PUB PRI VODNJAKU
Glavni trg 3, Novo mesto

Frizerstvo in lasuljarstvo
KODRČEK
Ljubljanska 80, tel.: 07 33 26 028
Smolenja vas 3, tel.: 07 33 44 118

R. Renata Peterle s.p.
Bršljin 22, Novo mesto
tel.: 07/30 23 384

Frizerski salon

knjigarne:kavarna:GOGA Glavni trg 6

COMOLAN
Trženje in servis računalniške opreme
Ljubljanska 8, Novo mesto
tel.: 07 33 21 638

Plesni center Dolenjske
Novi trg 7, Novo mesto
gsm: 041 754 911

RIC Novo mesto
Novi trg 5, Novo mesto
tel.: 07 39 34 550
www.ric-nm.si

ric.
Razvojno izobraževalni center Novo mesto

Šolski center Novo mesto
Šegova 112
Novo mesto

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Območna enota Novo mesto

Glasbene šole Marjane Kozine Novo mesto

OŠ Šmarjeta
Šmarjeta 1, Šmarjeta
tel.: 07 38 44 180

Mestna občina Novo mesto
Seidlova 1, Novo mesto

GALERIJA - BOŽIDAR JAKAC
1974
KOSTANJEVICA NA KRKI

McDonalds
Ljubljanska 27
Novo mesto

Gostilna Bučar
TUDI ŠTUDENTSKA KOSILA

Boženko Grah, s.p.
Šmihel 14, Novo mesto
Tel.: 07 33 75 325, gsm: 031 647 084

Prepih
Gornja Težka voda 19
Stopiče
tel.: 07 30 89 404

PREPIH d.o.o.

lokalPatriot
www.lokalpatriot.si
lokalpatriot@lokalpatriot.si

Panda d.o.o.
KZ Krka,
Dom, vrt in kmetijstvo
tel.: 07 33 56 360

krka

DOLENJSKI LIST
Vaš četrtkov prijatelj že 57 let!

Sodelujte v anketi na
www.dol-list.si
(07) 39 30 500

Visoka šola za upravljanje in poslovanje
Dodiplomski visokošolski programi
Na Loko 2, Novo mesto
tel.: 07 39 30 020

OŠ Brusnice
Velike Brusnice 101,
V. Brusnice

OSNOVNA ŠOLA BRUSNICE

KULTURNI CENTER JANEZA TRDINE
KC Janeza Trdine
Novi trg 5, Novo mesto

Kmetijska šola Grm
Sevno 13
Novo mesto

GASILSKO REŠEVALNI CENTER NOVO MESTO
Seidlova cesta 29, 8000 Novo mesto

SLS.
Slovenska ljudska stranka
Mestni odbor Novo mesto

Galerija Božidar Jakac
Grajska cesta 45, 8311 Kostanjevica na Krki
TEL.: 07/49 87 008, FAX: 07/49 87 335
Ogled razstav in stalnih zbirk:
vsak dan razen ponedeljka od 9. do 18. ure.
www.galerija-bj.si, e-pošta: info@galerija-bj.si

park novomeški regionalni mesečnik

KAVKA PUB
DOBRA KAVA IN DOBRO VZDUŠJE.

Primož Polak s.p.
Ljubljanska cesta 26 (TC HEDERA)
8000 Novo mesto • tel:07/33 28 041

DELOVNI ČAS
Ponedeljek - srede 7h 23h Petek in sobota 7h 03h
Četrtek 7h 01h Nedelja 16h 23h

TOTAL
d.o.o.

PIZZERIA TOTALKA
Kandijska cesta 60
Tel.: 07 302 01 00

TOTAL TOTALČEK

VARNOSTNI INŽENIRING
PARMA reventiva regulativa
PARMA Rudi IVANČIČ s.p.
 Mala Cikava 17c, 8000 Novo mesto
 tel./fax: 07 33 44 220
 mob.: 041 649 277

Cvetličarna Cvetnik
 Ljubljanska 27,
 Podbevškova 4,
 Novo mesto

ŠTUDENTSKI SERVIS
 NOVO MESTO
 Prešernov trg 6,
 Novo mesto
 tel.: 07 33 74 370
 www.student-nm.com

Lubcon d.o.o.
 Adamičeva 26
 Novo mesto
 tel.: 07 33 80 760

Študentski servis
 www.noua.si
 051310676

ARCHITOLINEA
 projektiranje, načrtovanje, oprema, design
 Ljubljanska cesta 26, 8000 Novo mesto
 tel 07 30 -79-811, 041 671-321

UDARNI list

tak Novo mesto d.o.o.
 NAŠE DELO:
 STANOVANJSKE STAVBE
 INDUSTRIJSKE STAVBE
 JAVNE STAVBE
 ŠPORTNI OBJEKTI
 URBANISTIČNO NAČRTOVANJE
 PROSTORSKO NAČRTOVANJE
 Tel./fax: 07 33 78 780

SOREX d.o.o.
 Foersterjeva 10, 8000 Novo mesto
 e-mail: info@sorex.si, www.sorex.si
 Tel.: 07 33 79 010
 Fax: 07 33 79 011
Samolepilne etikete • Foto papir

park

RSL PRODUCTION
 WWW.RSL-PRODUCTION.COM

Vse na enem mestu: izleti, potovanja, sejmi, letovanja, zimovanja, letalske vozovnice za posameznike in skupine!

KOMPAS NOVO MESTO d.o.o.
 tel. 07/39 31 520

PONUDBA SKORAJ VSEH AGENCIJ NA ENEM MESTU

OŠ Dragotin Kette
 Šegova 117, 8000 Novo mesto
 T: 07 373 0850, F: 07 373 0860
 Tjajstvo-os.ck@guest.arnes.si

LoGing ESTABLISHED 1993
 NOVO MESTO - www.loging.si
 INDUSTRIJSKI MONTAŽNI OBJEKTI

ZP MS
 Rozmanova ulica 10, Novo mesto
 Tel.: 07 33 71 470, 041 643 969
 e.mail: dpm.mojca1@siol.net
 www.drustvopm-mojca.si
Društvo prijateljev mladine "Mojca" Novo mesto

Robert's elektronik d.o.o.
 Novomeška 79, Straža
 tel.: 07 30 84 840

30 let MEDLE
 ROLETARSTVO MEDLE d.o.o.
 8000 Novo mesto • Podbevškova ulica 31 • tel.: 07/3 930 930
 E-mail: roletarstvo.medle@siol.net
OKNA - VRATA - SENČILA

N.Si Nova Slovenija
 Krščanska ljudska stranka
 Zaupamo v moč dobrega

YURENA
 šola tujih jezikov
 Glavni trg 11, Novo mesto

[...]N3 N3 d.o.o.
 Krajčeva 17
 Novo mesto

SOPHOS
 SOPHOS ANTI-VIRUS
 Pooblaščen distributer za Slovenijo
 www.sophos.si

KODA KNJIGOVODSTVO ORGANIZACIJA IN TRGOVINA d.o.o.
 NOVO MESTO, ŠEGOVA 90, TEL.: 07/33 75 960,
 FAKS: 07/33 75 961, e-mail: koda@siol.net
 VODENJE KNJIGOVODSTVA ZA PODJETJA IN SAMOSTOJNE PODJETNIKE ZA DOMAČI IN TUJI TRG

KNJIGOVEŠTVO KELBIČ PAVEL S.P.
 Delavnica: Pod Trško goro 18, Tel: 07/3325-718
 Doma: Mestne njive 6, Tel, 07/ 3325-926
 GSM 041/726-644

3TAV Izbrane informacije d.o.o.

- Poslovni informacijski sistemi (Windows okolje, SQL odjemalac/strežnik)
- Razvoj nove programske opreme po meri uporabnika
- Razvoj internet aplikacij in web gostovanje

Tel: 07 393 56 16 • www.3tav.si

KAMNOŠEŠTVO
Marjan LUKŠIČ s.p.
 Košenice 92, Novo mesto,
 Tel./fax: 07 33 47 015, gsm: 041 720 102

DRAGAN ŠOBAR s.p.
 Elektroinstalacije
 Ragovska 2
 8000 Novo mesto
 Tel, fax : 07 / 334 12 93
 Mob : 041 / 616 762

Tuš market Brusnice
 Panda d.o.o.
 tel.: 07 30 85 623

ACER
 Prostorsko načrtovanje, projektiranje in varstvo okolja Novo mesto, d.o.o.

VISIO
 DESIGN studio, FOTO studio, AV studio
 041 66 14 55

HHRANILNICA LON
 d.d., Kranj
 PE Novo mesto
 TEL.: 07 337 10 10

Slovenska demokratska stranka SDS
 Mestni odbor Novo mesto

Real d.o.o. Novo mesto
 Kočevarjeva 2,
 8000 Novo mesto

park

Sporti d.o.o.
 Košenice 83, Novo mesto

EKONOMSKE, ORGANIZACIJSKE IN SVETOVALNE STORITVE
 Jožica Barbo - Hrastar, s.p.
 V Brezov Log 3a
 Novo mesto
 Tel.: 07 33 70 230

harlem računalniški inženiring
 Foersterjeva ulica 10
 8000 Novo mesto
 tel. 07 3382 900
 http://www.harlem.si/

SALON MASAJE IN ZDRAVJA Matjaž BUČAR s.p.
 Glavni trg 2
 Novo mesto
 Tel.: 041 736 495
PONUDBA DARILNIH BONOV

ID - INTERIER DESIGN d.o.o.
 ARHITEKTURA & DESIGN
 GERMOVA 3, 8 000 NOVO MESTO
 t: +386 (0)7 393 20 80
 f: +386 (0)7 393 20 89
 e: info@id-design.si
 w: www.id-design.si

BOBENCEK TRGOVINA Z GLASBILI
 WWW.BOBENCEK.COM
 Muzejska 4, Novo mesto
 Tel.: 07 33 79 960, 041 685 167
 Fax: 07 33 79 961, info@bobencek.com

PARKETARSTVO
Marjan Kovačič s.p.
 Polaganje, brušenje, lakiranje, ponudba več vrst eksotičnih parketov

INTE RIER
TRESPA SANITARNE KABIN IN GARDEROBE
KNAUF MAVČNE STENE IN OBLOGE
Armstrong SPUŠČENI STROPI
fermacell Modularni profilne plošče
HAPUŠIČI IN PODSTREŠJA
 Kik Interier d.o.o., Bršljin 18 a, 8000 Novo mesto, tel.: 07/33 21 028, 33 22 944, GSM: 041 612 505

www.novomesto.org
VEDNO VROČE

GALERIJA KRALJ
 Prešernov trg 3

TRGOVINA VIVA SPECIALIZIRANA TRGOVINA S PERILOM (v trgovski hiši Bršljin)
 tel.: 07/393-17-96

VZAJEMNA
 Jaz zate, ti zame.

steklarstvo Vidmar
 Brod 11,
 8000 Novo mesto
 Tel.: 07 337 90 90

dacomm KERAMIKA

CEMENTNI IZDELKI BREZNIKAR
 Straža 13, 8232 Šentrupert
 Tel: 07/ 34 34 590 Fax: 07/ 34 34 591
 Mobilnet 041 427 652

TRAVEL AGENCIJA NOE MONDIAL TRAVEL
 Glavni trg 14
 Tel.: 07 33 72 740

BELBLED
 Trgovina in servis z računalniško opremo
 Tel: 07/30-99-400, http://www.belbled.si

ISER Računalniško izobraževanje, svetovanje in inženiring
 Jakičeva 12, Novo mesto
 07-33-74-051
 www.iser-ak.si

TI-MAX d.o.o. timak@siol.net
MAK trgovina z barvami
 Nad mlino 70,
 8000 Novo mesto
 Tel.: 07 393 06 30

ZAPIS PLUS
 Podjetje za poslovne storitve d.o.o.
 - Vodenje poslovnih knjig
 - Poslovne študije in načrti
 - Podjetniško svetovanje
 Tel. 07 33 70 150 • Fax. 07 33 70 151
 e-mail: zapis@insert.si

grafika novo mesto d.o.o.

PARK 2006/2007

III 895/2006/2007

200701507,7

COBISS c

KNIŽNICA N. JARČA
Študijski oddeljek

Always vičli

Ljubljana, 25.4.

Izola, 8.5.

Novo mesto, 12.5.

Maribor, 22.5.

www.Cvickarija.com

PRAZNIK DIATONIČNE HARMONIKE

12.5., NOVO MESTO

PODIRANJE SVETOVNEGA REKORDA V
SIMULTANEM IGRANJU NA DIATONIČNO
HARMONIKO.

*PRIJAVE NA: GASPER.TRPIN@TELEMACH.SI